

Ledamöter och ersättare

SOCIALNÄMNDEN

Tid torsdag 27 augusti 2026 kl. 08:15

Plats Stadshuset, Sessionssalen, våning 1

Upprop

Val av justerare

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Punkt	Rubrik	Ärendenr	Sida
1	Information från ordföranden 2026	2025/1556	3 - 5
2	Information från socialdirektören 2026	2025/1557	6
3	Månadsrapport juli 2026	2026/873	7
4	Redovisning av delegationsbeslut augusti 2026	2026/710	8 - 12
5	Redovisning av meddelanden augusti 2026	2026/711	13 - 90
6	Nytt vård- och omsorgsboende	2026/789	91 - 104
7	Information om sammanfattning av sommaren 2026	2026/845	105
8	Förändringar inom verksamhetsområde IFO Barn och unga	2026/832	106 - 110
9	Svar på remiss avseende förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap	2026/790	111 - 171
10	Revidering av socialnämndens dokumenthanteringsplan	2026/800	172 - 173
11	Information om Kronan särskilt boende för äldre	2026/981	174
12	Information om brottsförebyggande arbete	2026/757	175 - 176

13	Information enligt ordförandeuppdrag gällande inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser 2026	2026/758	177 - 178
14	Nedläggning av faderskap	2026/861	179 - 182
15	Nedläggning av faderskap	2026/860	183 - 185
16	Meddelanden vuxna och barn från enskilda utskottet 2026-06-03	2026/461	186 - 188
17	Meddelanden vuxna och barn från enskilda utskottet 2026-06-17	2026/75	189 - 191
18	Meddelanden vuxna och barn från enskilda utskottet 2026-07-01	2026/76	192 - 194
19	Meddelanden vuxna och barn från enskilda utskottet 2026-07-15	2026/77	195 - 197
20	Meddelanden vuxna och barn från enskilda utskottet 2026-07-29	2026/78	198 - 199

Information från ordföranden

Ärendenr XXXX/XXX-XXX

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Ordföranden delger socialnämnden information om aktuella frågor.

Ordförandeuppdrag -Pilotprojekt strukturerad återhämtningstid för sjuksköterskor inom enheten stöd och service och socialpsykiatri

Sjuksköterskor arbetar varje dag för att ge patienter inom den kommunala hälso- och sjukvården en trygg och säker vård. Deras arbete innebär ett medicinskt ansvar upp till sjuksköterskenivå och kräver kompetens, samarbete med ett flertal aktörer och ett kontinuerligt fokus på patientsäkerhet.

För att sjuksköterskor ska kunna fortsätta utföra sitt uppdrag på ett hållbart sätt över tid behöver vi skapa arbetsvillkor som ger goda förutsättningar för återhämtning. En hållbar arbetsmiljö är en viktig del i att både värna våra medarbetare och säkerställa en vård av god kvalitet.

För att säkra kompetensförsörjningen av sjuksköterskor inom enheten stöd och service och socialpsykiatri påbörjas pilotprojektet inom den enheten. Om projektet visar goda resultat kan övriga hälso- och sjukvårdsenheter implementera arbetssättet efter utvärderingen

Socialnämnden ser positivt på det pågående pilotprojektet med strukturerad återhämtningstid på inom barn- och ungaenheten. De första erfarenheterna är positiva och projektet följs med stort intresse.

Jag ger därför socialdirektören i uppdrag att:

- ta fram och genomföra ett pilotprojekt med strukturerad återhämtningstid för sjuksköterskor,
- utforma projektet i dialog med berörda chefer och medarbetare,
- följa upp effekterna på arbetsmiljö, återhämtning, bemanning, kvalitet och patientsäkerhet,
- återsamla resultat till socialnämnden.

Syftet är att pröva om strukturerad återhämtningstid kan bidra till en mer hållbar arbetsmiljö för sjuksköterskor inom enheten stöd och service och socialpsykiatri och samtidigt stärka förutsättningarna för en trygg, god och patientsäker vård, både på kort och lång sikt.

Bodil Wennerbrandt Sevastik, Socialnämndens ordförande

Ordförandeuppdrag – se över möjligheten att utöka vård och omsorgsboendeplatser i Alvik

För att ge äldre möjlighet att bo kvar i sin närmiljö och på landsbygden behöver vi se över behovet av vård och omsorgsboendeplatser även utanför centralorten.

I samband med beslutet att bygga två nya vård- och omsorgsboenden bör även möjligheten att utöka antalet vård och omsorgsboendeplatser vid Alviks vård och omsorgsboende utredas. Eftersom det redan finns ett befintligt boende och verksamhet i Alvik bör förutsättningarna för utbyggnad undersökas.

Socialnämnden har tidigare, i samband med beslutet om sammanhållen korttidsverksamhet, beslutat att utöka antalet vård och omsorgsboendeplatser i Råneå med tre platser i samband med det kommande öppnandet av Örnens korttidsverksamhet.

Jag ger därför socialdirektören i uppdrag att:

- se över möjligheten att bygga till och utöka vård och omsorgsboendeplatserna vid Alviks vård och omsorgsboende,
- analysera behov, efterfrågan och befolkningsutveckling i Alvik med omnejd,
- redovisa förutsättningar, kostnader och eventuella hinder för att genomföra uppdraget.

Syftet är att säkerställa att behovet av vård och omsorgsboendeplatser kan tillgodoses på landsbygden och ge äldre möjlighet att bo kvar nära sitt sociala nätverk.

Uppdraget presenteras för socialnämnden.

Bodil Wennerbrandt Sevastik, Socialnämndens ordförande

Information från socialdirektören 2026

Ärendenr 2025/1557-3.9.0.1

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialdirektören delger socialnämnden information om aktuella frågor.

Månadsrapport juli 2026

Ärendenr 2026/873-3.9.0.2

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att godkänna månadsrapporten för juli månad 2026.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen informerar om ekonomiskt utfall för perioden och prognos för året. Ekonomiskt utfall och prognos redovisas per verksamhetsområde och statistik redovisas gällande personlig assistans, individ och familjeomsorg, försörjningsstöd, stöd i hemmet och särskilt boende. Månadsrapporten följer löpande upp större investeringar.

Beslutsunderlag

- Månadsrapport juli

Ida Johansson

Avdelningschef verksamhetsstöd & utveckling

Beslutet skickas till

Socialförvaltningens ledningsgrupp

Redovisning av delegationsbeslut augusti 2026

Ärendenr 2026/710-1.1.1.7

Socialnämnden beslutar att godkänna redovisningen av anmälda delegationsbeslut.

Beskrivning av ärendet

Beslut fattade på delegation ska anmälas till socialnämnden på nästföljande sammanträde. Följande beslut redovisas enligt gällande delegationsordning:

Delegat	Beslutsdatum
Socialnämndens arbetsutskott	
Änr 2026/845 (Hid: 2026.2970) Information om sommaren 2026	2026-08-13
Socialdirektör	
Änr 2026/788 (Hid: 2026.2312) Utse dataskyddssamordnare för socialförvaltningen	2026-06-18
Änr 2026/303 (Hid: 2026.2321) Tilldelning av kontrakt i upphandling Handledning till familjerådgivningen	2026-06-01
Änr 2026/303 (Hid: 2026.2331) Avtal – Handledning till familjerådgivningen	2026-06-18
Änr 2026/853 (Hid: 2026.2551) Personuppgiftsbiträdesavtal, PUB-avtal	2026-07-07
Verksamhetschef/avdelningschef	
2025/1231 (Hid: 2026.2219) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-06-12
2025/1231 (Hid: 2026.2287) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-06-17

2025/1403 (Hid: 2026.2291) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-06-17
Änr 2026/22 (Hid: 2026.2351) Avtal Blås Grönt	2026-06-22
Änr 2026/561 (Hid: 2026.2457) Direktupphandling 2 st. handikapp-cyklar	2026-06-30
Änr 2026/832 (Hid: 2026.2545) Förändringar inom verksamhetsområde IFO barn och unga	2026-07-07
Änr 2025/1231 (Hid: 2026.2550) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-07-07
Änr 2026/854 (Hid: 2026.2554) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-07-07
Änr 2025/1231 (Hid: 2026.2570) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-07-08
Änr 2025/1231 (Hid: 2026.2571) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-07-08
Änr 2026/791 (Hid: 2026.2838) Beslut om avslag på begäran om allmän handling	2026-07-31
Enhetschef Änr 2026/770 (Hid: 2026.2785) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-21
MAS/MAR/SAS Änr 2026/417 (Hid: 2026.2306) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-06-18

Änr 2026/731 (Hid: 2026.2330) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-06-18
Änr 2026/801 (Hid: 2026.2348) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-06-22
Änr 2026/846 (Hid: 2026.2474) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-07-01
Änr 2026/830 (Hid: 2026.2478) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-07-01
Änr 2026/831 (Hid: 2026.2487) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-07-02
Änr 2026/849 (Hid: 2026.2498) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-07-03
Änr 2026/918 (Hid: 2026.2899) Lex Sarah – Bedömning av allvarlighetsgrad	2026-08-10
Särskilt förordnad inköpssamordnare	
Änr 2026/353 (Hid: 2026.2232) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-06-15
Änr 2026/767 (Hid: 2026.2246) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-06-15
Änr 2026/768 (Hid: 2026.2247) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-06-15
Änr 2026/769 (Hid: 2026.2256) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-06-16
Änr 2026/748 (Hid: 2026.2295) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-06-17

Änr 2026/749 (Hid: 2026.2388) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-06-25
Änr 2026/825 (Hid: 2026.2484) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-02
Änr 2026/826 (Hid: 2026.2482) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-02
Änr 2026/827 (Hid: 2026.2483) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-02
Änr 2026/775 (Hid: 2026.2486) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-02
Änr 2026/776 (Hid: 2026.2485) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-02
Änr 2026/851 (Hid: 2026.2548) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-07
Änr 2026/770 (Hid: 2026.2785) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-21
2025/1574 (Hid: 2026.2657) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-13
2025/1574 (Hid: 2026.2658) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-13
Änr 2026/828 (Hid: 2026.2568) Direktupphandling för sociala och särskilda tjänster	2026-07-08

Änr 2026/303 (Hid: 2026.2576) 2026-08-18

Direktupphandling för sociala och särskilda
tjänster

Övriga beslut

Antal avslagsbeslut för personer över 85 år Juni och juli 2026
gällande särskilt boende

- Sju avslagsbeslut för juni, fyra kvinnor och tre män
- Ett avslagsbeslut för juli, en kvinna
- Nyanställningar per rekryteringsväg, perioden 2026-06-01 — 2026-07-31 (bilaga 2)
- Inkodade beslut i verksamhetssystemet, enskilda ärenden för perioden 2026-06-01 — 2026-07-31 (bilaga 3)
- Förhöjt arvode till familjehem, nr 2--6 2026 (bilaga 4)
- Fullmakt, nr 8 2026 (bilaga 5)

Redovisning av meddelanden augusti 2026

Ärendenr 2026/711-1.1.1.7

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga redovisade meddelanden till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Följande meddelanden redovisas:

Avsändare	Ämne
Kommunfullmäktige 2026-04-20 § 63	Änr 2026/129 (Hid: 2026.2171) Statistikrapport avseende ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § lagen om stöd och service (LSS) kvartal fyra 2025
Kommunfullmäktige 2026-04-20 § 64	Änr 2026/128 (Hid: 2026.2172) Statistikrapport avseende ej verkställda gynnande beslut enligt 11 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) kvartal fyra 2025
Kommunfullmäktige 2026-06-15 § 104	Änr 2025/669 (Hid: 2026.2313) Motion (KD) om ett trevligare äldreboende
Kommunfullmäktige 2026-06-15 § 100	Änr 2026/711 (Hid: 2026.2314) Ombudgetering av kommunbidrag 2026
Kommunfullmäktige 2026-06-15 § 97	Änr 2026/711 (Hid: 2026.2315) Samordnad varudistribution
Kommunfullmäktige 2026-06-16 § 108	Änr 2026/711 (Hid: 2026.2340) Mål och budget 2027 med plan 2028—2029
Kommunfullmäktige 2026-06-16 § 108 – bilaga	Änr 2026/711 (Hid: 2026.2341) Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027—2029
Socialstyrelsen 2026-06-11	Änr 2026/300 (Hid: 2026.2217) Beslut om statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team

Länsstyrelsen Norrbotten, 2026-06-17	Änr 2026/1480 (Hid: 2026.2455) Beslut om statsbidrag personligt ombud 2026
Infrastruktur- och serviceförvaltningen 2026-08-18	Änr 2026/502 (Hid: 2026.2992) Granskning av egenkontroll vård- och omsorgsboenden 2026
Infrastruktur- och serviceförvaltningen 2026-08-18	Änr 2026/502 (Hid: 2026.2994) Granskning av egenkontroll vård och omsorgsboenden 2026

§ 63

Statistikrapport avseende ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § lagen om stöd och service (LSS) kvartal fyra 2025

Ärendenr 2026/573-3.9.6.2

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisad statistikrapport till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade 28 § (LSS) föreskriver att socialnämnden ska lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 9 § LSS som inte har verkställts inom tre månader, från dagen för respektive beslut, samt gynnande beslut som avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Socialnämndens verksamheter har följande antal ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § LSS att rapportera för fjärde kvartalet 2025 fördelade på typ av insats och kön.

Typ av insats enligt 9 § p. 1–10 LSS	Ej verkställda gynnande beslut fördelade på män respektive kvinnor		Summa total
	Män	Kvinnor	
9.1 Rådgivning eller annat personligt stöd	-	-	-
9.2 Biträde av personlig assistans		1	1
9.3 Ledsagarservice	-	-	-
9.4 Biträde av kontaktperson	9	4	13
9.5 Avlösarservice i hemmet	-	-	-
9.6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	-	-	-
9.7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år	-	-	-
9.8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar	-	-	-
9.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna	13	5	18
9.10 Daglig verksamhet	3	1	4
Summa total	25	11	36

Socialnämndens har 2026-03-26 § 62 beslutat att överlämna redovisad statistikrapport till kommunfullmäktige.

Sammanträdet

Ordföranden föreslår att lägga redovisad statistikrapport till handlingarna och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden rapporterar 36 gynnande beslut enligt 9 § LSS, som inte har verkställts inom föreskriven tid.

9.2 Biträde av personlig assistans har 1 ej tidigare verkställt beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 1 beslut nu verkställt

9.4 Biträde av kontaktperson har 13 ej verkställda beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 8 beslut ej verkställda p g a personalrelaterade skäl
- 3 beslut ej verkställda p g a rekryteringssvårigheter
- 2 beslut ej verkställt p g a att den enskilde ej medverkar till verkställighet

9.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annat särskilt anpassad bostad för vuxna har 18 ej verkställda beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 6 beslut verkställda
- 4 beslut ej verkställt p g a att den enskilde tackat nej
- 7 beslut ej verkställda p g a att det saknar plats (ex kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation
- 1 tackat ja beslut ännu ej verkställt

9.10 Daglig verksamhet har 4 ej verkställda beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 2 beslut ej verkställt p g a den enskilde ej medverkar till verkställighet
- 2 beslut ej verkställt p g a att den enskilde har specifika önskemål

En jämförelse med de två föregående kvartalsrapporterna samt det aktuella läget visar följande statistiska data:

Typ av insats enligt 9 § p. 1–10 LSS	2025-06-30	2025-09-30	2025-12-31
9.1 Rådgivning eller annat personligt stöd	-	-	-
9.2 Biträde av personlig assistans	1	1	1
9.3 Ledsagarservice	-	-	-
9.4 Biträde av kontaktperson	18	18	13
9.5 Avlösarservice i hemmet	-	-	-
9.6 Kortidsvistelse utanför det egna hemmet	-	-	-
9.7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år	-	-	-
9.8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar	-	-	-
9.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna	27	24	18
9.10 Daglig verksamhet	5	5	4
Summa total	51	48	36

Dialog

Dialog genomförd med verksamheternas rapportörer.

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut 2026-03-26 § 62, KLF Hid: 2026.4047

Beslutet skickas till

Kommunrevisorerna

§ 64

Statistikrapport avseende ej verkställda gynnande beslut enligt 11 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) kvartal fyra 2025

Ärendenr 2026/574-3.9.5.2

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisad statistikrapport till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialtjänstlagen 16 kap 6 § föreskriver att socialnämnden ska redovisa till kommunfullmäktige en gång per kvartal gynnande beslut som socialnämnden inte verkställt inom tre månader från beslutsdagen samt gynnande beslut som avbrutits och som inte verkställts på nytt inom nämnda period.

Rapporteringen ska även visa könsfördelningen i berörda ärenden, det vill säga hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller män respektive kvinnor. Socialnämndens verksamheter har följande antal ej verkställda gynnande beslut att rapportera för fjärde kvartalet 2025 fördelade på typ av insats och kön.

Verksamhet inom ÄO = Äldreomsorg OF = Omsorg om funktionshindrade enligt SoL IFO = Individ och familjeomsorg	Ej verkställda gynnande beslut Kvinnor	Ej verkställda gynnande beslut Män	Summa total
Särskilt boende, ÄO	43	23	66
Korttidsboende, ÄO	-	-	-
Dagverksamhet/sysselsättning, ÄO	2	6	8
Kontaktperson, ÄO	3	3	6
Total ÄO	48	32	80
Särskilt boende, OF	1	0	1
Dagverksamhet/sysselsättning, OF	0	1	1
Kontaktperson, OF	3	2	5
Boendestöd	-	-	-
Övrigt, OF	-	-	-
Total OF	4	3	7

Bostad IFO	4	8	12
Kontaktperson, IFO	4	2	6
Kontaktfamilj, IFO	3	2	5
Öppen vården, IFO	0	1	1
Behandlingshem, IFO	-	-	-
Total IFO	11	13	24
Totalt samtliga verksamheter	63	48	111

Socialnämnden har 2026-03-26 § 63 beslutat att överlämna redovisad statistikrapport till kommunfullmäktige.

Sammanträdet

Ordföranden föreslår att lägga redovisad statistikrapport till handlingarna och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden rapporterar 111 gynnande beslut enligt 4 § socialtjänstlagen (SoL), som ej har verkställts inom föreskriven tid.

Särskilt boende (ÄO) har 66 ej verkställda gynnande beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 21 beslut verkställda
- 10 beslut ej verkställda p g a att den enskilde har tackat nej till erbjudande
- 30 beslut ej verkställda då det saknas plats (ex har kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation)
- 1 beslut tackat ja, ännu ej verkställda
- 4 st beslut återtagna på den enskildes begäran

Dagverksamhet/sysselsättning (ÄO) har 8 ej verkställda gynnande beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 1 beslut ej verkställda p g a hälsotillstånd är/har varit ett hinder merparten av väntetiden
- 3 beslut ej verkställt p g a att den enskilde ej medverkar till verkstälighet
- 1 beslut avslutats på den enskildes begäran
- 1 beslut ej verkställt då den enskilde avlidit
- 2 beslut ej verkställda p g a specifika önskemål

Kontaktperson (ÄO) har 6 ej verkställda gynnande beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 6 beslut ej verkställda p g a personalrelaterade skäl

Särskilt boende (OF) har 1 ej verkställt beslut inom perioden.

Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 1 beslut ej verkställt p g a saknar plats

Kontaktperson (OF) har 5 ej verkställda gynnande beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 4 beslut ej verkställda p g a personalrelaterade skäl
- 1 beslut ej verkställda p g a hälsotillstånd är/har varit ett hinder merparten av väntetiden

Dagverksamhet (OF) har 1 ej verkställt gynnande beslut inom perioden. Detta är vid rapporteringstillfället:

- 1 beslut ej verkställt p g a medverkar ej till insatsen

Bostad (IFO) har 12 ej verkställda gynnande beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 5 beslut ej verkställda p g a att det saknas plats (ex har kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation)
- 5 beslut verkställda
- 2 beslut ej verkställt p g a att den enskilde tackat nej

Kontaktperson (IFO) har 6 ej verkställt gynnande beslut inom perioden. Denna är vid rapporteringstillfället:

- 3 beslut ej verkställda p g a personalrelaterade skäl
- 2 beslut ej verkställda p g a beslut avslutat på den enskildes begäran
- 1 beslut ej verkställt p g a den enskilde medverkar ej till insats

Kontaktfamilj (IFO) har 5 ej verkställda gynnande beslut inom perioden. Av dessa är vid rapporteringstillfället:

- 3 beslut ej verkställda p g a saknas kontaktfamilj
- 1 beslut verkställt
- 1 beslut ej verkställt p g a beslut avslutat på den enskildes begäran

Öppen vården IFO har 1 ej verkställt gynnande beslut inom perioden.

Denna är vid rapporteringstillfället:

- 1 beslut ej verkställt p g a verksamhetsutmaningar

Jämförelse med de två föregående kvartalsrapporterna samt det aktuella läget visar följande statistiska data:

	2025-06-30	2025-09-30	2025-12-31
Särskilt boende ÄO	48	69	66
Korttidsboende ÄO	0	0	0
Dagverksamhet/sysselsättning ÄO	6	10	8
Kontaktperson ÄO	8	5	6
Totalt ÄO	62	84	80
Särskilt boende OF	1	2	1
Kontaktperson OF	3	4	5
Boendestöd	0	0	0
Dagverksamhet/sysselsättning OF	0	0	1
Övrigt	0	0	0
Totalt OF	4	6	7
Bostad IFO /Fyren	1	1	2
Bostad IFO/Krongyllen	2	1	1
Bostad IFO/ Övergångslägenhet	9	11	9
Kontaktperson/IFO	3	2	6
Kontaktfamilj/IFO	2	4	5
Familjehem/IFO	0	0	0
Öppenvården	0	0	1
Externt skyddat-boende/IFO	0	0	0
Behandlingshem/IFO	0	0	0
Total IFO	17	19	24
Total samtliga verksamheter	83	109	111

Dialog

Dialoger har genomförts med berörda rapportörer.

Beslutsunderlag

- Socialnämndens beslut 2026-03-26 § 63, KLF Hid: 2026.4048

Beslutet skickas till

Kommunrevisorerna

§ 100

Ombudgetering av kommunbidrag år 2026

Ärendenr 2026/770-2.4.0.2

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att infrastruktur- och servicenämndens samt KS/kommunstyrelseförvaltningen kommunbidrag för 2026 minskas med -6 824 tkr respektive utökas med 215 tkr avseende volymmodell för 2026. Totalt tillförs 6 609 tkr till årets resultat.
2. Kommunfullmäktige beslutar att förvaltningar/nämnders kommunbidrag år 2026 utökas med 103 361 tkr gällande årets löneöversyn. Medel ombudgeteras från finansförvaltning till respektive nämnd, enligt sammanställning.
3. Kommunfullmäktige beslutar att KS/räddningstjänstens kommunbidrag utökas med 307 tkr gällande avtal för SAP-R avtalspensioner. Medel ombudgeteras från finansförvaltningen.
4. Kommunfullmäktige beslutar att arbetsmarknads- och gymnasienämndens samt socialnämndens kommunbidrag utökas med 5 312 tkr respektive 3 290 tkr år 2026 avseende finansieringsprincipen. Medel ombudgeteras från finansförvaltningen.
5. Kommunfullmäktige beslutar att kultur- och fritidsnämndens kommunbidrag utökas med 2 460 tkr för år 2026 gällande driftskonsekvenser för idrottshall, bibliotek och fritidsgård på Hertsön. Medel omförs från finansförvaltningen.
6. Kommunfullmäktige beslutar att infrastruktur- och servicenämndens, socialnämndens samt barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag minskas med 5 208 tkr, 6 691 tkr respektive 5 490 tkr avseende lägre kostnad för internränta. Medel omförs till finansförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

1. En budget för ökade driftkostnader kopplat främst till exploatering av nya områden, (bland annat nya vägar, gång- och cykelvägar samt grönytor), samt ersättning för uteblivna intäkter kopplat till sålda tomträtter räknas årligen fram av infrastruktur- och serviceförvaltningen samt KS/ kommunstyrelseförvaltningen via en volymmodell. I budget 2026–2028 fanns ett preliminärt belopp medräknat, varav detta är en slutlig korrigerings för år 2026 med -6 824 tkr för infrastruktur- och servicenämnden samt ett utökat kommunbidrag med 215 tkr till KS/ kommunstyrelseförvaltningen.

2. I kommunbidraget år 2026 för nämnderna saknas anslag för 2026-års löneöversyner, dessa medel återfinns inom finansförvaltningen tills översynen är klar. Löneöversynen innebär ökade kostnader under år 2026 med totalt 103 361 tkr och motsvarande summa ska därför omföras från finansförvaltningen till respektive nämnd. Fördelningen per förvaltning/nämnd framgår enligt nedanstående sammanställning.

Lönerevision, tkr	År 2026 9 mån
KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	4 360
KS/ Räddningstjänst	1 604
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	8 930
Barn- och utbildningsnämnd	35 447
Socialnämnd	43 913
Kultur- och fritidsnämnd	3 575
Infrastruktur- och servicenämnd	4 228
Miljö- och byggnadsnämnd	1 148
Överförmyndarnämnd	154
Finansförvaltningen	-103 361

3. Regler för SAP-R om särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten innebär rätt att ta ut pension mellan 58 – 65 års ålder. Avtalet innebär en möjlighet att avsäga sig framtida rätt till SAP-R och i stället få ett tillägg antingen i form av ett lönetillägg på 2000 kr i månaden alternativt en extra avsättning till pensionen med motsvarande belopp. Medarbetaren kan årligen växla mellan lönetillägg och extra avsättning till pensionen. KS/räddningstjänst har tidigare kompenserats med 270 tkr men då fler medarbetare valt lönetillägg uppgår kostnaden nu till 577 tkr vilket innebär en utökning av kommunbidraget med ytterligare 307 tkr.
4. I budgetpropositionen för år 2026 reglerades medel enligt finansieringsprincipen. Medel för Aktivitetskrav 8 602 tkr tillfördes finansförvaltningen då kostnadsfördelningen inte var klar från staten. Medlen ombudgeteras för år 2026 till arbetsmarknads- och gymnasienämnden med 5 312 tkr samt socialnämnden 3 290 tkr.
5. Inom finansförvaltningen finns medel för skolstrukturen reserverade. Då Hertsöskolans idrottshall, bibliotek och fritidsgård kommer färdigställas under år 2026 behöver medel omföras för kompensation av driftkostnader. För idrottshallen behövs kompensation för två månader 1 360 tkr, samt sex månader för bibliotek och fritidsgård 1 100 tkr.

6. Infrastruktur- och servicenämndens, socialnämndens samt barn- och utbildningsnämndens kommunbidrag behöver minskas med 5 208 tkr, 6 691 tkr respektive 5 490 tkr för år 2026 avseende lägre kostnad för internränta. Anledning är att nämnderna inför 2026 kompenserade för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras vilket är inkluderat i summorna ovan.

Kommunstyrelsen har 2026-06-01 § 153 föreslagit kommunfullmäktige besluta att ombudgetera kommunbidrag enligt ovan.

Sammanträdet

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Dialog

Dialog är genomförd med berörda förvaltningar.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande ombudgetering av kommunbidrag år 2026, KLF Hid: 2026.5764
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-06-01 § 85, KLF Hid: 2026.5926
- Kommunstyrelsens beslut 2026-06-01 § 153, KLF Hid: 2026.6074

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomikontoret
Samtliga nämnder

§ 104

Motion (KD) om ett trevligare äldreboende

Ärendenr 2025/922-1.1.1.5

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen.
2. Hur bemanningen ska se ut beror på hur verksamheten utformar och organiserar den sociala mötesplatsen.

Sammanfattning av ärendet

Samuel Ek (KD) och Anne Wångblad (KD) har 2025-04-28 inkommit med en motion om ett trevligare äldreboende med syftet att öka trivseln för de boende och skapa en mer välkomnande miljö för anhöriga. Motionen har anmälts vid kommunfullmäktige 2025-05-19 § 93.

Motionärerna föreslår att:

- Socialförvaltningen ges i uppdrag att införa helgarbete för ungdomar så att äldreboenden även på helger kan ha öppet sina caféterior.

Socialförvaltningens svar

Syftet med motionen är att stärka trivsel, social samvaro och skapa en mer välkomnande miljö för både boende och anhöriga. Socialförvaltningen delar motionärernas bedömning att tillgång till sociala mötesplatser är en viktig del i att stärka trivsel, gemenskap och livskvalitet för de boende samt att skapa en mer inbjudande miljö för anhöriga. Förvaltningen ser särskilt positivt på att inleda ett arbete med helgöppen caféverksamhet vid Bergvikens och Kronans vård- och omsorgsboende, där det redan finns etablerade mötesplatser och goda förutsättningar för social samvaro. Förslaget bedöms vara genomförbart inom ordinarie verksamhet, men kan utformas på olika sätt beroende på lokala förutsättningar.

Genomförandet kan exempelvis ske genom anställning av ungdomar, samverkan med aktörer såsom Ung Omsorg, användning av egen personal eller genom att involvera pensionärer. Förvaltningen bedömer att det är viktigt att pröva verksamheten under en inledande period och därefter följa upp och utvärdera intresse, nyttjande och mervärde innan eventuella beslut om långsiktig organisering fattas.

Med anledning av beskrivning ovan föreslår socialförvaltningen att bifalla motionen. Hur bemanningen ska se ut beror på hur verksamheten utformar och organiserar den sociala mötesplatsen.

Socialnämnden har 2026-02-26 § 31 rekommenderat kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen, och att hur bemanningen ska se ut beror på hur verksamheten utformar och organiserar den sociala mötesplatsen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2026-04-07 § 57 beslutat att bordlägga ärendet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2026-05-04 § 79 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen. Hur bemanningen ska se ut beror på hur verksamheten utformar och organiserar den sociala mötesplatsen.

Kommunstyrelsen har 2026-06-01 § 132 föreslagit kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen. Hur bemanningen ska se ut beror på hur verksamheten utformar och organiserar den sociala mötesplatsen.

Sammanträdet

Samuel Ek (KD), Bodil Wennerbrandt Sevastik (S), Thomas Söderström (L), Carola Lidén (C), Jonas Brännberg (SAV), Fredrik Wiberg (M) och Dexter Krokstedt (SD) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Motionen "Ett trevligare äldreboende" tar fasta på betydelsen av sociala mötesplatser inom äldreomsorgen. Motionärerna lyfter att caféverksamheten vid flera vård- och omsorgsboende idag är begränsad till vardagar, vilket kan minska möjligheten till social samvaro under helger, då många anhöriga har möjlighet att besöka de boende.

Socialförvaltningen instämmer i motionärernas intentioner och bedömer att helgöppen caféverksamhet kan bidra till ökad trivsel, stärkt gemenskap och en mer levande boendemiljö. Förvaltningen ser särskilt Bergvikens och Kronans vård- och omsorgsboende som lämpliga att inleda ett sådant arbete vid, då dessa redan fungerar som naturliga mötesplatser för boende och anhöriga.

Förvaltningen bedömer att ett helgöppet café kan organiseras på olika sätt, exempelvis genom anställning av ungdomar, samverkan med Ung Omsorg,

användning av egen personal eller genom att involvera pensionärer. Val av modell behöver anpassas utifrån verksamhetens förutsättningar och tillgängliga resurser.

Socialförvaltningen anser vidare att verksamheten bör följas upp och utvärderas efter en inledande prövotid, i syfte att bedöma om intresset och nyttjandet motsvarar de förväntningar som finns samt för att säkerställa ett hållbart och ändamålsenligt genomförande över tid.

Mot denna bakgrund bedömer socialförvaltningen att motionens intentioner är välgrundade och ligger i linje med förvaltningens mål om att stärka social samvaro och livskvalitet inom äldreomsorgen.

Dialog

Motionen har remitterats till socialförvaltningen för beredning. Förvaltningen har analyserat förslaget i dialog med berörda verksamhetsområden inom äldreomsorgen. Bedömningen har grundats på aktuell forskning, erfarenheter från verksamheten och relevanta styrdokument.

Beslutsunderlag

- Motion (KD) om ett trevligare äldreboende, KLF Hid: 2025.5269
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-05-19 § 93, KLF Hid: 2025.5598
- Socialnämndens beslut 2026-02-26 § 31, KLF Hid: 2026.2978
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-04-07 § 57, KLF Hid: 2026.4202
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-05-04 § 79, KLF Hid: 2026.5254
- Kommunstyrelsens beslut 2026-06-01 § 132, KLF Hid: 2026.6050

Beslutet skickas till

Motionärer

Socialnämnden

Socialförvaltningen, verksamhetschef vård och omsorg

§ 97

Samordnad varudistribution

Ärendenr 2025/1900-2.5.0.3

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att införa småskalig lokal samordnad varudistribution med lager och tvättning.
2. Kommunfullmäktige beslutar att behov av utökat kommunbidrag omhändertas i Mål och budget 2027-2029.

Sammanfattning av ärendet

Samordnad varudistribution (SVD) innebär att varor levereras till en distributionscentral där de samlas och distribueras till kommunens verksamheter. Syftet är att minska miljöpåverkan, öka trafiksäkerheten, förbättra arbetsmiljön samt stärka lokal livsmedelsförsörjning och beredskap.

En uppdaterad förstudie har genomförts utifrån politiskt uppdrag i mål och budget 2025–2028, med särskilt fokus på beredskap och lokal livsmedelsproduktion.

Förstudien analyserar tre scenarier:

- **Scenario 1:** fortsatt utveckling av nuvarande arbetssätt.
- **Scenario 2:** småskalig samordning för lokala livsmedel med lager och tvättning.
- **Scenario 3:** fullskalig samordnad varudistribution.

Scenario 1 bedöms ha hög genomförbarhet och låg kostnad men begränsad effekt på beredskap och lokal produktion.

Scenario 3 har störst potentiell effekt men innebär omfattande investeringar, hög komplexitet och betydande risker kopplade till kostnader och verksamhetsförändring.

Scenario 2 utgör ett balanserat mellansteg med möjlighet att:

- undanröja centrala hinder för lokal livsmedelsproduktion (tvättning och lagring),
- stärka kommunens beredskap,
- pröva nya arbetssätt i begränsad skala.

Samtidigt innebär scenario 2 ökade kostnader och kräver fördjupad analys av genomförande, volymer och ekonomi.

Mot denna bakgrund föreslår kommunstyrelseförvaltningen att kommunfullmäktige beslutar att införa samordnad varudistribution med småskalig samordning för lokala livsmedel med lager och tvättning (scenario 2). Berörda nämnder ges i uppdrag att, inom ramen för kommande budgetprocess, omhänderta utökade kostnader kopplade till scenario 2. De identifierade kostnader som inte omhändertagits i budgetprocessen 2027-2029 är högre inköpspriser på råvarorna (ca 1,2 mkr), personal- och lokalkostnader (ca 1,3 mkr) samt transportkostnader (1-1,3 mkr). Totalt handlar det om cirka 3,8 mkr i ökade kostnader.

Ett införande av scenario 2 kan på sikt leda till en fullskalig implementation av samordnad varudistribution, d.v.s. scenario 3. Detta sker efter utvärdering av scenario 2, vilket kan göras tidigast 2029. Därefter finns förutsättningar för ett nytt beslut om scenario 3.

Kommunstyrelsen har 2026-06-01 § 133 föreslagit kommunfullmäktige besluta att införa småskalig lokal samordnad varudistribution med lager och tvättning, och att behov av utökat kommunbidrag omhändertas i Mål och budget 2027-2029.

Sammanträdet

Carola Lidén (C), Robert Lundkvist (SAV), Evelina Rydeker (MP) och Ulrika Lundberg (V) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beskrivning av ärendet

Kommunen utredde samordnad varudistribution 2020 men avvaktade införande på grund av organisatoriska och strukturella förutsättningar. Sedan dess har viktiga steg tagits, bland annat införande av kategoristyrning och utveckling av arbetssätt inom inköp och logistik. Även förbättringar i logistikkedjan har skett bland annat

- minskat antal leveranser,
- ökad samordning via grossist,
- anpassningar för lokala producenter,
- effektivisering av beställning och fakturahantering.

Kommunen har idag cirka 900 beställare, 550 mottagande enheter och ett 20-tal varuavtal som är relevanta för samordnad varudistribution.

Parallellt har omvärldsläget förändrats. Frågor om beredskap och lokal livsmedelsförsörjning har fått en mer framträdande roll, vilket också påverkar kommunens behov av en mer robust och kontrollerad distributionslösning. Den politiska majoriteten har därför, inom ramen för mål och budget 2025–2027, gett i uppdrag att på nytt utreda hur kommunen kan ta steg mot samordnad varudistribution, med särskilt fokus på dessa perspektiv.

En uppdaterad förstudie har tagits fram som analyserar tre scenarier för hur kommunen kan utveckla sin varudistribution.

Nedan beskrivs de tre scenarierna i mer detalj.

Scenario 1 – Nuläge med ständiga förbättringar

I detta scenario fortsätter kommunen att utveckla och förbättra nuvarande arbetssätt för varudistribution. Detta inkluderar:

- Effektivisering av leveranser, till exempel minskning av antalet leveransdagar och samordning mellan leverantörer.
- Samordning av leveranser för lokala producenter, vilket möjliggör för fler mindre leverantörer att leverera till kommunen.
- Anpassning av krav och lösningar per leverantör, vilket öppnar för fler lokala aktörer.
- Effektivisering av beställnings- och fakturahantering, bland annat genom abonnemang och skåpservice.
- Pågående utvecklingsinsatser, till exempel ökad lagringskapacitet, nattleveranser och garanterade inköpsvolymmer till lokala producenter.

Scenario 1 har redan gett positiva effekter, såsom effektivisering, samordning, ökad trafiksäkerhet och förbättrad arbetsmiljö. Det är ett kostnadseffektivt alternativ med hög genomförbarhet, men bidrar i begränsad utsträckning till ökad lokal produktion och beredskap. Risker finns kopplat till brist på lagringsutrymme och tekniska förutsättningar för till exempel nattleveranser.

Scenario 2 – Småskalig lokal SVD med lager och tvättning

I detta scenario tar kommunen ett första steg mot samordnad varudistribution genom att skapa en småskalig lösning för utvalda lokala rotfrukter och grönsaker, kombinerat med lager och tvättning. Huvuddragen är:

- Luleå kommun tillhandahåller en distributionscentral, ett mindre lager och drift men upphandlar transport.

- Lokala producenter eller grossister levererar råvaror till distributionscentralen, där de lagras och tvättas efter behov.
- Samordnad utkörning sker till mottagande enheter, och driftpersonalen ansvarar för lagring, tvättning och koordinering.
- Säsongen för lagring och leverans kan förlängas, vilket ökar möjligheten till lokal självförsörjning.
- Praktiska förutsättningar är till viss del utredda, till exempel användning av befintliga lokaler och samarbeten med Hushållningssällskapet.

De identifierade kostnader som inte omhändertagits i budgetprocessen 2027-2029 är högre inköpspriser på råvarorna (ca 1,2 mkr), personal- och lokalkostnader (ca 1,3 mkr) samt transportkostnader (1-1,3 mkr). Totalt handlar det om cirka 3,8 mkr i ökade kostnader.

Scenario 2 leder till ökade årliga kostnader, men undanröjer hinder för ökad lokal produktion och stärker beredskapen. Det är ett flexibelt alternativ som kan utvecklas stegvis och anpassas efter erfarenheter.

Scenario 3 – Fullskalig samordnad varudistribution

I detta scenario inför kommunen en fullskalig, traditionell samordnad varudistribution för samtliga varukategorier. Huvuddragen är:

- Upphandling av distributionscentral, drift och transport.
- Tillsättande av en intern koordinator som ansvarar för kontakten med leverantörer och mottagande enheter.
- Samtliga lämpliga avtal ansluts, både inom livsmedel och övriga kategorier.
- Möjlighet att kombinera distributionscentralen med lager för till exempel torrvaror, förbrukningsmaterial, mediciner, drivmedel och vatten.

Scenario 3 har störst potential att påverka samhällsekonomiska kostnader, miljö och beredskap, men innebär stora investeringar, organisatoriska förändringar och nya arbetssätt för både leverantörer och kommunens verksamheter. Det är ett långsiktigt åtagande som kräver förankring och dedikation.

Mot denna bakgrund föreslår kommunstyrelseförvaltningen att kommunfullmäktige beslutar att införa samordnad varudistribution med småskalig samordning för lokala livsmedel med lager och tvättning (scenario 2). Berörda nämnder ges i uppdrag att, inom ramen för kommande budgetprocess, omhänderta eventuella utökade kostnader kopplade till scenario 2. Ett införande av scenario 2 kan på sikt leda till en fullskalig implementation av samordnad varudistribution, d.v.s. scenario 3.

Dialog

Dialog har förts med socialförvaltningen, infrastruktur- och serviceförvaltningen samt arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningen, referensgrupp och externa aktörer inom livsmedelsförsörjning och beredskap.

Beslutsunderlag

- Förstudie Samordnad varudistribution 2025-02-27, KLF Hid: 2025.5829
- Presentation - förstudierapport samordnad varudistribution, KLF Hid: 2026.5024
- Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut gällande samordnad varudistribution, KLF Hid: 2026.5023
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-05-04 § 77, KLF Hid: 2026.5253
- Kommunstyrelsens beslut 2026-06-01 § 133, KLF Hid: 2026.6051

Beslutet skickas till

Kommunstyrelseförvaltningen, inlöp och upphandling

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden

Socialnämnden

§ 108

Mål och budget 2027 med plan 2028-2029

Ärendenr 2026/772-1.3.3.2

Kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att anta mål och budget för 2027 med plan 2028-2029 med Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets ändringsförslag i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6420.
2. I samband med beslut om delårsrapporten per augusti respektive år tar kommunstyrelsen ställning till om en utdelning från Luleå kommunföretag upp till 50 mkr per år ska tas ut eller inte.

Reservationer

Ylva Mjärdell (L), Jonas Brännberg (SAV), Inger Oja (M), Kristoffer Sundström (M), Sana Suljanovic (M), Ilkka Isaksson (SD), Arvid Persson (M), Dexter Krokstedt (SD), Fredrik Hjalte (L), Matti Björk (M), Eric Lundvall (C), Carola Lidén (C), Robert Lundqvist (SAV), Thomas Söderström (L), Ingrid Cannerfelt (SD), Samuel Ek (KD), Nicklas Kemppainen (KD), Arne Nykänen (C), Fredrik Wiberg (M), Bo Larsson (-), Thomas Söderström (L), Fredrik Hjalte (L), Eric Lundvall (C), Andreas Bergström (KD), Thomas Larsson (SD) och Ronald Andersson (C) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Mål och budget visar hur Luleå kommunkoncern kommer att arbeta för visionen om framtidens Luleå 2040 i form av mål och hur budgeten fördelas. Dokumentet är ett styrande dokument som ger grund för ägardirektiv för bolagen samt planering och uppföljning i både nämnder och kommunala bolag. Detta är det centrala dokumentet för att styra den kommunala verksamhetens inriktning och omfattning i det korta perspektivet (1–3 år).

Alla verksamheter ska besluta om mål som bidrar till *Välfungerande vardag för alla*. Luleå kommunkoncern ska i alla verksamheter inför 2027, med utgångspunkt i sina grunduppdrag, besluta om målsättningar för att bidra till kommunfullmäktiges övriga prioriterade områden.

- *Mer Luleå för fler luleåbor*
- *Trygg i Luleå*
- *Klimatsmart och naturpositiv*
- *Blomstrande näringsliv*

De prioriterade områdena är de som senare följs upp i delårsrapport och årsredovisning och måluppfyllelsen är en del vid bedömningen om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning i verksamheten.

Resultat

Resultatbudgeten visar på ett positivt resultat för år 2027 med 74 miljoner kronor. År 2028 och år 2029 blir det budgeterade resultatet positivt med 40 miljoner kronor respektive 65 miljoner kronor. I resultatet finns en samlad uppskattning av intäkter med 60 miljoner årligen inräknad, se beskrivning nedan. Om dessa intäkter exkluderas är resultatet negativt för år 2028 och visar på 5 mkr i överskott år 2029. Om inte de ekonomiska förutsättningarna inför dessa år förbättras måste åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans och det långsiktiga resultatmålet. De beräknade resultatnivåerna i mål och budget 2027–2029 är under förutsättning att nämnderna klarar en budget i balans.

Investeringar

De planerade investeringarna för åren 2027–2029 uppgår till totalt 4 246 miljoner kronor. De beräknas under 2027 uppgå till 1 441 miljoner kronor, för 2028 till 1 551 miljoner kronor och för 2029 till 1 254 miljoner kronor.

God ekonomisk hushållning

Årsresultatets andel av skatteintäkter och statsbidrag ska uppgå till minst 1–3 %

Resultaten under 2027, 2028 och 2029 har budgeterats till 74 miljoner kronor (1,1 %), 40 miljoner kronor (0,6 %) respektive 65 miljoner kronor (0,9 %). Det innebär att målet inte kommer att nås under år 2028 och 2029.

Soliditeten ska vara minst 55 %

Under 2027–2029 kan investeringarna endast till mindre del finansieras med egna medel vilket medför en ökad nyupplåning om 800 miljoner kronor år 2027, 890 miljoner kronor år 2028 och 570 miljoner kronor år 2029. Soliditeten som i 2025 års bokslut uppgick till 63 procent beräknas vid 2029 års slut uppgå till cirka 51 procent, vilket beror på det fortsatt höga behovet av investeringar. Fram till år 2027 bedöms målet uppnås, från år 2028 behöver resultatnivåerna ökas eller investeringsnivåerna sänkas för att uppnå målet 55 procent soliditet.

Respektive nämnds budgetavvikelse ska vara noll eller positiv

Lika viktigt för god ekonomisk hushållning är ett effektivt och ändamålsenligt användande av kommunens resurser i verksamheten och att resurserna är rätt anpassade utifrån de demografiska förutsättningarna. Det ställs allt högre krav på kommunens verksamheter, verksamheter ska bedrivas med god kvalitet och ett effektivt resursutnyttjande. Vissa verksamheter genomgår stora förändringar så som demografiska förändringar, konkurrensutsättning, för-

ändrade målgrupper samt en efterfråga som ökar snabbare. Målet är att budgetavvikelserna ska vara noll eller positiv för respektive nämnd.

Kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta mål och budget för 2027 med plan 2028–2029.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har 2026-06-01 § 88 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta mål och budget för 2027 med plan 2028-2029 med Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets ändringsförslag i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.5867. Vid ärendet behandling reserverade sig Matti Björk (M) och Sana Suljanovic (M) mot beslutet.

Kommunstyrelsen har 2026-06-01 § 155 beslutat att bordlägga ärendet till kommunstyrelsens sammanträde 2026-06-16.

Kommunstyrelsen har 2026-06-16 § 159 föreslagit kommunfullmäktige besluta att anta mål och budget för 2027 med plan 2028-2029 med Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets ändringsförslag i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6420 och att i samband med beslut om delårsrapporten per augusti respektive år tar kommunstyrelsen ställning till om en utdelning från Luleå kommunföretag upp till 50 mkr per år ska tas ut eller inte. Vid ärendet behandling reserverade sig Sana Suljanovic (M), Dag Sundberg (M), Arne Nykänen (C), Nicklas Kemppainen (KD), Dexter Krokstedt (SD) och Thomas Söderström (L) mot beslutet.

Sammanträdet

Carina Sammeli (S), Mathias Karvonen (V), Evelina Rydeker (MP), Fredrik Bruhn (S), Maritha Meethz (S), Ulrika Lundberg (V), Bodil Wennerbrandt Sevastik (S), Bertil Bartholdson (V), Christer Stenberg (V), Fredrik Hansson (S), Björn Diamant (S), Peder Lundkvist (S), Anja Johansson (S) och Nina Berggård (V) föreslår bifalla kommunstyrelsens förslag.

Matti Björk (M), Sana Suljanovic (M), Arvid Persson (M), Inger Oja (M) och Fredrik Wiberg (M) föreslår bifalla Moderaternas förslag till mål och budget för 2027 med plan 2028–2029 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6403.

Dexter Krokstedt (SD) föreslår bifalla Sverigedemokraternas förslag till mål och budget för 2027 med plan 2028–2029 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6404.

Arne Nykänen (C) och Carola Lidén (C) föreslår bifalla Centerpartiets förslag till mål och budget för 2027 med plan 2028–2029 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6378.

Samuel Ek (KD) och Nicklas Kemppainen (KD) föreslår bifalla Kristdemokraternas förslag till mål och budget för 2027 med plan 2028–2029 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6405.

Thomas Söderström (L) och Fredrik Hjalte (L) föreslår bifalla Liberalernas förslag till mål och budget för 2027 med plan 2028–2029 i enlighet med bilaga KLF Hid: 2026.6406.

Jonas Brännberg (SAV) och Robert Lundqvist (SAV) föreslår bifalla Socialistiskt alternativs förslag till mål och budget för 2027 med plan 2028-2029 i enlighet med Motion (SAV) förslag till mål och budget 2027 med plan 2028-2029 Luleå kommun, KLF Hid: 2026.6398.

Beslutsgång

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag, Matti Björks med fleras förslag, Dexter Krokstedts förslag, Arne Nykänen med fleras förslag, Samuel Ek med fleras förslag, Thomas Söderström med fleras förslag och Jonas Brännberg med fleras förslag vart och ett för sig under proposition och finner att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beskrivning av ärendet

Utgångspunkter i budgetarbetet 2027–2029

Budgetarbetet utgår ifrån de finansiella målen i kommunens policy om god ekonomisk hushållning samt nedanstående:

- I befolkningsprognosen är en ökning 450 personer år 2027, 500 personer år 2028 samt 550 personer för år 2029 och framåt inräknad. Prognosen följer inte den långsiktiga visionen om att kommunen ska vara 100 000 invånare år 2040, men målsättningen och behovet är att invånarantalet kommer att öka betydligt mer efter år 2029 då det pågår en ökande tillväxt med nya industriområden och bostadsområden.
- Internräntan fastställs till 2,75 %, (fg år 2,75 %) vilket är i nivå med Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkning.
- PO-pålägg fastställs till 40,51 % (40,66 %) vilket är i nivå med Sveriges kommuner och regioners (SKR) beräkning.
- Kompensation för prisuppräknningar ges till nämnderna. Prisuppräknningen är uppräknad enligt index SKR:s prognoser per april. Internhyran är uppräknad med 1,5 procent.
- Kompensation för löneuppräknningar avsätts till central pott på finansförvaltningen och fördelas ut till nämnderna i efterhand.
- Pensioner, skatteintäkter o statsbidrag beräknas utifrån prognoser per april från KPA Pension respektive Sveriges kommuner och regioner (SKR).

- Budgetramarna är beräknade på en oförändrad skattesats, 22,50 kr per 100 skattekronor.
- Demografiskt motiverad kompensation/avdrag för socialnämnden, arbetsmarknads- och gymnasienämnden och barn- och utbildningsnämndens verksamheter baseras på beräkningar i de fastställda demografiska modellerna. Befolkningsprognos från SCB används i beräkningen.
- Volymkompensation för infrastruktur- och servicenämnden och KS/kommunstyrelseförvaltningen som avser kostnader för främst exploateringsverksamheten baseras på beräkningar i den fastställda volymmodellen.

Skatteintäkter och statsbidrag

Som underlag till förslag för budget för år 2027–2029 har Sveriges Kommuner och Regioners prognos från april, cirkulär 26:18 använts, vad gäller skatteintäkter och statsbidrag. Skatteunderlagsprognosen är beräknad utifrån SCBs befolkningsprognos för Luleå kommun med en ökning på 450 invånare år 2027, 500 invånare år 2028 samt 550 invånare från år 2029 och framåt.

	År 2027	År 2028	År 2029
Skatteintäkter	5 644 227	5 924 072	6 199 429
Generella statsbidrag	847 522	879 479	889 730
Total, tkr	6 491 748	6 803 551	7 089 160

Sammanställning av förslag till nämndernas kommunbidrag för budget år 2027 och flerårsplan 2028–2029

Kommunstyrelseförvaltningen har sammanställt förslag till förändring av nämndernas kommunbidrag enligt nedan (tkr).

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		263 543	268 507	268 507
Förändring prisuppräknings	1	83	1 063	5 260
Internränta justering	2	-2 221	-3 025	-3 025
Volymmodell, tomträtter	3	215	215	215
Finansieringsprincipen	4	2 175	2 172	2 172
Lönerevision år 2026	5	5 807	5 807	5 807
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	6	-184	-184	-184
Politiska sekreterare	7	2 500	2 500	2 500
Slutligt kommunbidrag, tkr		271 918	277 056	281 252

1. Prisuppräknings baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.

2. Inför 2026 kompenseras nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
3. Ramförändring volymmodell år 2026 enligt separat beräkning.
4. Kompensation år 2027–2029 enligt finansieringsprincipen, budgetproposition, höst 2026 cirkulär 25:42.
5. Lönerrevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
6. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
7. Politiska sekreterare, se beslut 2026/382.

KS/ Kollektivtrafik

KS/ Kollektivtrafiken	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag LLT, 2026-2028		157 542	161 355	161 355
Förändring prisuppr LLT	1	74	547	4 512
Slutligt kommunbidrag, LLT		157 616	161 902	165 867
Kommunbidrag LT, 2026-2028		32 443	33 415	33 415
Förändring prisuppr Länstrafiken	2	0	959	1 946
Korrigerig budget, enligt underlag från LT	3	-482	-1 454	-1 454
Utökning av kollektivtrafik 2025/1745	4	150	150	150
Slutligt kommunbidrag, Länstrafiken		32 111	32 508	36 473
Totalt kommunbidrag, tkr		189 727	194 411	202 341

1. Prisuppräknig baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Prisuppräknig 3 % för Länstrafiken år 2028 och år 2029
3. Korrigering av budget enligt sammanställning från Länstrafiken Norrbotten.
4. Utökning av turer på linje 223, 90 tkr samt linje 221, 60 tkr. Beslut 2025/1745.

KS/ Räddningstjänst

KS/ Räddningstjänsten	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		88 559	94 212	94 212
Förändring prisuppräknig	1	148	478	1 399
Internränta justering	2	-757	-1 326	-1 326
Lönerevision år 2026	3	2 136	2 136	2 136
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	4	-67	-67	-67
Ändrade arbetstidsregler skift	5	3 000	3 000	3 000
Slutligt kommunbidrag, tkr		93 019	98 433	99 354

1. Prisuppräknig baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
3. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
4. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
5. Omorganisation till 5-skift, på grund av ändrade arbetstidsregler.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnd

Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		490 470	487 960	487 960
Förändring prisuppräknig	1	-76	425	6 783
Demografi tillägg/avdrag, förändring	2	3 550	7 451	11 641
Internränta justering	3	-863	-1 205	-1 205
Finansieringsprincipen	4	477	533	533
Lönerevision år 2026	5	11 894	11 894	11 894
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	6	-368	-368	-368
Skolstruktur, Falken och gymnasiereception	7	10 100	10 100	10 100
Slutligt kommunbidrag, tkr		515 184	516 790	527 338

1. Prisuppräknig baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
4. Kompensation år 2027–2029 enligt finansieringsprincipen, budgetproposition, höst 2026 cirkulär 25:42.

5. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
6. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66% till 40,51%, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
7. Utökade driftmedel utifrån genomförande av ny skolstruktur, Falken och gymnasiereceptionen. Medel omförs från finansförvaltningen.

Barn- och utbildningsnämnd

Barn- och utbildningsnämnd	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		1 951 360	1 963 865	1 963 865
Förändring prisuppräknings	1	347	2 754	20 071
Demografi tillägg/avdrag, förändring	2	-340	656	-15 056
Internränta justering	3	-6 454	-7 902	-7 902
Finansieringsprincipen	4	11 915	27 391	27 391
Lönerevision år 2026	5	47 212	47 212	47 212
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	6	-1 379	-1 379	-1 379
Skolstruktur, behov	7	17 200	17 200	17 200
Slutligt kommunbidrag, tkr		2 019 861	2 049 797	2 051 401

1. Prisuppräknings baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
3. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
4. Kompensation år 2027–2029 enligt finansieringsprincipen, budgetproposition, höst 2026 cirkulär 25:42.
5. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
6. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
7. Utökade driftmedel utifrån genomförande av ny skolstruktur. Medel omförs från finansförvaltningen.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämnden	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		415 903	422 685	422 685
Förändring prisuppräknings	1	203	1 124	7 533
Internränta justering	2	-2 353	-3 004	-3 004
Lönerevision år 2026	3	4 762	4 762	4 762
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	4	-141	-141	-141
Luleå-förslaget	5	195	195	195
Skolstruktur, sporthall	6	8 200	8 200	8 200
Skolstruktur, bibliotek och fritidsgård	6	2 200	2 200	2 200
Slutligt kommunbidrag, tkr		428 969	436 021	442 430

1. Prisuppräknning baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
3. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
4. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
5. Driftskompensation för beslutade Luleå-förslag, Utegym, badbrygga/hopptorn samt Skicrossbana i Måttsund.
6. Utökade driftmedel utifrån genomförande av ny skolstruktur, för Hertsö sporthall, bibliotek och fritidsgård. Medel omförs från finansförvaltningen.

Socialnämnd

Socialnämnden	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		2 350 272	2 405 233	2 405 233
Förändring prisuppräknning	1	-419	1 615	20 470
Internränta justering	2	-8 245	-9 907	-9 907
Lönerevision år 2026	3	58 489	58 489	58 489
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	4	-1 824	-1 824	-1 824
Demografi tillägg/avdrag, förändring	5	-3 614	-9 227	24 543
Finansieringsprincipen	6	7 490	7 366	7 366
Slutligt kommunbidrag, tkr		2 402 149	2 451 745	2 504 370

1. Prisuppräknning baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
3. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
4. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
5. Demografiskt driven ramförändring enligt separat beräkning.
6. Kompensation år 2027–2029 enligt finansieringsprincipen, budgetproposition höst 2026 cirkulär 25:42.

Infrastruktur- och servicenämnd

Infrastruktur- och servicenämnden	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		462 139	492 018	492 018
Förändring prisuppräknings	1	1 246	3 948	12 845
Volymmodell, förändring	2	-2 964	-10 449	-5 433
Internränta justering	3	-15 361	-21 685	-21 685
Lönerevision år 2026	4	5 631	5 631	5 631
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	5	-177	-177	-177
Luleåförslaget	6	122	122	122
Säkerhet och beredskap	7	1 000	1 000	1 000
Slutligt kommunbidrag, tkr		451 636	470 408	484 321

1. Prisuppräknings baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18, april
2. Ramförändring volymmodell år 2026 samt prognos för år 2027–2029 enligt separat beräkning.
3. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte uppnåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.
4. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
5. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
6. Driftskompensation för beslutade Luleå-förslag, BMX-bana, Kyrkbyn – kullar samt Bussfritt torg i Kyrkbyn.
7. Utökat behov kopplat till säkerhet och beredskap.

Miljö- och byggnadsnämnd

Miljö- och byggnadsnämnden	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		33 257	33 866	33 866
Förändring prisuppräknings	1	-140	-200	229
Lönerevision år 2026	2	1 529	1 529	1 529
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	3	-48	-48	-48
Internränta justering	4	-73	-106	-106
Slutligt kommunbidrag, tkr		34 525	35 041	35 470

1. Prisuppräknings baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt
3. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. Inför 2026 kompenserades nämnderna för en internräntehöjning till 2,75 procent men då budgeterade investeringsnivåer 2025 inte upp-

nåddes är kompensationen för hög och justeras därför. Även korrigering av en variabel i modellen för uträkning av internräntan behöver göras.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnd	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		13 114	13 322	13 322
Förändring prisuppräknig	1	6	23	242
Lönerevision år 2026	2	205	205	205
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	3	-9	-9	-9
Ny tjänst handläggare	4	670	670	670
Utbildning, omställningsstöd, ny mandatperiod	5	170		
Slutligt kommunbidrag, tkr		14 156	14 211	14 430

1. Prisuppräknig baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Lönerevision år 2026, helårseffekt för 2027 och framåt.
3. År 2027 sänks personalomkostnads-påslag (PO) för kommunen från 40,66 % till 40,51 %, vilket innebär att tidigare kompensation minskas
4. Ny tjänst, handläggare.
5. Utökade kostnader för utbildning, omställningsstöd inför ny mandatperiod.

Valnämnd

Valnämnd	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		1 691	1 725	1 725
Förändring prisuppräknig	1	-30	-60	-54
EU-val år 2029	2	0	0	3 000
Slutligt kommunbidrag, tkr		1 661	1 665	4 671

1. Prisuppräknig baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Utökade kostnader för EU-val 2029.

Kommunrevision

Kommunrevision	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Kommunbidrag enl beslut 2026-2028		3 306	3 373	3 373
Förändring prisuppräknig	1	19	51	138
Utbildning	2	50	0	0
Slutligt kommunbidrag, tkr		3 375	3 424	3 511

1. Prisuppräknig baserad på 2025-års utfall, indexuppräknad enligt SKR cirkulär 26:18.
2. Utökade kostnader för utbildning år 2027.

Sammanställningen ovan redovisas för att synliggöra det samlade budgetförslaget. Förslag till kommunrevisionens budget upprättas av kommunfullmäktiges presidium. Presidiet upprättar förslaget självständigt i förhållande till kommunstyrelsen.

Finansförvaltning

Kommunens finansförvaltning hanterar bland annat skatter och statsbidrag, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter, avskrivningar, räntekostnader, borgensavgifter, utdelningar mm, för kommunen som helhet. Inom finansförvaltningen finns även ett antal poster för kommande och oförutsedda behov som i nuläget inte har lagts ut på nämnderna.

Finansförvaltningen	Anm	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
Pensionskostnader	1	375 942	401 101	425 469
Återförda pensionskostnader	1	-263 167	-272 114	-281 366
Lönerevision	2	113 901	259 101	409 201
Arbetsgivaravgifter	3	967 726	1 000 629	1 034 650
Återförda PO-pålägg	3	-969 384	-1 002 343	-1 036 423
Återförda kapitalkostnader	4	-720 499	-772 017	-819 214
KS, utvecklingsmedel	5	15 200	15 200	15 200
Övrig finansiell intäkt	6	-2 500	-2 500	-2 500
Tillfälliga poster				
KF Mål och budget 2026-2028, Ökade driftskostnader för reinvesteringar fastigheter	7	3 000	3 000	3 000
Behov skolstruktur 2028	7	0	52 700	52 700
Behov skolstruktur 2029	7	0	0	14 900
Finansieringsprincipen, aktivitetskrav	7	17 237	17 212	17 212
Samordnad varudistribution	7	3 800	3 800	3 800
SOC: löneavtal 2025-2027	7	15 000	15 000	15 000
Underskottstäckning Nordiskt flygteknikcentrum	7	2 000	2 000	0
Luleåförslaget	7	683	683	683
Samlad uppskattning av intäkter	7	-60 000	-60 000	-60 000
Övrigt	7	-180	-180	-180
Finansiella intäkter och kostnader				
Borgensintäkter	8	-30 000	-33 000	-35 000
Utdelning Luleå Kommunföretag AB	9	-25 000	0	0
Utdelning finansiella intäkter	10	-2 500	-2 500	-2 500
Övriga finansiella intäkter	11	-3 500	-3 500	-3 500
Räntekostnader lån, pensioner	12	97 840	114 591	128 945
Avskrivningar	13	456 380	476 706	495 294

1. Beräknade pensionskostnader enligt pensionsprognos samt internt återförda pensionskostnader.
2. Anslag för lönerevision enligt index för konjunkturlönestatistik cirkulär 26:18.

3. Beräknade arbetsgivaravgifter och återförda PO-pålägg på lönekostnader.
4. Beräknade internt återförda kapitalkostnader, består av avskrivningar och internränta.
5. Anslag för KS utvecklingsmedel
6. Periodiserad realisationsvinst från fastighetsaffär, upplöses i samma takt som hyreskontraktet på 20 år.
7. Tillfälliga poster på finansförvaltningen.
Samlad uppskattning av intäkter avser ett nettobelopp av möjliga reavinstsamt kostnader för saneringar och rivningar.
8. Borgensintäkter från koncernbolag för ställd säkerhet vid upplåning.
9. Utdelning från Luleå Kommunföretag AB enligt mål och budget 2026 med plan 2027–2028, beslut KF 2025-06-17.
10. Beräknad utdelning från Kommuninvest år 2027–2029.
11. Ränteintäkter på utlåning.
12. Övriga räntekostnader inkluderar räntekostnader på långfristiga lån samt räntekostnad på pensionsskuld.
13. Beräknade avskrivningar för år 2027–2029.

Investeringsramar 2027–2029

Förslag till investeringsramar för 2027–2029 enligt tabeller nedan (tkr).

Investeringsbudget 2027-2029	2027	2028	2029	Summa
Skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	1 161 400	1 248 750	971 500	3 381 650
Avgiftsfinansierad verksamhet, VA	279 500	302 250	282 200	863 950
Summa	1 440 900	1 551 000	1 253 700	4 245 600

Investeringsbudget 2027-2029	2027	2028	2029	Summa
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	12 300	10 200	10 200	32 700
KS/Kommunstyrelseförvaltningen, exploatering exkl VA	159 550	150 950	115 400	425 900
KS/Räddningstjänsten	11 150	33 100	3 250	47 500
Arbetsmarknad- och gymnasienämnd	1600	1600	1600	4 800
Barn- och utbildningsnämnd	167 300	325 300	284 800	777 400
Kultur- och fritidsnämnd	53 350	72 900	49 000	175 250
Infrastruktur- och servicenämnden	596 350	464 900	347 450	1 408 700
Miljö- och byggnadsnämnd	500	500	500	1 500
Socialnämnd	159 000	189 000	159 000	507 000
Valnämnden	300	300	300	900
Summa skattefinansierad verksamhet inkl exploatering	1 161 400	1 248 750	971 500	3 381 650
VA-verksamhet	279 500	302 250	282 200	863 950
Summa investeringar kommunen	1 440 900	1 551 000	1 253 700	4 245 600

Större investeringar som prioriteras 2027–2029

Skattefinansierade investeringar 3 382 miljoner kronor

- Exploatering av nya arbetsplatsområden på Rutvik Södra, Råneå Sörsidan, Ektjärn/Storheden, Rutvik Östra, Hertsöfältet/Svartön och Kyrkåkra nytt bostadsområde Hertsöheden, Bävern, Rutvik, Gultzaudden - kvarteret Svanen, Rutvik samt fortsatt utbyggnad av bostadsområdet på Kronandalen och Dalbo.

- Avsatt medel under perioden för skolstruktur inklusive sporthallar och övriga ytor, tex ny idrottshall vid Hälsans hus.
- Avsatt medel för nya gruppboenden samt vård och omsorgsboenden.
- Ökat tempo på reinvesteringar av fastigheter.
- Ökat tempo på reinvesteringar av gator, vägar, belysning, gång- och cykelvägar.
- Nyinvestering i gång- och cykelvägar.
- Avsatt medel för säkerhetsåtgärder

VA-verksamhetens investeringar 864 miljoner kronor

- Fortsatta investeringar för vatten och avlopp: Huvudstråk Luleå-Boden, Hantverkarsvägen, Trekanten, Klöverträsk, Ängesbyn, Niemisel, Uddebo, förstärkning Sörbyarna samt reinvesteringar i verk och nät.

Förslaget till investeringsbudget 2027–2029 innebär för perioden en beräknad nyupplåning på cirka 2 260 miljoner kronor. Vid utgången av 2026 beräknas låneskulden uppgå till cirka 2 310 miljoner kronor vilket ger en total låneskuld vid utgången av 2029 om cirka 4 570 miljoner kronor.

Dialog

Planeringsprocessen inför 2027–2029 startade med underlag i form av exempelvis RISE omvärldsrapport, uppföljning av övergripande mål till 2040 (närvärld) och redovisning av resultat i årsredovisningen (invärld). Under våren 2025 genomfördes Luleå Framtidsforum, där en slutrapport med rekommendationer togs fram.

I mars presenterade nämnder och kommunala bolag, vid tre halvdagskonferenser, resultat föregående år samt en framåtblick och syn på utmaningar inför 2027–2029.

Under mars och april prioriterade en strategisk grupp för investeringar bland de gemensamma behoven inom kommunorganisationen.

I mitten av mars fastställde kommundirektören budgetförutsättningar till verksamheterna. Nämnderna beslutade sedan under april om konsekvensbeskrivningar av budgetförutsättningarna 2027–2029.

Utkastet behandlades av kommunens ledningsgrupp. Därefter presenterades det i mitten av maj för samtliga politiska partier i fullmäktige. Underlag som stöd till de politiska grupperna delgavs i samband med det.

Beslutsunderlag

- Förslag - Luleå kommuns mål och budget 2027 med plan för 2028–2029, KLF Hid: 2026.5768
- Kommunstyrelseförvaltningens föreslag till beslut gällande mål och budget 2027 med plan 2028-2029, KLF Hid: 2026.5767
- Sammanställning Konsekvensbedömningar 2027-2029, KLF Hid: 2026.5928
- Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027-2029, KLF Hid: 2026.5867
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-06-01 § 88, KLF Hid: 2026.5929
- Kommunstyrelsens beslut 2026-06-01 § 155, KLF Hid: 2026.6076
- Centerpartiets förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027-2029, KLF Hid: 2026.6378
- Moderaternas förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027 – 2029, KLF Hid: 2026.6403
- Sverigedemokraternas förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027-2029, KLF Hid: 2026.6404
- Kristdemokraternas förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027-2029, KLF Hid: 2026.6405
- Liberalernas förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027-2029, KLF Hid: 2026.6406
- Korrigerad version - Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till mål och budget för Luleå kommun 2027-2029, KLF Hid: 2026.6420
- Kommunstyrelsens beslut 2026-06-16 § 155, KLF Hid: 2026.6076

Beslutet skickas till

Alla nämnder och kommunala bolag

Kommunstyrelseförvaltningen, sektor ledning och stöd

Räddningstjänsten

Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till Mål och budget för Luleå kommun 2027-2029

Inledning

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har en gemensamt mål och budget för 2027-2029. Prioriteringen i majoritetens budget är fortsatta satsningar på skola och omsorg, tillväxt, ökat tempo i klimatomställningen, en levande landsbygd och ett mer inkluderande Luleå. Majoriteten mål och budget innebär att kommunen presterar överskott under hela planperioden med bibehållen skattesats.

Politiska prioriteringar

Välfungerande vardag för alla

Behoven i välfärden kommer att öka under de kommande åren. För att möta de växande behoven i välfärden riktas merparten av de ökade tillskotten i budgeten till nämnderna som ansvarar för de verksamheterna. Satsningarna innefattar generella tillskott och kvalitetshöjning av verksamheterna. Arbetet med att förbättra arbetsmiljön kommer fortsatt vara prioriterat och fler ska ha möjlighet att stanna kvar i välfärdsyrkena efter pension. Majoriteten budgetsätter riktade satsningar mot förskola och äldreomsorgen. Barngruppernas storlek i förskolan minskas genom att de barn som har en 15-timmars placering, från 2027 ersätts som heltidsplacering med full barnpeng. Vilket innebär färre antal barn i grupperna. För att ge alla barn möjlighet till utveckling i förskolan utökas vistelsetiden för de barn som idag har 15 timmarsplacering till 20 timmar.

Inom äldreomsorgen satsas över 35 miljoner på ändrade schemaförutsättningar, så att personal som haft semester inte behöver arbeta in helg samt kompetenscentrum förstärks för att fler medarbetare kan utbildas.

Bra skolvägar för barn ska vara prioriterat. Kommunen ska också investera i att utveckla och förbättra lekplatser under planperioden. Skolor och förskolor ska finnas där barn bor och landsbygden skolor och förskolor ska bevaras

En stark demokrati

Demokratiarbetet ska stärkas och medborgarnas inflytande över kommunen ska öka. Strukturen och uppdraget för de kommunala råden setts över, för att stärka kommunens demokratiarbete. Ungdomsfullmäktige införs för att stärka ungdomars inflytande och ge ökad kunskap i hur unga vill stärka kommunens arbete framåt. Arbetet med de nationella minoriteternas ska utvecklas. Ett uppdrag läggs för att stärka användandet av Luleås ortsnamn på meänkieli, finska och samiska. Kommunen ska i samråd med samebyarna arbeta fram samverkansformer gällande markfrågorna för samtliga samebyar inom Luleå kommun.

Trygg i Luleå

För att öka tryggheten i kommunen kommer arbetet med klottersaneringen tillsammans med polisen och fastighetsägarna att fortsätta. Trygghetsorganisationerna som verkar i Luleå kommer fortsätta stödjas liksom kommunens FREDA-mottagning, EQ-mottagning samt tjej- och kvinnojourerna. Majoriteten vill att Luleå kommun förblir en av Sveriges tryggaste kommuner även år 2040. Kommunen arbetar aktivt med brottsförebyggande åtgärder och samverkar med olika samhällsaktörer för att skapa goda förutsättningar för tillväxt och utveckling. Genom att prioritera trygghet i både nutid och framtid säkerställs en positiv utveckling för Luleås invånare. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill att kommunen fortsätter att arbeta aktivt för att skapa en trygg och säker miljö för luleborna. Socialnämnden leder det brottsförebyggande arbetet i nära samarbete med de kommunala förvaltningarna, bolagen, Polisen, civilsamhället och näringslivet. Genom metoden Effektiv Samordning för Trygghet (EST) hålls veckovisa avstämningar och gör kvartalsvisa analyser för att snabbt kunna vidta rätt åtgärder. Ett nytt forum som syftar till att stärka samarbete med civilsamhällesföreningar i trygghetsfrågor har skapats. Arbetet med det kommer fortsätta, samt utvecklas under planperioden.

Blomstrande näringsliv

Näringsidkarnas nöjdhet med kommunens verksamheter prioriteras genom höjd servicenivå för företagarna och förbättrad tillgänglighet. I takt med ökad tillväxt i Luleå kommun har fler bygglovshandläggare anställts för snabbare och bättre service till företagen. Tillståndsprocesserna ska påskyndas och det ska bli enklare att få kontakt med kommunen. Kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna för tillväxten och därför kommer arbetet med att attrahera arbetskraft att intensifieras. Företag som vill växa och etablera sig i Luleå ska få stöttning och vara en fortsatt central del av arbetet för ökad tillväxt. En näringslivsstrategi arbetas fram. Kommunen behöver fokusera på små och medelstora företags möjligheter att växa i hela Luleå kommun.

Klimatsmart och naturpositiv

Tempot i omställningen behöver öka och därför föreslås flera satsningar med en grön profil. Samhällsplaneringen ska styras mot en hållbar och fossilfri kommun 2040. Kommunens beslutade strategi för minska klimatpåverkan och ökad klimatanpassning behöver tas vidare till konkreta handlingsplaner för att förverkligas. Kollektivtrafikens andel av resandet ska öka. Avgiftsfri kollektivtrafik på sommaren för barn tom 19 år är infört från sommaren 2024 och fortsätter vara en viktig möjlighet för barn i hela kommunen. Det ska vara lika billigt att åka buss inom hela kommunen. 1,2 miljoner avsätts i budgeten för att införa samma taxa på länstrafikens bussar inom Luleå kommun som taxan i LLT. Kommunen ska bygga klimatsmart, hållbart och energieffektivt och använda mer förnybar el i sina verksamheter. Förvaltningarnas och bolagens fordon

ska gå på förnybara drivmedel. Kommunen ska fortsätta uppmuntra cirkulär ekonomi. Energi- och klimatrådgivare ska finnas tillgänglig och känd för både medborgare och näringsliv. Det ska bli enklare att välja hållbara färdssätt i Luleå genom satsningar på gång- och cykelvägar och kollektivtrafik. Grönområden ska finnas tillgängliga i alla bostadsområden och biologisk mångfald ska främjas på kommunens grönytor.

Landsbygderna

Föreningslivet på landsbygderna är en viktig partner i utvecklingen av kommunen. Lulebos uppdrag om att bygga på landsbygden kvarstår och arbetet med byggnation av lägenheter i Antnäs ska fortgå. Luleå skärgård ska utvecklas i enlighet med beslutade skärgårdsplanen, så fler kan leva, verka och besöka skärgården. Service på landsbygderna ska öka, företag på landsbygden ska växa och nya arbetstillfällen ska prioriteras. Handlingsplanen för kommunal service på landsbygderna som är beslutad behöver genomföras. För att främja lokal matproduktion har kommunen ökat sina inköp av lokalt producerad mat, och startar en samordnad varudistribution där kommunen upphandlar lager och tvätt av grönsaker och rotsaker. De kommunala skolorna och förskolorna på landsbygden ska bevaras.

Sammanfattning av budgeten

Luleå är en kommun i stark utveckling. Den gröna industriomställningen fortsätter att skapa nya möjligheter för jobb, tillväxt och framtidstro i hela kommunen. Samtidigt står kommunen inför stora utmaningar där behoven inom välfärden ökar, världsläget är osäkert och kraven på klimatomställning, trygghet och samhällsservice blir allt större. Därför fortsätter majoriteten att prioritera investeringar i välfärden, landsbygden, klimatomställningen och ett hållbart växande Luleå. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet presenterar ett gemensamt förslag till plan och budget för 2027–2029 som tar ansvar för både ekonomin och framtiden. Budgeten innebär överskott under hela planperioden samtidigt som skattesatsen lämnas oförändrad.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet presenterar ett gemensamt förslag till plan och budget för 2027–2029. Budgetens prioriteringar bygger på fortsatta satsningar på skola och omsorg, ökad tillväxt, ett högre tempo i klimatomställningen, levande landsbygder och ett mer inkluderande och tryggt Luleå. Majoriteten prioriterar välfärden och riktar merparten av de ökade resurserna till nämnderna som ansvarar för kommunens kärnverksamheter. Under planperioden genomförs satsningar som stärker arbetsmiljön, förbättrar kvaliteten i omsorgen och skapar bättre förutsättningar för barn och unga i hela kommunen.

Prioriterade satsningar för perioden 2027–2029:

- 58,8 mkr för hel barnpeng i förskolan och utökad vistelsetid till 20 timmar
- 45,11 mkr för minskade barngrupper i förskolan
- 90 mkr för att avskaffa ”jobba tillbaka helg” inom äldreomsorgen
- 15 mkr för förstärkt vidareutbildning och kompetensutveckling inom omsorgen
- 9 mkr i höjt stöd till föreningslivet och Ung i Luleå
- 4 mkr till kollektivtrafiken för ökade drivmedelskostnader
- 3,6 mkr för samma taxa på alla bussresor inom Luleå kommun
- 6 mkr i ökat anslag till enskilda vägar på landsbygden
- 6 mkr till bostadsanpassning
- 3,9 mkr för införandet av ungdomsfullmäktige
- 9 mkr för kompetensförsörjningsinsatser till arbetsmarknads- och gymnasienämnden
- 0,3 mkr till offentlig konst

Utöver satsningarna i driftbudgeten genomförs investeringar under planperioden:

- 30 mkr för bredare kaj vid Norra hamnen
- 3,75 mkr för utökad belysning i kommunen

Under planperioden fortsätter också flera viktiga utvecklingsarbeten. Enhetstaxa införs i kollektivtrafiken för att göra det lika billigt att resa i hela kommunen. Avgiftsfri sommartrafik för barn och unga upp till 19 år fortsätter. Kollektivtrafiken byggs samtidigt ut på landsbygden med förstärkningar i både Sörbyarna och Norrbyarna, särskilt till och från Råneå. Kommunen fortsätter även satsningarna på tryggare skolvägar, lekplatser, gång- och cykelvägar samt utveckling av landsbygderna och skärgården.

Sammantaget uppgår satsningarna i driftbudgeten till 71,2 mkr år 2027, 77,4 mkr år 2028 och 104,5 mkr år 2029, totalt 255,1 mkr under planperioden. Budgeten stärker välfärden, förbättrar arbetsvillkoren inom omsorgen, ökar kvaliteten i förskolan, stärker föreningslivet och gör kollektivtrafiken mer rättvis och tillgänglig i hela kommunen. Samtidigt fortsätter investeringarna i hållbar tillväxt, klimatomställning och ett tryggt och attraktivt Luleå för framtiden. Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets budgetförslag är en budget för välfärd, hållbar utveckling och framtidstro i hela Luleå kommun.

Prioriteringar i nämnder och bolag

Kommunstyrelsen

Då kommunen står inför en stor omställning, krävs att många delar av kommunen förnyas och utvecklas samtidigt. Kommunstyrelsen ska i detta arbete stödja och samordna nämnderna och de kommunala bolagens arbete. Arbetet med att förbättra villkoren och bemötandet för företag behöver intensifieras, med fokus på dialog och skapa samsyn med näringslivet om vägen framåt. Då kommunen är beroende av inflyttning, attraktivitet och nationella beslut för att klara omställningen, kommer kommunstyrelsen behöva fortsätta arbeta med en aktiv och samordnad kommunikation för att tydliggöra de behov Luleå kommun och kommunens bolag har i omställningen.

Kommunstyrelsen fortsätter leda arbetet med att utveckla Luleås landsbygder, bland annat genom genomförandet av den beslutade handlingsplanen för kommunal service på landsbygderna och skärgårdsplanen.

Samhällsbyggnadsutskottet

Luleå befinner sig i en stark utvecklingsfas där den gröna omställningen och samhällsomvandlingen fortsätter att driva på behovet av planering, etableringar och bostadsutveckling. För att möta utvecklingen har kommunen genomfört en omorganisation och inrättat ett samhällsbyggnadsutskott under kommunstyrelsen, vilket skapar bättre förutsättningar för ett samlat ansvar inom samhällsplaneringen.

Kommunen fortsätter att prioritera en nära dialog med företag och aktörer som vill investera och utveckla Luleå. Samtidigt stärks planprocessen för att möjliggöra både nya industrietableringar och fler bostäder i ett hållbart och fossilfritt Luleå 2040.

Kollektivtrafiken utvecklas också för att bli mer rättvis och tillgänglig i hela kommunen. Under 2027 införs enhetstaxa, vilket innebär samma pris för resor i stad och landsbygd. Avgiftsfri sommartrafik för barn och unga upp till 19 år fortsätter även sommaren 2026 och skapar bättre möjligheter för unga att resa, delta i aktiviteter och ta sig runt i hela kommunen.

Samtidigt byggs kollektivtrafiken ut på landsbygden. Trafiken i Sörbyarna förstärks från augusti 2026 och i december 2026 utökas trafiken till Norrbyarna, med särskilt fokus på bättre förbindelser till och från Råneå.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten fortsätter arbetet med att rekrytera personal till Räddningstjänst i Beredskapsstation i Sörbyarna. Under planperioden kommer stationen att byggas och startas.

Sektionen för Myndighetsutövning förväntas få en ökad arbetsmängd under kommande år med anledning av de satsningar som görs i kommunen. Utöver detta så tillkommer nya myndighetskrav i lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Skärpt kontroll och kortare giltighetstid för tillstånd medför utökade tillsyner.

Nya arbetstidsregler innebär ändrat skiftsystem från 4- till 5- skift. Detta för att uppfylla kraven om dygnsvila enligt EU:s arbetstidsdirektiv. Personalmässigt behöver verksamheten utökas med 4 tjänster.

Sverige och Luleå är i en återuppbyggnadsfas av totalförsvaret, där räddningstjänst i höjd beredskap är en viktig del. Planeringsarbetet inom RUHB, Räddningstjänst under höjd beredskap, är omfattande. Räddningstjänsten arbetar idag med grundförutsättningar kring krigsorganisation, säkerhetsskydd, informationssäkerhet och utbildning i ammunitions och minhantering.

Grundutbildning av civilpliktiga brandmän ska påbörjas 2028 och Räddningstjänsten har fått en förfrågan om möjlighet att utbilda civilpliktiga brandmän. Räddningstjänsten vill fortsätta dialogen med MCF. Detta innebär omfattande investeringar och ökade driftkostnader som finansieras genom statliga medel.

Socialnämnden

Inför planperioden 2027–2029 tar socialnämnden tydliga steg för att möta ökade behov och utmaningar inom vård och omsorg. Nämnden har tagit höjd för kostnadsökningar kopplade till fler vård- och omsorgsboendeplatser, nya gruppboendestäder samt en samlad korttidsverksamhet som även omfattar palliativa platser och en mötesplats.

Socialnämndens behov under planperioden uppgår, utöver kostnaderna för det nya löneavtalet 2025–2027, till cirka 50 miljoner kronor årligen. Kostnaderna täcks genom kommunens demografiska modell. Kostnaden för det nya löneavtalet beräknas samtidigt uppgå till 16,3 miljoner kronor och täcks inte av kommunens ersättningsmodell.

Samtidigt fortsätter satsningar på kompetensförsörjning, digitalisering och välfärdsteknik för att säkerställa en trygg, modern och hållbar välfärd för Luleås invånare.

Kompetenscentrum är en viktig del av utvecklingen framåt och en långsiktig investering för både befintliga och nya medarbetare. Satsningen innebär fler utbildare, fler utbildningstillfällen och bättre möjligheter till kompetensutveckling direkt ute i verksamheterna. En tydlig och välfungerande introduktion är avgörande för att nya medarbetare snabbt ska komma in i arbetet och få rätt stöd från start.

I dag utförs ungefär hälften av arbetet inom vård och omsorg tillsammans med brukare av undersköterskor, medan resterande del utförs av vårdbiträden. Samtidigt syns en tydlig utveckling, både nationellt och i Norrbotten, där en allt större del av

omsorgsarbetet utförs av vårdbiträden som generellt har en lägre utbildningsnivå än undersköterskor. Det ökar behovet av introduktion, utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling för att säkerställa att omsorgspersonalen har rätt kompetens för att möta brukarnas behov och ge en trygg omsorg med hög kvalitet.

Socialnämnden prioriterar även förbättrad arbetsmiljö och större flexibilitet i verksamheterna. Från och med 2027 får arbetsledande chefer och arbetsgrupper större möjlighet att själva anpassa schemaperiodernas längd utifrån verksamhetens behov och förutsättningar. Målet är att skapa bättre förutsättningar för planering, bemanning och uppföljning samt att ge verksamheterna ett större ansvar och handlingsutrymme i det dagliga arbetet.

Samtidigt förändras reglerna kring helgarbete vid semester. Kravet på att medarbetare ska "jobba igen helg" tas bort från 2027, vilket innebär att semester inte längre behöver lösas genom turbyten mellan kollegor. I stället ska helgbemanningen lösas med annan personal. Förändringen väntas skapa bättre arbetsvillkor, ökad återhämtning och en mer hållbar arbetsmiljö för medarbetarna inom vård och omsorg.

Socialnämnden fortsätter därmed arbetet med att stärka både kvaliteten i verksamheterna och förutsättningarna för att rekrytera, utveckla och behålla kompetent personal inför framtidens växande behov inom äldreomsorg och social omsorg.

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden

Luleå har en mycket god arbetsmarknad och låg arbetslöshet bland såväl vuxna som ungdomar. I Luleå kommun är människorna i centrum för att ta tillvara kompetensen och förverkliga potentialen i alla som bor och verkar här. Arbetsmarknads- och gymnasienämnden spelar en viktig roll i att säkerställa ett brett utbildningsutbud på orten, lyckad integration av nya Lulebor i samhället, och arbetet med kompetens- och befolkningsförsörjning av kommunen och regionen.

Nämnden ska aktivt samverka med arbetsgivare för att säkerställa utbildningar som möter behoven i det lokala näringslivet och förstärker kommunens egen kompetensförsörjning. Nämndens viktiga integrationsarbete stärks bland annat genom vidareutveckling av SFI och tillhörande projekt, satsningar som svenska för föräldralediga mammor och samarbeten med civilsamhället. Nämnden stärker sitt arbete med personer som står långt ifrån arbetsmarknaden i samband med genomförandet av aktivitetskravet.

Nämnden ska tillsammans med socialnämnden undersöka möjligheterna för personer i arbetsmarknadsinsatser att avlasta vård- och omsorgsboenden med enklare uppgifter, detta utgör ett led i differentiering av arbetsuppgifter för att frigöra omvårdnadspersonal för kärnuppdraget och göra välfärdsyrkena mer attraktiva.

Läsåret 2026/2027 blir den första för Luleå gymnasieskola i kvarteret Falken - den nya skolbyggnaden mitt i hjärtat av gymnasiebyn. Satsningen på nya lokaler är viktig för att stärka skolans kapacitet att erbjuda attraktiv och kvalitativ utbildning. Nämndens arbete under mandatperioden med att stärka elevhälsan och skapa trygghet och studiero har gett goda resultat och ska därför fortsättas, likaså arbetet med det kompensatoriska uppdraget.

Barn och utbildningsnämnden

Nämnden tar nu de första stegen mot färre barn i förskolegrupperna. De barn som har en 15-timmars placering, kommer nu ersättas som heltidsplacering. Det innebär att i de grupperna blir det färre antal barn. För att stärka barnens lärande och utveckling i förskolan utökas vistelsetiden för de barn som idag har 15 timmarsplacering till 20 timmar. Förskolan är viktig för barns utveckling i många perspektiv och utökad vistelsetid ger bättre förutsättningar för barnens utveckling och har också efterfrågats av vårdnadshavare.

De demografiska utmaningarna kvarstår med sjunkande antal barn i förskolorna om än det kan noteras att antal födda barn ökat under 2025.

Nämnden fortsätter prioritera att behålla förskolepersonal och personalen kommer att finnas i poolsystem. Därigenom tryggas anställningarna för personalen och kompetensen behålls i verksamheten. Det är viktigt att långsiktigt värna och behålla personalen i verksamheten. Det är förutsättning för en fortsatt hög kvalitet i Luleås skolor.

I grundskolan fortsätter satsningen på resursskolan och antalet elever har blivit fler. Det är en viktig satsning som fångar upp och ger elever ett nödvändigt stöd för att kunna tillgodogöra sig skolgången.

Samarbetet med Socialförvaltningen i det skolsociala teamet har varit framgångsrikt och arbetet fortskrider. Det är en viktig och kompletterande del i elevhälsoarbetet där man också arbetar främjande, men även stödjande till vårdnadshavare

Tunaskolan är under ombyggnad och på den anpassade skolan finns därför elever i åk 7-9 från h-2026 tillfälligt under ombyggnationstiden på Porsöskolan. En avlastning för trångboddheten och ge bättre förutsättningar för elever och verksamhet. Hösten 2027 står anpassade skolans nya lokaler färdiga att tas i bruk på Tunaskolan. Ombyggnad och renovering på Stadsöskolan är i full gång.

Den nya Hertsöskolan tas i bruk hösten 2026 och idrottshallen något senare under hösten. Nya skolor och skollokaler generera också högre hyreskostnader. Kostnader även för avveckling av moduler tillkommer.

Infrastruktur och servicenämnden

Infrastruktur- och servicenämndens ansvarsområde är väldigt brett och har direkt påverkan i människors vardag. Vårt mål är att leverera en service av högsta kvalitet och god tillgänglighet. I ett växande Luleå har nämnden en central funktion för att säkerställa en välfungerande vardag och attraktiva livsmiljöer. Nödvändiga nyinvesteringar ska balanseras mot ökade satsningar på underhåll av befintlig struktur som gator, vägar, byggnader och parker. I nära samverkan med övriga förvaltningar fortsätter arbetet med att utveckla ett hållbart och energieffektivt fastighetsbestånd där bland annat gruppbofästigheter, vård- och omsorgsboenden samt skolor färdigställs under planperioden. Högre krav kommer succesivt att ställas på minskad klimatpåverkan från såväl nya som befintliga byggnader och det är ett prioriterat område. Utbyggnad av VA fortsätter enligt plan och kommer under perioden att innebära att ytterligare hushåll på landsbygderna kommer att kunna anslutas till det kommunala nätet.

Inspel från medborgardialoger tillvaratas och nämnden fortsätter förbättra möjligheterna för luleåborna att resa kollektivt och hållbart genom satsningar på utbyggt och förbättrat gång- och cykelvägnät och tillgänglighetsanpassade busshållplatser. Övergången till fossilfria transporter fortsätter genom att nämnden bygger fler laddplatser för kommunal verksamhet.

En attraktiv och trygg kommun har barnens bästa i fokus – därför fortsätter nämnden att prioritera lekmiljöer i såväl stads- som landsbygd. Nämnden satsar miljoner på att skapa bra och trygga skolvägar och genomför trygghetsvandringar med skolbarn.

Säkerhet och beredskap har blivit allt viktigare och kommer att kräva investeringar under perioden, såväl IT-säkerhet som skalskydd. I likhet med andra förvaltningar är kompetensförsörjning en utmaning, inte minst inom IT-sidan. Arbetet med att stärka och utveckla chefs- och ledarskapsrollen fortsätter att prioriteras.

Miljö och byggnadsnämnden

Med den ökade budgeten för bostadsanpassningen kan nämnden bibehålla och fortsätta utveckla en serviceinriktad och rättssäker myndighetsutövning, där nämnden redan förstärkt kapaciteten i tidig dialog och rådgivning (miljö och bygg) för snabbare och tydligare vägledning till företag och invånare. Dessutom kan nämnden fortsätta bibehålla och utveckla rådgivning inom VA, energi och klimat, vilket fungerar både som en service till företag och invånare men bidrar även till kommunens klimat- och hållbarhetsmål. Slutligen har nämnden ökat fokus på luftkvalitet och uppföljning som underlag för åtgärder och samhällsplanering.

- Fortsatt utveckla en serviceinriktad och rättssäker myndighetsutövning

Kultur och fritidsnämnden

Ett rikt kultur-, idrotts- och fritidsliv är en viktig del av välfärden och en grund för ett attraktivt, tryggt och hållbart samhälle. Kultur och idrott skapar gemenskap, stärker

folkhälsan och bidrar till människors livskvalitet genom hela livet. I mötet mellan människor växer tillit, delaktighet och förståelse för varandras olikheter. Kultur- och fritidsnämnden ska fortsätta att utveckla och stärka kultur-, idrotts- och fritidsområdet i nära samverkan med professionella aktörer, föreningsliv och civilsamhälle. Barn och unga är en särskilt prioriterad målgrupp, samtidigt som nämnden värnar ett brett, tillgängligt och inkluderande utbud för alla invånare, oavsett ålder och livssituation. Genom aktiv dialog med invånare och verksamheter arbetar nämnden för att stärka hela Luleås attraktivitet, i både stad och landsbygd. Nämnden ska skapa goda förutsättningar för ett levande föreningsliv, starka kulturverksamheter och en fortsatt utveckling av idrottsytor för ett starkt idrottsliv. Kraften i evenemang, stora som små ska tillvaratas. Evenemang inom kultur och idrott skapar mötesplatser, stärker den lokala gemenskapen och bidrar till ett levande och attraktivt Luleå året runt. Genom ett aktivt stöd och god samverkan med arrangörer och föreningsliv skapas förutsättningar för fler upplevelser och ett rikare samhällsliv.

Utvecklingen och förvaltningen av världsarvet Gammelstads kyrkstad och Friluftsmuseet Hägnan är en viktig del i arbetet med att stärka kulturarvet, besöksnäringen och Luleås identitet. Även utvecklingen av kommunens verksamhet i Luleå skärgård ska bidra till ökad tillgänglighet, attraktiva miljöer och möjligheter till rekreation och upplevelser.

Den konstnärliga gestaltningen av offentliga platser, bostadsområden och andra bebyggelseområden ska fortsatt utvecklas för att skapa attraktiva, inkluderande och hållbara livsmiljöer. Genom konst och kulturmiljöer stärks människors känsla av tillhörighet, trygghet och stolthet över platsen där medborgarna lever och verkar.

Kultur och idrott ska ses som en självklar del av välfärden, den bidrar till social hållbarhet, god hälsa, demokrati och ett sammanhållet samhälle. Som en del i detta arbete genomförs flera konkreta satsningar, såsom investering i ny idrottshall vid Hälsans hus, samt ett utökat stöd till Ung i Luleå och till föreningslivet.

- Utökat stöd till Ung i Luleå
- Utökat verksamhetsstöd till pensionärsföreningar
- Utökat LOK-stöd till idrottsföreningar
- Utökat verksamhetsstöd till kulturföreningar

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden står inför ökade krav till följd av den förändrade lagstiftningen ”Ett ställföreträdarskap att lita på”. För att kunna upprätthålla en rättssäker

handläggning, acceptabla handläggningstider och en god arbetsmiljö prioriterar nämnden flera viktiga områden under kommande planperiod.

Den nya lagstiftningen innebär att nämnden och expeditionen får ett större ansvar och en högre arbetsbelastning, bland annat genom att beslut som tidigare fattades av tingsrätten i större utsträckning flyttas över till överförmyndarnämnden. Samtidigt utökas tillsynsansvaret och kraven på information, dokumentation och uppföljning ökar. Nämnden ser även ett växande behov av utbildning och stöd till ställföreträdare, samtidigt som antalet ärenden fortsätter att öka. Mer omfattande utredningar och ökade krav riskerar att leda till längre handläggningstider, samtidigt som det blir allt svårare att rekrytera nya ställföreträdare.

Mot denna bakgrund prioriterar överförmyndarnämnden att bibehålla en god servicegrad, säkerställa en rättssäker ärendehantering och tillsyn samt skapa förutsättningar för rimliga handläggningstider och en god arbetsmiljö för medarbetarna.

Luleå kommunföretag

Luleå kommunföretag får en mer och mer avgörande roll i styrning och ledning av de kommunala bolagen. Särskilt fokus läggs under planperioden på riskhantering och finansieringsfrågor, då många dotterbolag står inför betydande investeringar. Luleå kommunföretag ska under planperioden fortsätta bidra till samordning, effektivt utnyttjande av resurser och verksamhetsutveckling inom kommunens bolagskoncern.

Ägandet av delägda bolag flyttas från kommunen till Luleå kommunföretag, som ett led att öka ägarens engagemang i bolagen och deras roll i Luleås utveckling.

Luleå Energi

Luleå Energi kommer under 2027 gå in i ett förberedande fas inför en stor omställning på värmesidan där anpassningar görs inom fjärrvärmenätet för att kunna ta hand om nya restenergiströmmar och andra energinivåer än tidigare. Även om förändringen i produktion är ett antal år bort så behöver åtgärderna vidtas nu med bland annat en ny ledning över älven vid Bergnäsbron och andra anpassningar. Detta parallellt med fortsatt höga investeringar inom elnätet både genom reinvesteringar i befintligt nät men också anpassningar med koppling till Hertsöfältet gör att det generella investeringsnivåerna bedöms som höga sett till historiken. Detta till trots så kommer bolaget inte vidta några drastiska prisförändringar gentemot kunder inom fjärrvärme och elnät. Bolaget eftersträvar att fortsätta vara väldigt konkurrenskraftigt inom fjärrvärmen, där Luleå Energi idag är billigast i Sverige, samt elnätet där bolaget idag ligger bland de fem billigaste. Vid sidan om detta kommer bolaget också fortsätta sin roll som samhällsaktör med samarbeten och sponsring av samhälle, kultur och idrott samt samarbeten med bland annat LTU och de stora industriaktörerna inom regionen.

Lulebo

Lulebo det kommunala bostadsbolaget kommer att utveckla nya bostäder i både befintliga och nya områden. Bostäder är en viktig förutsättning för att en kommun ska kunna växa. Bolaget arbetar intensivt med underhåll av fastighetsbeståndet och i varje projekt provas möjligheten att tillskapa nya lägenheter. Parallellt pågår projektering av nya bostäder, främst på Kronan i centrala Luleå, samtidigt som arbete med nya lägenheter i Antnäs fortsätter.

Sammantaget kommer bolaget att kunna erbjuda boende med god kvalitet och bra standard.

Ytterligare ett område som prioriteras är boendesociala miljön, livet och livsmiljön mellan husen är viktiga för bolaget samt trygghetsskapande åtgärder i bostadsområdena är viktiga. Det ska vara snyggt och välstädat och trygga miljöer för hyresgästerna.

Luleå hamn

Luleå Hamn står inför en period av omfattande utveckling där kapaciteten successivt byggs ut för att möta de ökade behoven från industrin i regionen. Under de kommande åren kommer investeringar att genomföras i såväl farleder som kajer och logistiklösningar, med målsättningen att möjliggöra större fartyg och effektivare godshantering. Även om flera av de största förändringarna ligger några år fram i tiden kräver utvecklingen att förberedande åtgärder genomförs redan nu, där muddring, förstärkning av infrastruktur samt utbyggnad av järnvägsanslutningar utgör centrala delar. Detta sker parallellt med en kraftigt ökad efterfrågan kopplad till den gröna industriomställningen i Norrbotten, vilket ställer stora krav på att hamnen ska kunna möta industrins behov. Trots detta är ambitionen att fortsatt erbjuda konkurrenskraftiga och effektiva logistiklösningar för både befintliga och nya kunder, samtidigt som detta sker med en hanterbar finansiell risk. Luleå Hamn har idag en stark position som Sveriges största bulkhamn och väntas under de kommande åren bli Sveriges näst största hamn.

Lumire

Lumires verksamhet står inför flera stora utmaningar under 2027. På avfallssidan ligger fokus på införandet av fastighetsnära insamling (FNI) av förpackningar och hur lösningar för bland annat glas- och metallinsamling ska utvecklas vidare. Detta kan påverka verksamhetens kostnader och innebär preliminärt ett behov av att höja insamlingstaxan med cirka 5 procent.

På VA-sidan ökar kapitalkostnaderna i samband med färdigställandet av Östra länken och nya investeringar vid Uddebo avloppsreningsverk. Samtidigt påverkar ett osäkert världsläge priserna på energi, material och kommande upphandlingar. Efter flera intensiva investeringsår ligger nu fokus på att dämpa investeringstakten. Intäkterna

förväntas samtidigt öka genom industrins omställning och ett växande behov av vattenförsörjning till byggprojekt och tillfälliga bostäder.

Utanför de taxefinansierade verksamheterna fortsätter Lumire utveckla sina affärsverksamheter. Satsningar görs inom biogas, återvinning av förorenade jordar och byggmaterial samt vidareutveckling av återbruksverksamheten genom Samlat och Hållbarhetshuset. Målet är att bidra till ett mer hållbart Luleå och samtidigt minska kostnaderna för avfallshanteringen.

Under 2027 väntas även arbetet med tekniskt vatten till Svartön och Hertsöfältet gå in i en ny fas, beroende på resultaten från de utredningar som genomförs under 2026.

LLT

LLT står inför två stora satsningar under de närmaste åren. Det ena är övergången till fossilfri drift av bussarna. Den andra är bygget av en ny depå med utrymme för expansion av busstrafiken.

Bygget av en ny depå är nödvändig dels för att kunna elektrifiera bussflottan då stadsbussar med förbränningsmotor kommer att sluta tillverkas och sluta säljas inom EU i slutet av 2020-talet.

En ny depå är också nödvändig för att kollektivtrafiken i kommunen långsiktigt ska kunna växa och möta de behov som finns i en modern växande stad i form av effektiva miljövänliga och utrymmeseffektiva transporter.

Att införa samma taxa på landsbygden som i stadstrafiken är en viktig landsbygdssatsning. Men den har också betydelse för stadsborna då den kan knyta samman resandet i både stad och land.

Luleå Science Park

Luleå Science Park är en viktig motor för innovation och hållbar tillväxt. Genom att samla företag, entreprenörer, studenter, forskare och offentlig sektor i ett gemensamt innovationsklimat skapas förutsättningar för nya idéer, investeringar och arbetstillfällen. Genom ett aktivt arbete för att attrahera kompetens, investeringar och nya verksamheter bidrar bolaget till att stärka Luleås attraktivitet som kunskaps- och innovationskommun.

Luleå Science Park AB ska också vara en möjliggörare för samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor. Genom att skapa miljöer där människor, teknik och kreativitet möts stärks innovationskraften och möjligheten att omsätta idéer till konkreta lösningar och nya företag. Det bidrar till ett dynamiskt näringsliv, fler arbetstillfällen och en stark framtidstro i hela Luleå. Utvecklingen av Luleå Science Park är en investering i

framtidens välfärd, kompetensförsörjning och hållbar samhällsutveckling. Där innovation och samarbeten är grundläggande drivkrafter.

Driftsbudget

I nedanstående tabell presenteras Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till förändringar jämfört med förvaltningens förslag till plan och budget 2027-2029.

Till nämnd (tkr)	För	2027	2028	2029
Kommunstyrelsen	Ungdomsfullmäktige	1 300	1 300	1 300
Kommunstyrelsen/ kollektivtrafik	LLT, ökade drivmedelskostnader	4 000		
Kommunstyrelsen/ kollektivtrafik	Länstrafiken, samma taxa för alla bussresor inom Luleå kommun	1 200	1 200	1 200
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden	Kompetensförsörjningsinsatser	3 000	3 000	3 000
Barn- och utbildningsnämnden	Hel barnpeng för alla förskolebarn och utökad vistelsetid till 20 timmar	19 600	19 600	19 600
	Minskade barngrupper		10 100	35 100
Kultur- och fritidsnämnden	Offentlig konst (1%)	100	100	100
	Höjt stöd till föreningslivet och Ung i Luleå	3 000	3 000	3 000
Socialnämnden	Avskaffa arbete tillbaka helg utanför huvudsemester	30 000	30 000	30 000
	Förstärkt vidareutbildning av personal	5 000	5 000	5 000
Infrastruktur- och servicenämnden	Driftskonsekvenser för Norra hamnen mm		100	2 200
	Ökat anslag för enskilda vägar	2 000	2 000	2 000
Miljö- och byggnadsnämnden	Bostadsanpassning	2 000	2 000	2 000
Finansiella intäkter	Utdelning från Luleå kommunföretag	-25 000	-50 000	-50 000
Summa förändringar		46 200	27 400	54 500
Nytt resultat		27 391	13 020	10 815

Beslut om utdelningen ska tas ut beslutas av kommunstyrelsen i samband med delårsrapport 2 respektive år.

Investeringsbudget

Förändringar jämfört med förvaltningens förslag:

Satsning (tkr)	2027	2028	2029
Utökad brygga på Norra hamnen	-7 500	25 000	12 500
Belysning	750	1 500	1 500
Summa	-6 750	26 500	14 000

Budgetramar

Tabell 1: Resultat och kassaflödesanalys

RESULTATBUDGET (TKR)	År 2027	År 2028	År 2029
Nettokostnad nämnder	-6 497 379	-6 626 963	-6 752 972
Nettokostnad finansförvaltning	501 241	338 729	207 868
Avskrivningar	-456 380	-476 706	-495 294
Verksamhetens nettokostnad	-6 452 518	-6 764 940	-7 040 399
Skatteintäkter*	5 644 227	5 924 072	6 199 429
Generella statsbidrag*	847 522	879 479	889 730
Verksamhetens resultat	39 231	38 611	48 760
Finansiella intäkter	86 000	89 000	91 000
Finansiella kostnader	-97 840	-114 591	-128 945
Årets resultat, tkr	27 391	13 020	10 815
Finansiellt mål för kommunen: resultat 1-3 % av skatter och statsbidrag			
1%-gräns	64 917	68 036	70 892
Årets resultat i % av skatter och bidrag uppnår	0,4%	0,2%	0,2%

Kassaflödesanalys	År 2027	År 2028	År 2029
Årets resultat	27 391	13 020	10 815
Återförda avskrivningar*	456 380	476 706	495 294
Återförda pensionskostnader (påverkar ej likviditet)	8 072	22 681	34 026
Kassaflöde från löpande verksamhet	491 843	512 407	540 136
Investeringar	-1 434 150	-1 577 500	-1 267 700
Försäljning mm	100 000	100 000	100 000
Lånebehov*	800 000	890 000	570 000
Övrigt	-3 000	-3 000	-3 000
Kassaflöde från löpande verksamhet	-45 307	-78 093	-60 564
Långfristiga skulder IB år 2026	-1 600 000		
Prognos lån år 2026	710 000		
Prognos IB år 2027	-2 310 000		
Totalt lånebehov 2027-2029	2 260 000		
	År 2027	År 2028	År 2029
Utgående låneskuld efter upplåning, 2027-2029	-3 110 000	-4 000 000	-4 570 000

Tabell 2: Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader

Intäkter	År 2027	År 2028	År 2029
Ränteintäkter	-3 500	-3 500	-3 500
Utdelning Kommuninvest	-2 500	-2 500	-2 500
Borgensavgifter	-30 000	-33 000	-35 000
Utdelning Luleå Kommunföretag AB	-25 000		
Summa finansiella intäkter	-61 000	-39 000	-41 000

Förändringar intäkter	År 2027	År 2028	År 2029
Utdelning Luleå Kommunföretag AB	-25 000	-50 000	-50 000
Summa finansiella intäkter, inkl förändringar	-86 000	-89 000	-91 000

Kostnader	År 2027	År 2028	År 2029
Kostnadsränta upplåning	92 000	100 219	111 141
Ränta pensioner	5 840	14 372	17 804
Summa finansiella kostnader	97 840	114 591	128 945

Förändringar kostnader	År 2027	År 2028	År 2029
Summa finansiella kostnader, inkl förändring	97 840	114 591	128 945

Tabell 3: Finansförvaltningen

Finansförvaltningen

	År 2027	År 2028	År 2029
Pensionskostnader	375 942	401 101	425 469
Återförda pensionskostnader	-263 167	-272 114	-281 366
Lönerevision	113 901	259 101	409 201
Arbetsgivaravgifter	967 726	1 000 629	1 034 650
Återförda PO-pålägg	-969 384	-1 002 343	-1 036 423
Återförda avskrivningar	-456 380	-476 706	-495 294
Återförd internränta	-264 119	-295 311	-323 920
KS, utvecklingsmedel	15 200	15 200	15 200
Övrig finansiell intäkt	-2 500	-2 500	-2 500
<i>Tillfälliga poster</i>			
<i>KF Mål och budget 2026-2028, Ökade driftskostnader för reinvesteringar fastigheter</i>	3 000	3 000	3 000
<i>Behov skolstruktur 2028</i>		52 700	52 700
<i>Behov skolstruktur 2029</i>			14 900
<i>2025/1529 Finansieringsprincipen, aktivitetskrav</i>	17 237	17 212	17 212
<i>2025/1900 Samordnad varudistribution</i>	3 800	3 800	3 800
<i>SOC: löneavtal 2025-2027 uppskattad årlig kostnad*</i>	15 000	15 000	15 000
<i>2024/1289 Nordiskt flygteknikcentrum, driftskostnader</i>	2 000	2 000	
<i>Luleåförslaget, kvar efter fördelad driftskostnad, se nämnder</i>	683	683	683
<i>Samlad uppskattning av intäkter</i>	-60 000	-60 000	-60 000
<i>Övrigt</i>	-180	-180	-180
Summa	-501 241	-338 728	-207 868

*Prioritering från tjänsten

Förändringar finansförvaltningen	År 2027	År 2028	År 2029
Total inklusive förändringar	-501 241	-338 728	-207 868

Tabell 4: Drift och investering nämnder

Drift	Kommunbidrag			Kommunbidrag inkl förändringar		
	År 2027	År 2028	År 2029	År 2027	År 2028	År 2029
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	271 918	277 056	281 252	273 218	278 356	282 552
KS/Räddningstjänst	93 019	98 433	99 354	93 019	98 433	99 354
KS/Kollektivtrafik	189 727	194 972	199 925	194 927	196 172	201 125
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	515 184	516 790	527 338	518 184	519 790	530 338
Barn- o utbildningsnämnd	2 019 861	2 049 797	2 051 401	2 039 461	2 079 497	2 106 101
Kultur o fritidsnämnd	428 969	436 021	442 430	432 069	439 121	445 530
Socialnämnd	2 402 149	2 451 745	2 504 370	2 437 149	2 486 745	2 539 370
Infrastruktur- och servicenämnd	451 636	470 408	484 321	453 636	472 508	488 521
Miljö- och byggnämnd	34 525	35 041	35 470	36 525	37 041	37 470
Överförmyndarnämnd	14 156	14 211	14 430	14 156	14 211	14 430
Valnämnd	1 661	1 665	4 671	1 661	1 665	4 671
Kommunrevisionen	3 375	3 424	3 511	3 375	3 424	3 511
Summa nämnder	6 426 179	6 549 563	6 648 472	6 497 379	6 626 963	6 752 972

Investeringar	Investeringsbudget			Investeringsbudget inkl förändringar		
	År 2027	År 2028	År 2029	År 2027	År 2028	År 2029
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	12 300	10 200	10 200	12 300	10 200	10 200
KS/Kommunstyrelseförvaltningen, exploatering exkl VA	159 550	150 950	115 400	159 550	150 950	115 400
KS/Räddningstjänst	11 150	33 100	3 250	11 150	33 100	3 250
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Barn- o utbildningsnämnd	167 300	325 300	284 800	167 300	325 300	284 800
Kultur o fritidsnämnd	53 350	72 900	49 000	53 350	72 900	49 000
Socialnämnd	159 000	189 000	159 000	159 000	189 000	159 000
Valnämnd	300	300	300	300	300	300
Miljö- och byggnämnd	500	500	500	500	500	500
Infrastruktur- och servicenämnd	596 350	464 900	347 450	589 600	491 400	361 450
Summa investeringar, skattefinansierade	1 161 400	1 248 750	971 500	1 154 650	1 275 250	985 500
Infrastruktur- och servicenämnd, VA	279 500	302 250	282 200	279 500	302 250	282 200
Summa investeringar nämnder	1 440 900	1 551 000	1 253 700	1 434 150	1 577 500	1 267 700

Tabell 5: Kommunstyrelseförvaltningen

KS/ Kommunstyrelseförvaltningen

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	263 543	268 507	268 507
Förändring prisuppräknig	83	1 063	5 260
Volymmodell, tomträtter	215	215	215
Internränta justering	-2 221	-3 025	-3 025
Finansieringsprincipen	2 175	2 172	2 172
Lönerevision år 2026	5 807	5 807	5 807
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-184	-184	-184
Politiska sekreterare 2026/382	2 500	2 500	2 500
Kommunbidrag 2027-2029	271 918	277 056	281 252

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Ungdomsfullmäktige	1 300	1 300	1 300
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	273 218	278 356	282 552

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
<u>KS/Kommunstyrelseförvaltningen, se bifogad investeringsfil för detaljer</u>	12 300	10 200	10 200
<i>Lägg in önskad förändring nedan:</i>			
Investeringsbudget inkl förändringar	12 300	10 200	10 200

Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
<u>KS/Kommunstyrelseförvaltningen, exploatering exkl VA</u>	159 550	150 950	115 400
<i>Lägg in önskad förändring nedan:</i>			
Investeringsbudget inkl förändringar	159 550	150 950	115 400

Tabell 6: KS/ Räddningstjänst

KS/ Räddningstjänst

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	88 559	94 212	94 212
Förändring prisuppräknig	148	478	1 399
Internränta justering	-757	-1 326	-1 326
Lönerevision år 2026	2 136	2 136	2 136
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-67	-67	-67
<i>Prioriteringar tjänsteförslag:</i>			
Ändrade arbetstidregler, skift	3 000	3 000	3 000
Kommunbidrag 2027-2029	93 019	98 433	99 354

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	93 019	98 433	99 354

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
<u>Räddningstjänst, se bifogad investeringsfil för detaljer</u>	11 150	33 100	3 250
<i>Lägg in önskad förändring nedan:</i>			
Investeringsbudget inkl förändringar	11 150	33 100	3 250

Tabell 7: KS/ Kollektivtrafiken

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag LLT, 2026-2028	157 542	161 355	161 355
Kommunbidrag Länstrafiken, 2026-2028	32 443	33 415	33 415
Förändring prisuppräknig, LLT	74	547	4 512
Förändring prisuppräknig, Länstrafiken	0	959	1 946
Korrigerig budget, enligt underlag från Länstrafiken	-482	-1 454	-1 454
Utökning av kollektivtrafik 2025/1745	150	150	150
Kommunbidrag, LLT	157 616	161 902	165 867
Kommunbidrag, Länstrafiken	32 111	33 070	34 057
Kommunbidrag 2027-2029	189 727	194 972	199 925

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
<u>LLT</u>			
Ökade drivmedelskostnader	4 000		
Kommunbidrag LLT 2027-2029, inkl förändringar	161 616	161 902	165 867

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
<u>Länstrafiken</u>			
Samma taxa för alla bussresor inom Luleå kommun	1 200	1 200	1 200
Kommunbidrag Länstrafik 2027-2029, inkl förändringar	33 311	34 270	35 257

Slutligt kommunbidrag kollektivtrafiken	194 927	196 172	201 125
---	---------	---------	---------

Arbetsmarknads- och gymnasienämnden

*Förändringen mellan uppbokningen i budget 2026-2028 till årets beräkning till budget 2027-2029

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
Arbetsmarknads- och gymnasienämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer	1 600	1 600	1 600
Lägg in önskad förändring nedan:			
Investeringsbudget inkl förändringar	1 600	1 600	1 600

Tabell 9: Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	1 951 360	1 963 865	1 963 865
Förändring prisuppräknig	347	2 754	20 071
Demografi tillägg/avdrag, förändring*	-340	656	-15 056
Internränta justering	-6 454	-7 902	-7 902
Finansieringsprincipen	11 915	27 391	27 391
Lönerevision år 2026	47 212	47 212	47 212
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-1 379	-1 379	-1 379
Tjänstens förslag			
Skolstruktur, behov (från Finans)	17 200	17 200	17 200
Kommunbidrag 2027-2029	2 019 861	2 049 797	2 051 401

*Förändringen mellan uppbokningen i budget 2026-2028 till årets beräkning till budget 2027-2029

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Fullersättning för 15 timmars barn, ev 20 timmars barn	19 600	19 600	19 600
Minskade barngrupper		10 100	35 100
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	2 039 461	2 079 497	2 106 101

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
Barn- och utbildningsnämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer	167 300	325 300	284 800
Lägg in önskad förändring nedan:			
Investeringsbudget inkl förändringar	167 300	325 300	284 800

Tabell 10: Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	415 903	422 685	422 685
Förändring prisuppräknig	203	1 124	7 533
Internränta justering	-2 353	-3 004	-3 004
Lönerevision år 2026	4 762	4 762	4 762
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-141	-141	-141
<i>Luleå-förslaget</i>			
2025/163 Utegyms driftkonsekvens	75	75	75
2024/959 Badbrygga/hopptorn Norra hamn, driftskons	80	80	80
2024/959 Skicross-bana Måttsund	40	40	40
<i>Tjänstens förslag</i>			
Skolstruktur, sporthall, flyttas från finansförvaltning	8 200	8 200	8 200
Skolstruktur, bibliotek och fritidsgård, flyttas från finans	2 200	2 200	2 200
Kommunbidrag 2027-2029	428 969	436 021	442 430

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Offentlig konst (1 % konst)	100	100	100
Höjt stöd till föreningslivet	3 000	3 000	3 000
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	432 069	439 121	445 530

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
Kultur- och fritidsnämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer	53 350	72 900	49 000
Lägg in önskad förändring nedan:			
Investeringsbudget inkl förändringar	53 350	72 900	49 000

Tabell 11: Socialnämnden

Socialnämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	2 350 272	2 405 233	2 405 233
Förändring prisuppräknig	-419	1 615	20 470
Internränta justering	-8 245	-9 907	-9 907
Lönerevision år 2026	58 489	58 489	58 489
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-1 824	-1 824	-1 824
Demografi tillägg/avdrag, förändring*	-3 614	-9 227	24 543
Finansieringsprincipen	7 490	7 366	7 366
Kommunbidrag 2027-2029	2 402 149	2 451 745	2 504 370

*Förändringen mellan uppbokningen i budget 2026-2028 till årets beräkning till budget 2027-2029

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Avskaffa arbete tillbaka helg utanför huvudsemester	30 000	30 000	30 000
Förstakt vidareutbildning av personal	5 000	5 000	5 000
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	2 437 149	2 486 745	2 539 370

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
Socialnämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer	159 000	189 000	159 000
Lägg in önskad förändring nedan:			
Investeringsbudget inkl förändringar	159 000	189 000	159 000

Tabell 12: Infrastruktur- och servicenämnden

Infrastruktur- och servicenämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	462 139	492 018	492 018
Förändring prisuppräkning	1 246	3 948	12 845
Volymmodell, förändring*	-2 964	-10 449	-5 433
Internränta justering	-15 361	-21 685	-21 685
Lönerevision år 2026	5 631	5 631	5 631
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-177	-177	-177
<i>Luleå-förslaget</i>			
2024/959 BMX-bana, driftkonsekvens	60	60	60
2024/41 Kyrkbyn kullar, driftkonsekvens	52	52	52
2025/163 Bussfritt torg Kyrkbyn, driftkonsekvens	10	10	10
<i>Tjänstens förslag</i>			
Säkerhet och beredskap	1 000	1 000	1 000
Kommunbidrag 2027-2029	451 636	470 408	484 321

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Ersättning driftkonsekvens Norra hamn och belysning		100	2 200
Ökat anslag för enskilda vägar	2 000	2 000	2 000
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	453 636	472 508	488 521

Förslag till Investeringsbudget			
Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
<u>Infrastruktur- och servicenämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer</u>	596 350	464 900	347 450
<i>Lägg in önskad förändring nedan:</i>			
Norra hamnpromenaden	-7 500	25 000	12 500
Ökad belysning efter vägar på landsbygd	750	1 500	1 500
Investeringsbudget inkl förändringar	589 600	491 400	361 450

Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
<u>Infrastruktur- och servicenämnden, VA-verksamhet</u>	279 500	302 250	282 200
Investeringsbudget inkl förändringar	279 500	302 250	282 200

Tabell 13: Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	33 257	33 866	33 866
Förändring prisuppräknig	-140	-200	229
Lönerevision år 2026	1 529	1 529	1 529
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-48	-48	-48
Internränta justering	-73	-106	-106
Kommunbidrag 2027-2029	34 525	35 041	35 470

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Bostadsanpassning	2 000	2 000	2 000
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	36 525	37 041	37 470

Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
<u>Miljö- och byggnadsnämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer</u>	500	500	500
Lägg in önskad förändring nedan:			
Investeringsbudget inkl förändringar	500	500	500

Tabell 14: Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	13 114	13 322	13 322
Förändring prisuppräknig	6	23	242
Lönerevision år 2026	205	205	205
Po-sänkning från 40,66 till 40,51	-9	-9	-9
<i>Tjänstens förslag</i>			
Ny tjänst handläggare	670	670	670
Utbildning, omställningsstöd, ny mandatperiod	170		
Kommunbidrag 2027-2029	14 156	14 211	14 430

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	14 156	14 211	14 430

Tabell 15: Valnämnden

Valnämnden

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	1 691	1 725	1 725
Förändring prisuppräknig	-30	-60	-54
<i>Tjänstens förslag</i>			
EU-val år 2029			3 000
Kommunbidrag 2027-2029	1 661	1 665	4 671

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	1 661	1 665	4 671

Investeringar	År 2027	År 2028	År 2029
Valnämnden, se bifogad investeringsfil för detaljer	300	300	300
<i>Lägg in önskad förändring nedan:</i>			
Investeringsbudget inkl förändringar	300	300	300

Tabell 16: Kommunrevision

Kommunrevision

Förslag till kommunbidrag			
Drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag enligt beslut 2026-2028	3 306	3 373	3 373
Förändring prisuppräknig	19	51	138
Utbildning	50		
Kommunbidrag 2027-2029	3 375	3 424	3 511

Förändringar drift	År 2027	År 2028	År 2029
Kommunbidrag 2027-2029, inkl förändringar	3 375	3 424	3 511

Nya utredningsuppdrag

Användandet av Luleås ortsnamn på minoritetsspråken

Luleå kommun har kommit långt i arbetet med att synliggöra och revitalisera de nationella minoriteterna i kommunen, men det krävs ännu mer. Som ett led i att synliggöra de nationella minoritetsspråken vill majoriteten utreda ett ökat användande av Luleås ortsnamn på minoritetsspråken Meänkieli, Finska och Samiska: Luulaja och Julevu inom Luleå kommun.

Stöd till enskilt vatten och avlopp på landsbygd

För att underlätta bostadsbyggande på landsbygden ska ett kommunalt VA-bidrag utredas, med att hjälpa till med kostnader för att ordna en säker vatten- och avloppslösning. Förslag till beslut ska lämnas till kommunstyrelsen för beslut, innehållande för riktlinjer, krav, ersättningsnivåer, organisatoriskt tillhörighet internt och ekonomiska konsekvenser för kommunen. Bidraget bör gälla för enskilda fastighetsägare eller föreningar med åretruntboende och omfatta anläggande av grundvattenbrunn med tillhörande anslutningsledningar inklusive installation av eventuell vattenreningsutrustning eller avloppsreningsanläggning med anslutande ledningar.

Ändring av löneutbetalningsdag

Ändringen av utbetalningsdagen för kommunanställda från den 27:e till den 25:e är en viktig fråga för många medarbetare och skulle skapa bättre ekonomiska förutsättningar i vardagen. De flesta räkningar, hyror och andra fasta kostnader förfaller i slutet av månaden, och en tidigare löneutbetalning skulle ge ökad trygghet och bättre möjligheter att planera sin ekonomi. Det är också en rättvisefråga, eftersom den 25:e idag är den vanligaste löneutbetalningsdagen på arbetsmarknaden och ibland kan detta innebära en hel extra helg utan lön. Kommunanställda ska inte ha sämre villkor än andra yrkesgrupper. En förändring av utbetalningsdagen kan anses som en liten sak men skulle göra stor skillnad för många anställda.

Förslag till beslut ska lämnas till kommunstyrelsen under hösten 2026, så förändringen kan genomföras 2027.

Yrkande

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår kommunfullmäktige att:

- Anta Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till mål och budget 2027–2029.

Luleå den 16 juni 2026

Carina Sammeli (S)

Mathias Karvonen (V)

Evelina Rydeker (MP)

BST/Statsbidrag
Clara Rundlöf Bolin
Clara.Rundlof-Bolin@socialstyrelsen.se

Luleå kommun
Box 50001
971 85 Luleå

Beslut om statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team 2026

Beslut

Socialstyrelsen beviljar Luleå kommun 436 876 kronor i statsbidrag för 2026. Statsbidraget beviljas för personalkostnader för personer från socialtjänsten som ingår i skolsociala team.

Tillämpliga bestämmelser

Socialstyrelsen ska fördela lika mycket medel för kommunernas kostnader för personal från socialtjänsten som ingår i det skolsociala teamet som Skolverket beviljat skolhuvudmännen.

Statsbidraget betalas ut till kommunerna för att skolan och socialtjänsten ska inrätta och organisera skolsociala team enligt 1 § förordningen (2023:179) om statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team.

Enligt 4 § och 2 § förordningen får bidrag, i mån av tillgång på medel, lämnas till en huvudman för kostnader för skolpersonal i skolsociala team, om

1. det skolsociala teamet omfattar minst två årsarbetskrafter, och
2. minst en årsarbetskraft avser skolpersonal med relevant utbildning inom psykosocialt arbete och minst en årsarbetskraft avser personal från socialtjänsten med socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan.

Kommunen får rekquirera medel motsvarande halva lönekostnaden för personal från socialtjänsten som medverkar i det skolsociala teamet.

Utbetalning

Statsbidraget betalas ut som ett engångsbelopp mot rekvisition till det konto som ni angett. Utbetalning sker tidigast 15 arbetsdagar efter att detta beslut är fattat.

Medlen får användas från den 1 januari 2026 till och med den 31 december 2026.

Återrapportering

Återrapporteringen av statsbidraget för hela det skolsociala teamet görs av skolhuvudmannen till Skolverket via myndighetens e-tjänst. Observera att ingen

redovisning ska göras till Socialstyrelsen. Detta innebär att skolhuvudmannen ska lämna uppgifter om all personal som ingått i skolsociala team under 2026, både skolpersonal och personal från socialtjänsten.

Återrapporteringen till Skolverket ska göras i början av 2027.

Återbetalning

Enligt 16 § förordningen är en bidragsmottagare återbetalningsskyldig om

1. bidraget har lämnats på felaktig grund eller med för högt belopp,
2. bidraget helt eller delvis inte har utnyttjats eller inte har använts för det ändamål det har lämnats för,
3. den redovisning som avses i 14 § förordningen inte har lämnats, eller
4. mottagaren inte har följt villkor som framgår av beslutet om bidrag.

Socialstyrelsen fakturerar berörda bidragsmottagare.

Medel som inte har förbrukats per den 31 december 2026 ska återbetalas till Socialstyrelsen. Vid eventuell återbetalning kommer vi att skicka en faktura till er.

Kontakt

Vid kontakt med Socialstyrelsen vänligen ange diarienummer 36471/2026.

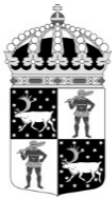
Handläggning och beslutsfattare

Beslut i detta ärende har fattats av Stina Isaksson. Utredaren Clara Rundlöf Bolin har varit föredragande.

I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 19 § förordningen får dock inte överklagas, 21 § förordningen (2023:179) om statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team.

Enligt Socialstyrelsens beslut

Clara Rundlöf Bolin

Länsstyrelsen
Norrbotten

Beslut

1 (2)

Datum
2026-06-15

Diarienummer
782-2026

Luleå kommun
kommun@lulea.se

Statsbidrag till kommun som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar

Beslut

Länsstyrelsen beviljar Luleå kommun 1 563 330 kr i statsbidrag utifrån ansökan om 3,0 årsanställningar personligt ombud för år 2026. Statsbidraget lämnas för verksamhet med personligt ombud.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen ska besluta om statsbidrag enligt vad som anges i 2–6, 8 och 9 §§ förordningen (2013:522) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar samt i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF 2016:98) om statsbidrag till verksamhet med personligt ombud.

Luleå kommun har lämnat in en ansökan om statsbidrag för 3,0 antal årsanställningar som personligt ombud för år 2026.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsens bedömning är att kommun och ombud arbetar enligt förordningen och att redovisning samt ansökan skett i enlighet med förordningens krav och föreskriftens anvisningar.

Bestämmelser som beslutet grundas på

I 5 § i förordningen (2013:522) står det att det ska finnas en ledningsgrupp med representanter för kommun, regionens primärvård och psykiatri, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Även patient-, brukar- och anhörigorganisationer ska erbjudas att delta i ledningsgruppen.

I Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-SF 2016:98) om statsbidrag till verksamhet med personligt ombud finns kompletterande bestämmelser. Enligt 5 § beslutar Socialstyrelsen om hur stort statsbidrag en årsanställning på heltid motsvarar. Enligt 3 § fördelar länsstyrelsen statsbidraget med utgångspunkt från antalet ansökta årsanställningar på hel- eller deltid. För år 2026 har Socialstyrelsen beslutat att en årsanställning på heltid motsvarar 521 110 kronor i statsbidrag.

Enligt 15 § i förordningen (2013:522) är en kommun som tagit emot statsbidrag återbetalningsskyldig om redovisning inte lämnas eller om bidraget inte har använts för det ändamål som det har lämnats för.

Enligt 17 § i förordningen (2013:522) kan det här beslutet inte överklagas.

Information

Medlen kommer att betalas ut på det konto som kommunen har uppgett i ansökan.

Kommunen ska senast den 15 januari år 2027 redovisa hur det beviljade statsbidraget har använts under året och lämna de uppgifter som framgår av 10 § i förordning SFS 2013:522. Redovisningen ska genomföras enligt de anvisningar som Länsstyrelsen anger.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Annika Nordstrand med handläggare Ida Pelli som föredragande.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Ida Pelli, för frågor på telefon 010-225 57 80 eller via e-post ida.pelli@lansstyrelsen.se.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-225 50 00.

Kopia till:

helena.muotka@soc.lulea.se

2026-08-18

Elina Öberg
Miljöinspektör

Ängsgårdens Vård och Omsorgsboende
Mjölkuddsvägen 79 C
973 41 Luleå

Granskning av egenkontroll vård- och omsorgsboenden 2026

Verksamhet: Ängsgårdens Vård och Omsorgsboende
Inspektörens namn: Elina Öberg
Från verksamheten: -

Anledning till kontroll

- ☒ Planerad tillsyn
- ☐ Uppföljning
- ☐ Tillsyn på grund av:

Syfte med kontroll

Den nationella tillsynsstrategin för 2026–2029 lyfter fram höga och låga temperaturer i lokaler för vård och omsorg som ett prioriterat område inom hälsoskyddstillsynen. Strategin betonar att klimatförändringar och återkommande värmeböljor ökar risken för hälsopåverkan hos särskilt känsliga grupper, såsom äldre och personer med omfattande omsorgsbehov. Kommunerna förväntas säkerställa att verksamheterna arbetar systematiskt med att förebygga temperaturrelaterade risker, följer upp inomhusklimatet och har rutiner för att hantera både värme och kyla. Syftet är att stärka skyddet för omsorgstagare och säkerställa en trygg och hälsosam inomhusmiljö året om. Miljö- och byggnadsnämnden avser dela upp denna tillsyn i flera delar och inleder med en systemtillsyn av egenkontrollen 2026 med fokus på verksamheternas rutiner som innefattar höga och låga temperaturer inomhus.

Inkomna uppgifter med kommentarer

Begäran om att inkomma med uppgifter har skickats ut 2026-02-18, 2026-04-14 och 2026-05-11. Verksamheten har ej inkommit med några uppgifter.

Vad händer nu

2026-08-18

Ni behöver inte skicka in ytterligare dokumentation i dagsläget men fördjupad kontroll kan ske vid kommande tillsyn. Vi planerar att under fokusperioden fram till 2029 komplettera årets systemtillsyn med tillsyn på plats i verksamheterna. Denna tillsyn kommer att ske riskbaserad och prioritering av verksamheter sker bland annat utifrån det underlag som skickades in vid årets kontroll samt eventuella registrerade klagomålsärenden hos oss. Vi kommer att kontakta verksamheten om och när denna platsbaserade tillsyn blir aktuell för er verksamhet.

Information

Om du har synpunkter eller vill lägga till något, behöver du lämna dem till oss senast den 1 september 2026.

Som verksamhetsutövare har du ett ansvar att uppfylla och veta vilka lagkrav som gäller för din verksamhet. Vid en kontroll ska du kunna visa oss att du uppfyller dem. Syftet med vårt uppdrag är att de som bor i Luleå ska ha ett gott liv utan att göra det sämre för andra människor eller naturen. En del i vårt uppdrag är att ge information för att underlätta för dig att följa de lagkrav som finns.

Avgift

Timavgift: Du betalar en avgift för vår tillsyn. Avgiften ska täcka våra kostnader för den tid som vi lägger på din verksamhet. I avgiften ingår bland annat: förberedelser, besök, restid och annan administrativ tid som ingår i handläggningen. Vi kommer att skicka ett beslut om avgift för tillsyn enligt miljöbalken till dig. Den kommer på fakturan som skickas till din fakturaadress om några veckor, där står det hur betalning ska ske.

Vill du veta mer om våra avgifter? Då är du välkommen att besöka vår hemsida: www.lulea.se. Där söker du på "taxa för tillsyn enligt miljöbalken". Du är även välkommen att kontakta oss via telefon: 0920-45 30 00.

Vänliga hälsningar

Elina Öberg
Miljöinspektör

2026-08-18

Elina Öberg
Miljöinspektör

Midskogens Vård och Omsorgsboende
Gymnasievägen 6 och 8
973 32 Luleå

Granskning av egenkontroll vård och omsorgsboenden 2026

Verksamhet: Midskogens Vård och Omsorgsboende
Inspektörens namn: Elina Öberg
Från verksamheten: -

Anledning till kontroll

- ☒ Planerad tillsyn
- ☐ Uppföljning
- ☐ Tillsyn på grund av:

Syfte med kontroll

Den nationella tillsynsstrategin för 2026–2029 lyfter fram höga och låga temperaturer i lokaler för vård och omsorg som ett prioriterat område inom hälsoskyddstillsynen. Strategin betonar att klimatförändringar och återkommande värmeböljor ökar risken för hälsopåverkan hos särskilt känsliga grupper, såsom äldre och personer med omfattande omsorgsbehov. Kommunerna förväntas säkerställa att verksamheterna arbetar systematiskt med att förebygga temperaturrelaterade risker, följer upp inomhusklimatet och har rutiner för att hantera både värme och kyla. Syftet är att stärka skyddet för omsorgstagare och säkerställa en trygg och hälsosam inomhusmiljö året om. Miljö- och byggnadsnämnden avser dela upp denna tillsyn i flera delar och inleder med en systemtillsyn av egenkontrollen 2026 medfokus på verksamheternas rutiner som innefattar höga och låga temperaturer inomhus.

Inkomna uppgifter med kommentarer

Begäran om att inkomma med uppgifter har skickats ut 2026-02-18, 2026-04-14 och 2026-05-11. Verksamheten har ej inkommit med några uppgifter.

Vad händer nu

2026-08-18

Ni behöver inte skicka in ytterligare dokumentation i dagsläget men fördjupad kontroll kan ske vid kommande tillsyn. Vi planerar att under fokusperioden fram till 2029 komplettera årets systemtillsyn med tillsyn på plats i verksamheterna. Denna tillsyn kommer att ske riskbaserad och prioritering av verksamheter sker bland annat utifrån det underlag som skickades in vid årets kontroll samt eventuella registrerade klagomålsärenden hos oss. Vi kommer att kontakta verksamheten om och när denna platsbaserade tillsyn blir aktuell för er verksamhet.

Information

Om du har synpunkter eller vill lägga till något, behöver du lämna dem till oss senast den 1 september 2026. Som verksamhetsutövare har du ett ansvar att uppfylla och veta vilka lagkrav som gäller för din verksamhet. Vid en kontroll ska du kunna visa oss att du uppfyller dem. Syftet med vårt uppdrag är att de som bor i Luleå ska ha ett gott liv utan att göra det sämre för andra människor eller naturen. En del i vårt uppdrag är att ge information för att underlätta för dig att följa de lagkrav som finns.

Som verksamhetsutövare har du ett ansvar att uppfylla och veta vilka lagkrav som gäller för din verksamhet. Vid en kontroll ska du kunna visa oss att du uppfyller dem. Syftet med vårt uppdrag är att de som bor i Luleå ska ha ett gott liv utan att göra det sämre för andra människor eller naturen. En del i vårt uppdrag är att ge information för att underlätta för dig att följa de lagkrav som finns.

Avgift

Timavgift: Du betalar en avgift för vår tillsyn. Avgiften ska täcka våra kostnader för den tid som vi lägger på din verksamhet. I avgiften ingår bland annat: förberedelser, besök, restid och annan administrativ tid som ingår i handläggningen. Vi kommer att skicka ett beslut om avgift för tillsyn enligt miljöbalken till dig. Den kommer på fakturan som skickas till din fakturaadress om några veckor, där står det hur betalning ska ske.

Vill du veta mer om våra avgifter? Då är du välkommen att besöka vår hemsida: www.lulea.se. Där söker du på "taxa för tillsyn enligt miljöbalken". Du är även välkommen att kontakta oss via telefon: 0920-45 30 00.

Vänliga hälsningar

Elina Öberg
Miljöinspektör

§ 75

Nytt vård- och omsorgsboende

Ärendenr 2026/789-3.9.5.3

Socialnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

1. Socialnämnden beslutar att revidera tidigare inriktning från beslut 2021/1596 om ett vård- och omsorgsboende med 144 platser till två vård- och omsorgsboenden med 72 platser vardera till en ökad driftskostnad om ca 13 mkr.
2. De nya boendena ska uppföras på tomterna på Bergviken och Kronan.
3. Boendena ska ha tillgängliga mötesplatser till en ökad driftskostnad om ca 2 mkr.
4. Revidera förslag till investeringsplan med 192 mkr.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden fattade i början av mandatperioden beslut om att uppföra ett nytt vård- och omsorgsboende med 144 platser. Mot bakgrund av erfarenheterna från Kronans vård och omsorgsboende bedömer majoriteten (Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet) det vara mer ändamålsenligt att ändra inriktning och i stället uppföra två vård- och omsorgsboenden med 72 platser vardera på två olika tomter.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet bedömer att två mindre enheter kan ge goda förutsättningar till en god arbetsmiljö, en kvalitativ omsorg för de boende samt skapa goda förutsättningar för verksamhetens långsiktiga utveckling.

Socialnämndens ordförande gav socialdirektören i uppdrag på sammanträdet i juni 2026 att till socialnämndens sammanträde i augusti 2026 ta fram och presentera ett förslag till beslut om att ändra tidigare inriktning från ett vård- och omsorgsboende med 144 platser till två vård- och omsorgsboenden med 72 platser vardera på två olika tomter.

Socialnämnden beslutade 2023-05-25 § 96 om Bostadsförsörjningsplan Vård och omsorg 2023-2033 (ärende 2021/1596).

I Bostadsförsörjningsplanen framgår följande:

- Socialförvaltningen föreslår att ett nytt större vård- och omsorgsboende byggs till 2025–2026, ett boende att växa i under tio år. Detta skulle

bidra till att förvaltningen kan möta det prognostiserade behovet av vård- och omsorgsboende. Boendet skulle även bidra till möjligheter att utveckla och stärka äldreomsorgen inför framtiden.

- Socialförvaltningen föreslår att hyreskontraktet för Fyren och Sundsgårdens vård- och omsorgsboende, som är ett gemensamt kontrakt, inte förlängs när kontraktet går ut 2025. Nuvarande korttidsplatser som idag finns på Midskogens och Bergvikens vård- och omsorgsboende kommer att flyttas till Örnen när en sammanhållen korttidsverksamhet öppnar på Örnen enligt socialnämndens beslut 2022-08-25 § 155. Förslaget är att de boende på Sundsgården erbjuds boende på Midskogens och Bergvikens vård och omsorgsboende.

I utredningen till ordförandeuppdraget i maj som gjordes av infrastruktur- och serviceförvaltningen samt plan- och exploatering på kommunstyrelseförvaltningen finns det två tomter, förutom tomten på Bergviken, som kan stå klara samtidigt som tomten på Bergviken. En tomt inom området Kronan och en tomt i Sunderbyn kallad Hammarbacken. Då tomten på Hammarbacken kräver nya beslut kring borttagande av prickmark och beslut kring höjdnivå på byggnaden är förvaltningens rekommendation att man använder tomten på Kronan. Tomten ligger en bit bort från befintligt boendet på Kronan och har bra tillgång till infrastruktur för besökande, anhöriga och medarbetare.

För att tillgodose vård- och omsorgsboende för personer som beviljats insatsen samt att flytta Sundsgårdens vård- och omsorgsboendeplatser som stängs är den viktigaste faktorn att tidsplanen inte försenas och att de två boendena blir tillgängliga 2029. Det finns även samordningsfördelar att vara i närheten av det redan befintliga boendet på Kronan.

I och med ett ändrat inriktningsbeslut kommer socialnämnden att lyfta de ökade kostnaderna för drift och investeringsbehoven i kommande internbudget 2027. Ökade driftskostnader är beräknad till ca 13 mkr/år och mötesplatser beräknas till 2 mkr, totalt ca 15 mkr. Ökat investeringsbehov är beräknat till 192 mkr.

Beslutet reviderar tidigare beslut, 2023-05-25 § 96 , i ärende gällande Bostadsförsörjningsplanen för vård- och omsorg 2023-2033.

Socialförvaltningen har föreslagit socialnämnden besluta att revidera tidigare inriktning från beslut 2021/1596 om ett vård- och omsorgsboende med 144 platser till två vård- och omsorgsboenden med 72 platser vardera till en ökad driftskostnad om ca 13 mkr. De nya boendena ska uppföras på tomterna på Bergviken och Kronan. Boendena ska ha tillgängliga mötesplatser till en ökad driftskostnad om ca 2 mkr. Slutligen har socialförvaltningen föreslagit social-

nämndens arbetsutskott besluta att revidera förslag till investeringsplan med 192 mkr.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Sara Hjalte (V) föreslår bifalla arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer socialförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Dialog har skett inom socialförvaltningen samt med kommunledningsförvaltningen och infrastruktur- och serviceförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Svar till ordförandeuppdrag gällande storlek på nytt kommande vård och omsorgsboende, SOC Hid: 2026.2919
- Kartor tomter, SOC Hid: 2026.2920

Beslutet skickas till

Socialförvaltningens ledningsgrupp, ekonomikontoret

Ordförandeuppdrag gällande storlek på nytt kommande vård och omsorgsboende

Socialnämnden har tidigare fattat beslut om att uppföra ett nytt vård- och omsorgsboende med 144 platser. Utifrån politiska överväganden finns nu ett ställningstagande att pröva en annan inriktning och därför se över möjligheten att bygga två mindre boenden.

Utifrån ett verksamhetsperspektiv kring kommande boenden och dess storlek samt organisering finns skäl att överväga att ha flera boenden men med färre platser. Exempelvis två boenden med 72 platser i stället för ett med 144. Detta för att skapa bättre förutsättningar för de äldre samt en mer hållbar arbetsmiljö för medarbetarna.

Mot denna bakgrund ges socialdirektören i uppdrag att ta fram ett underlag för en alternativ lösning där det planerade boendet i stället utformas som två boenden. Underlaget ska redovisa övergripande konsekvenser för investeringskostnad, drift och tidsaspekten av en sådan ändrad riktning.

Underlag planering av kommande vård- och omsorgsboende

Socialförvaltningen redovisar här sitt svar på uppdraget för en alternativ lösning där det planerade boendet på Bergviken med 144 platser i stället utformas som två boenden. Underlaget redovisar övergripande konsekvenser för investeringskostnad, drift och tidsaspekten.

Nedan tabell visar en kostnadsberäkning från infrastruktur- och serviceförvaltningen över tre olika alternativen. Vid en förändring av upplägg behöver ökade investeringsmedel samt driftsmedel tas i beaktande och omhändertas.

Alternativ	0	1	2
Information	Nytt egenägt boende Bergviken, ett hus	Nytt egenägt boende Bergviken, två separata hus, kan vara sammanbyggda med källare.	Egenägt nytt boende, på två separata placeringar, Bergviken + en ytterligare
Antal lägenheter	144	2*72	2*72
Ca yta	10 500	11 000	2*6000
Ca projektkostnad	480 mkr	550 mkr	2*336 mkr
Jämförelse projektkostnad		15%	40%
Prel hyra	35 mkr/år	40 mkr/år	2*24 mkr/år
Ca hyra/boendeplats	243 tkr/år	278 tkr/år	333 tkr/år
Jämförelse hyreskostnad		14%	37%
Fördelar	Lägre total kostnad jämfört med uppdelade alternativ.	På samma fastighet.	Hyreshöjningar enligt internhyran f.n. 1,5%/år
	Mest effektiva kvm i sammanhållet hus	Ett bygglov	
	Färre teknikutrymmen, sammanhållet hus	En anslutningskostnad	
	Ett bygglov	En byggetablering	
	En anslutningskostnad	Ett projekt	
	I princip byggbarfastighet	Större enheter kan ha ex "fast" reservkraft.	
	En byggetablering	Hyreshöjningar enligt internhyran f.n. 1,5%/år	
	Ett projekt		
	Större enheter kan ha ex "fast" reservkraft.		
	Hyreshöjningar enligt internhyran f.n. 1,5%/år		
Nackdelar	Stort hus	Inte lika yteffektiv	Två bygglov
		Flera teknikutrymmen då huset blir mer vidsträckt.	Två anslutningsavgifter
		Större grundläggning (kostar)	Saknas byggbar fastighet idag
			Ev. ny detaljplan
			Dubbla etableringar
			Två projekt
			Osäkerhet om vilka markförhållanden på fastighet 2.
			Kostsamt att ha "fast" reservkraft

Alternativ 1, en lösning bestående av två separat uppförda byggnader, vardera omfattande 72 boendeplatser på delad tomt med sambyggd källare

Byggnaderna drivs som två självständiga vård- och omsorgsboenden men uppförs i direkt anslutning till varandra inom ramen för ett gemensamt byggnadsprojekt. Denna planering möjliggör att boendena kan dela vissa funktioner och ytor, såsom serviceutrymmen, tekniska installationer och utomhusmiljöer, samtidigt som respektive boende bibehåller organisatorisk och verksamhetsmässig självständighet.

Serviceytor, teknikutrymmen och logistiska funktioner föreslås i huvudsak lokaliseras

till våningar under mark. Detta skapar en effektiv och diskret hantering av varuflöden och servicefunktioner, minskar störningar i boendemiljön samt ger bättre förutsättningar för rationell drift. Personalens interna passager för service- och logistikändamål kan därmed ske antingen ovan eller under mark.

Mötesplatser föreslås planeras i entréplanen till respektive boende. Dessa ytor skapar naturliga samlingspunkter för boende, besökare och personal och kan samtidigt utformas så att de möjliggör caféverksamhet kopplad till daglig verksamhet. En sådan lösning stärker den sociala miljön, skapar mervärden för boende och besökare samt ger möjlighet till meningsfull sysselsättning inom kommunens verksamheter.

Ur ett beredskaps- och robusthetsperspektiv planerar socialförvaltningen att vid nybyggnation inkludera egen kapacitet för reservkraft och nödvattenhantering. Investeringen är kapitalkrävande men kan delas mellan två närliggande boenden, vilket innebär kostnadsbesparingar jämfört med två helt fristående anläggningar. Detta kan eventuellt finansieras med olika statsbidrag.

Den gemensamma strukturen ger även tydliga klimat- och hållbarhetsvinster. Samordnade leveranser av livsmedel, förbrukningsmateriel och andra varor, liksom gemensam hantering av avfall och återvinning, bidrar till minskade transporter, lägre utsläpp och ett mer resurseffektivt system i linje med kommunens klimat- och hållbarhetsmål.

Genom att uppföra byggnaderna som ett sammanhållet projekt minskar kostnaderna för planering, projektering och byggnation mot två helt skilda husbyggnader. Samtidigt skapas förutsättningar för ett mer effektivt nyttjande.

Kostnadsökning för socialnämnden: 5 mkr i ökade kostnader per år, 50 mkr på 10 år. Behov av ökad investeringsram med 70 mkr.

Alternativ 2, en lösning bestående av två separat uppförda byggnader, vardera omfattande 72 boendeplatser

Om planeringen i stället skulle genomföras som två helt separata projekt om 72 platser vardera, lokaliserade till olika tomter, skulle detta medföra väsentligt högre kostnader för planering, projektering, serviceytor och till viss del även högre personalresurser. Man tappar även de klimat- och hållbarhetsvinster som ett samlat boende ger.

Mark- och exploateringskontoret och plankontoret har utrett och kommit fram till att det finns två alternativa tomter förutom den planerade på Bergviken och utöver tomten på Hertsöheden (räknas bli klar i början på 2031). En av tomterna är i närheten av rondellen vid Kronan och en är i Sunderbyn. Båda tomterna ska enligt utredningen kunna stå färdiga samtidigt som Bergviken om beslut tas i närtid.

Kostnadsökning för socialnämnden: 13 mkr i ökade kostnader per år, 130 mkr på

10 år. Behov av ökad investeringsram med 192 mkr.

Socialförvaltningens samlade bedömning, om man vill ha två mindre enheter, är att den redan beslutade lösningen – ett vård- och omsorgsboenden men med en tydlig/skarp uppdelning inom huset– ger kommunen bästa möjliga balans mellan ekonomi, genomförbarhet, beredskap, klimatnytta och långsiktig verksamhetskvalitet.

Socialförvaltningen anser att en uppdelning av huset kan ske organisatoriskt utan att fysiskt dela huset, speciellt vid nybyggnation där man redan från början kan sätta upp en tydlig och uppdelad organisation. Detta skulle spara 50 mkr alternativt 130 mkr på 10 år för socialnämnden.

Erfarenheterna från Kronans vård- och omsorgsboende visar att kvaliteten påverkas av utformning och struktur, särskilt när det gäller större enheter. Det krävs en tydligare och mer genomarbetad organisation för att upprätthålla hög kvalitet jämfört med mindre boenden. De brister som har uppmärksammats har varit viktiga lärdomar i det pågående utvecklingsarbetet, och dessa insikter kommer att skapa bättre förutsättningar för att organisera ett stort hus på ett mer ändamålsenligt sätt. Genom att ta vara på erfarenheterna kan planeringen för nya boenden utformas med fokus på flexibla och väl avgränsade hemvister, vilket stärker både den sociala miljön och verksamhetens kvalitet över tid.

Vid en uppdelning av byggnader så bedömer förvaltningen att ett projekt med två närliggande boenden om 72 platser vardera är det bästa alternativet, ett större sammanhållet boende om 144 platser uppdelat internt är dock det mest fördelaktiga alternativet och det som förvaltningen rekommenderar. Socialnämndens tidigare beslut om att lämna Sundsgårdens vård- och omsorgsboende kvarstår på grund av omfattande renoveringsbehov.

Egenägt boende Bergviken, ett hus uppdelat internt:

Investering ca: 480 mkr

Drift ca: 35 mkr

Egenägt boende Bergviken, två hus på samma tomt:

Investering ca: 550 mkr

Drift ca: 40 mkr

Egenägt boende Bergviken och en till på annan tomt:

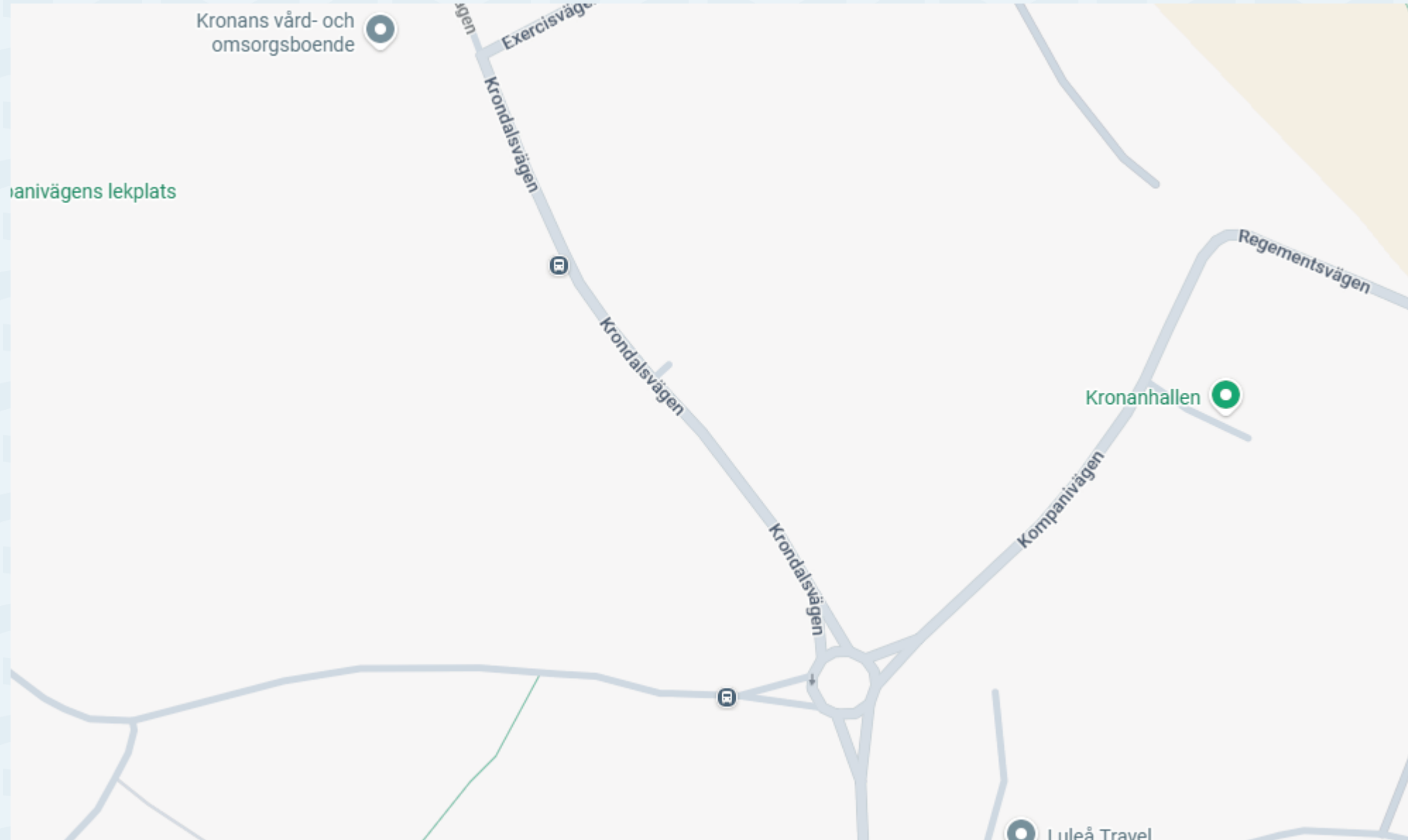
Investering ca: 672 mkr

Drift ca: 48 mkr

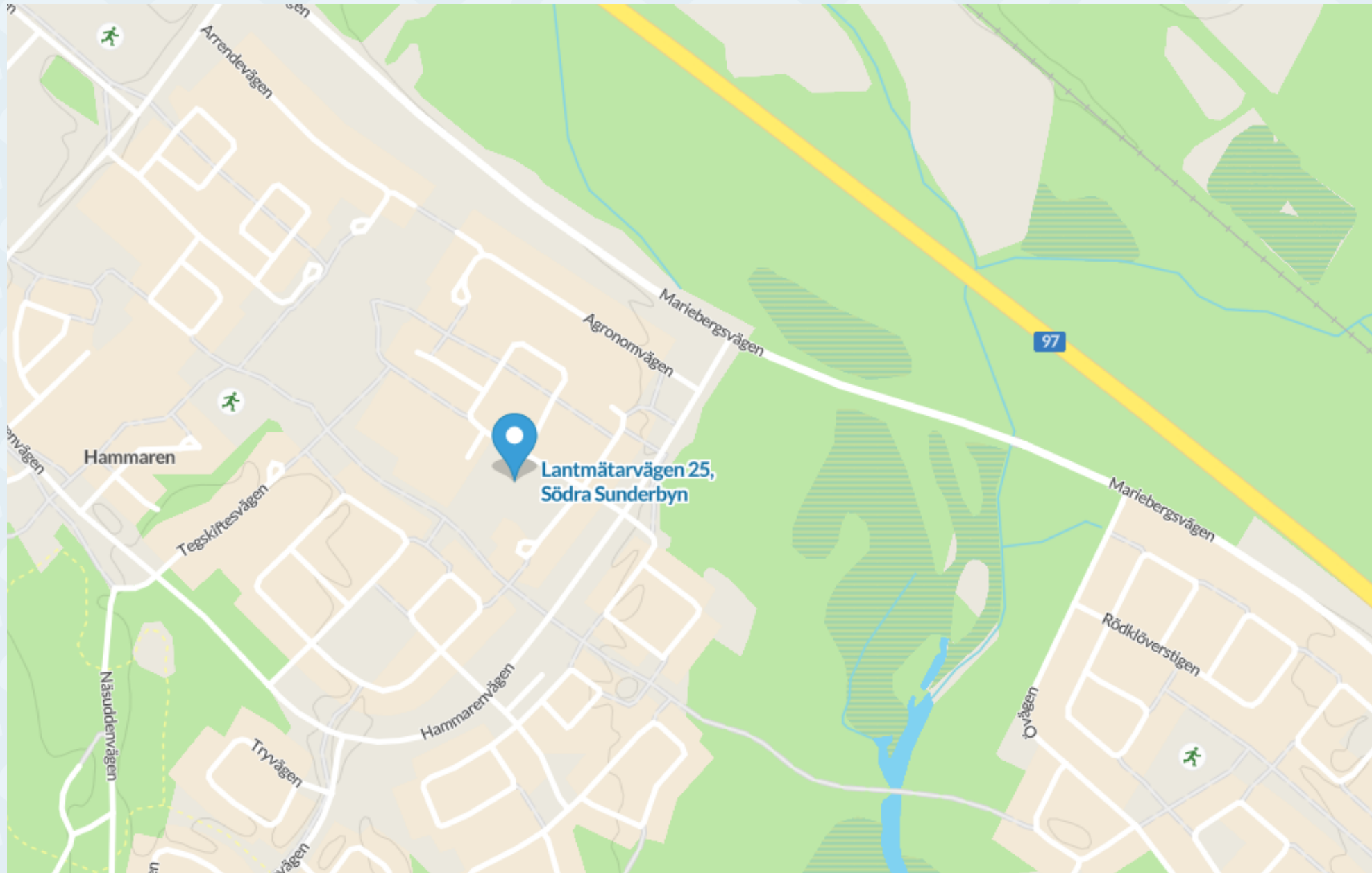
Kartor tomter
Ordförandeuppdrag tomter

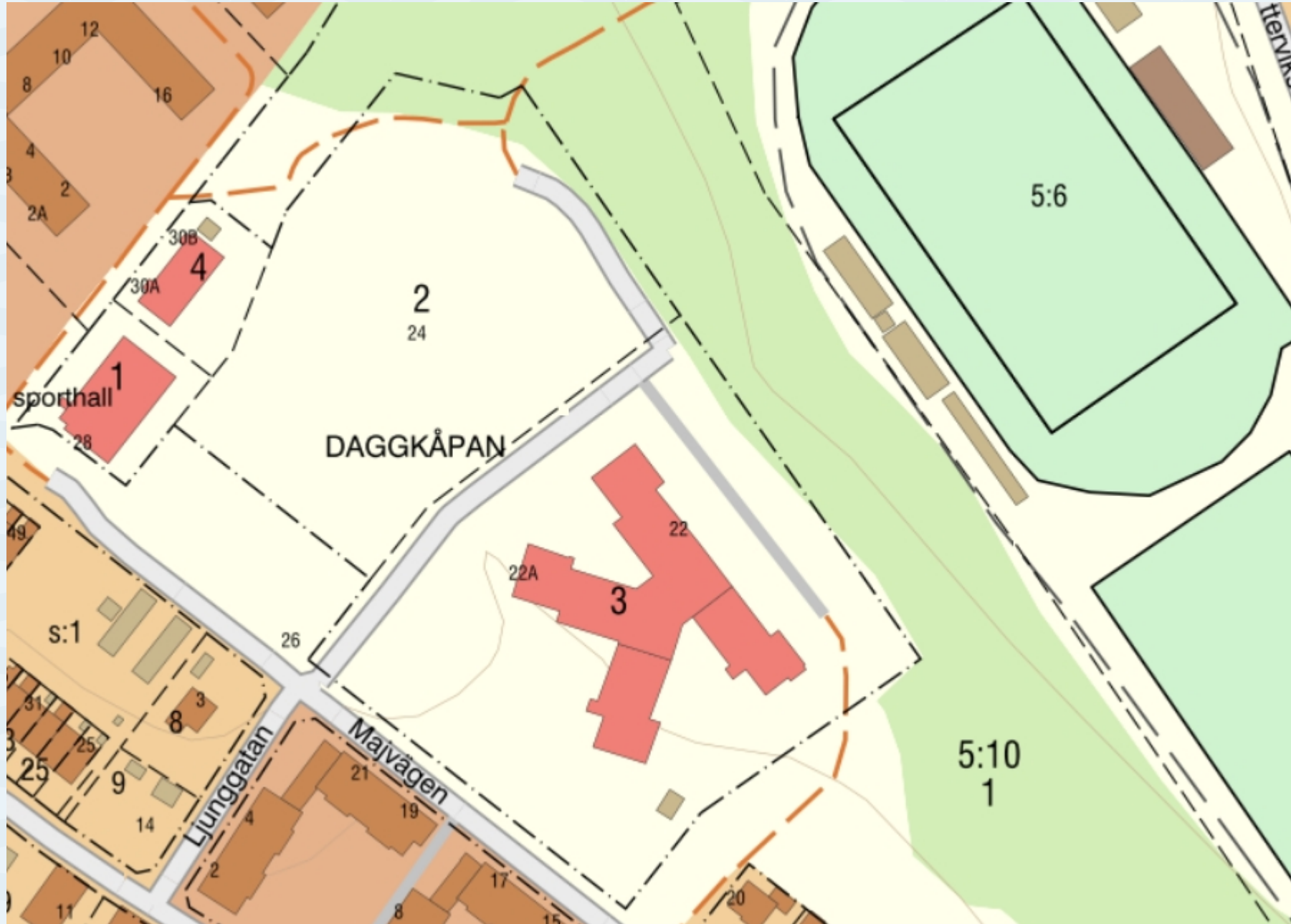

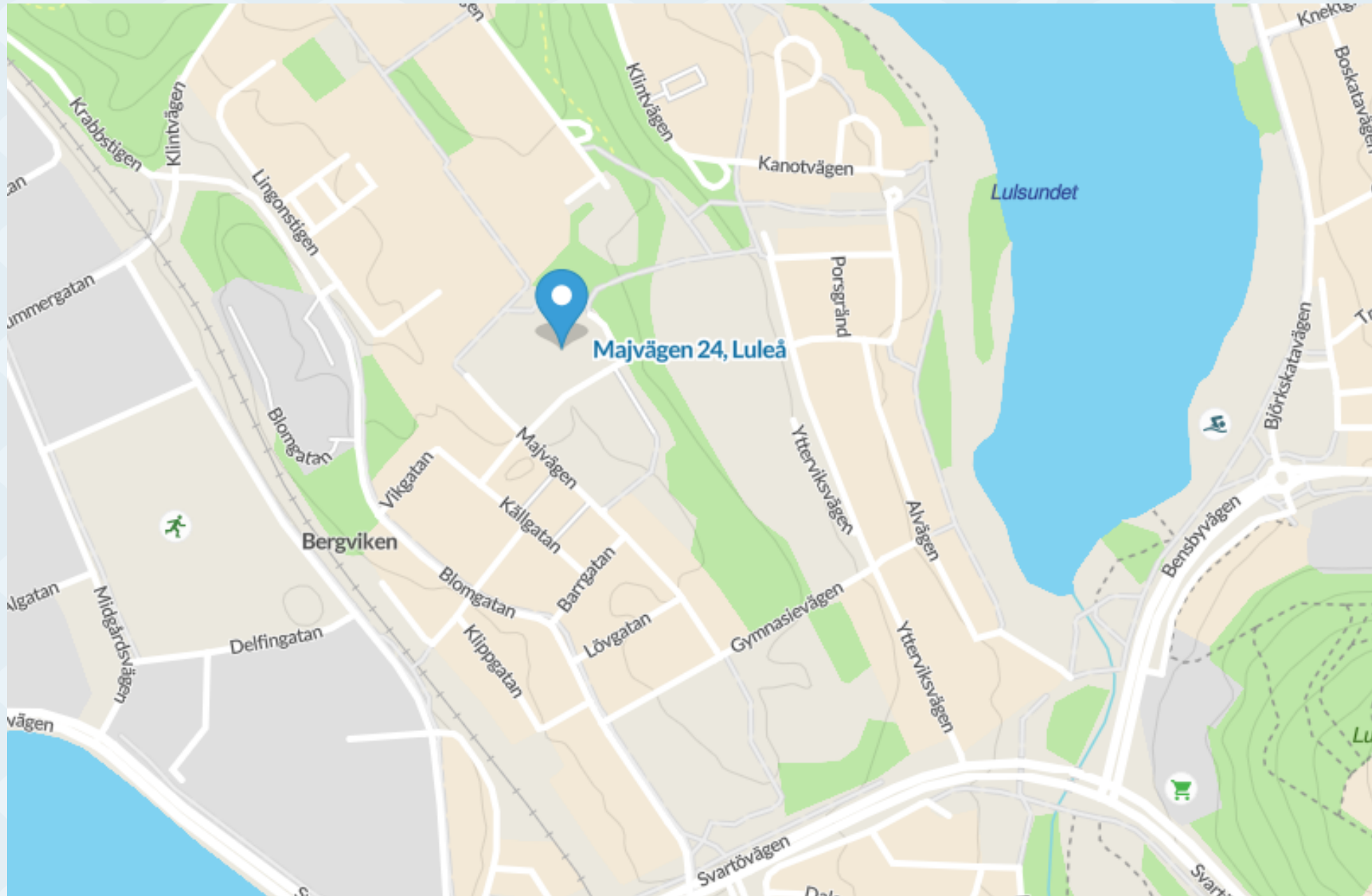

Information om sammanfattning av sommaren 2026

Ärendenr 2026/845-3.9.0.2

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden delges information om sammanfattning av sommaren 2026.

Information om förändringar inom IFO barn och unga

Ärendenr 2026/845-3.9.0.2

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden delges information om förändringar inom IFO barn och unga.

Förändringar inom verksamhetsområde IFO barn och unga

Ärendenr 2026/832-3.9.0.3

Beslut

Verksamhetschef beslutar att genomföra organisationsförändringar inom verksamhetsområde IFO Barn och unga för att skapa en mer sammanhållen, hållbar och ändamålsenlig organisation.

Förändringarna syftar till att stärka samverkan, kvalitet, tillgänglighet, rättssäkerhet och resurseffektivitet i verksamheten samt säkerställa att arbetet bedrivs i enlighet med socialnämndens riktlinjer för verksamheter som arbetar med barn, unga och föräldrar (ärendenr 2025/456).

Förändringarna omfattar organisatoriska anpassningar inom Barn- och ungaenheten, Placeringsenheten, Familjestöd, Föräldrasupporten, Fältverksamheten och Ungdomsmottagningen samt införande och utveckling av funktioner som stärker metodstöd, kvalitet och samverkan inom verksamhetsområdet. Förändringarna genomförs inom befintlig budgetram.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden antog den 19 juni 2025 riktlinjer för verksamheter som arbetar med barn, unga och föräldrar (ärendenr 2025/456). Riktlinjerna syftar till att skapa tydlighet, samsyn och rättssäkerhet i arbetet och anger att socialtjänsten ska vara förebyggande, lätt tillgänglig, kunskapsbaserad och utgå från ett tydligt barnrättsperspektiv där barnets bästa alltid står i centrum. Riktlinjerna betonar även vikten av tidiga insatser, ökad samverkan, hög kvalitet och att barn, unga och familjer får rätt stöd i rätt tid.

För att möta riktlinjernas intentioner och de krav som följer av den nya socialtjänstlagen har en översyn av verksamhetsområde IFO Barn och unga genomförts. Under 2026 har flera organisationsförändringar genomförts. Fältverksamheten och Ungdomsmottagningen har organiserats tillsammans med Barn- och ungaenheten under gemensamt ledarskap. Föräldrasupporten har samordnats med Familjestöd och en samordnarfunktion har förstärkts. Barn- och ungaenheten har omstrukturerats för att skapa en mer sammanhållen handläggningsprocess och stärkt ledarskap. En tillfällig funktion som senior utredare har införts för att hantera komplexa ärenden, ge metodstöd och säkerställa kvalitet i handläggningen. Familjehemsenheten har vidare bytt namn till Placeringsenheten och fått ett samlat ansvar för placeringar av barn och unga. Funktionen

placeringssamordnare har inrättats för att stärka samordning och kvalitet i placeringsprocessen. Implementeringen av Signs of Safety har förstärkts genom coachfunktioner som stödjer medarbetare och bidrar till ett mer enhetligt och kunskapsbaserat arbetssätt.

Syftet med förändringarna är att skapa en mer effektiv, hållbar och sammanhållen organisation som bättre möter barn, ungas och familjers behov. Förändringarna ska bidra till ökad samverkan mellan verksamheterna, tydligare ansvarsfördelning och ledarskap, effektivare resursanvändning, minskat antal handläggningar, kortare handläggningstider samt stärkt kvalitet och rättssäkerhet. Målet är att skapa mer sammanhållna processer för barn och familjer samt säkerställa att barn och unga får rätt stöd i rätt tid. Förändringarna bedöms även bidra till ökad tillgänglighet för invånarna och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna.

De föreslagna organisationsförändringarna bedöms ligga i linje med Socialnämndens riktlinjer genom att skapa bättre förutsättningar för förebyggande arbete, samverkan, kvalitet, delaktighet och barnets bästa. Förändringarna förväntas minska överlämningar mellan enheter, stärka handläggningsskvaliteten och förbättra möjligheterna att erbjuda samordnade insatser utifrån barn, ungas och familjers behov.

Förändringarna genomförs inom befintlig ekonomisk ram genom omfördelning av resurser inom verksamhetsområdet. Syftet är inte att minska antalet medarbetare utan att använda befintliga resurser mer effektivt och säkerställa att resurserna riktas mot prioriterade målgrupper och verksamhetsbehov.

Konsekvenser för verksamheten

Förändringarna innebär att verksamheter med närliggande uppdrag samlas organisatoriskt och att vissa funktioner förstärks. Detta bedöms skapa bättre förutsättningar för samverkan, metodutveckling, kvalitetsarbete och ett mer hållbart ledarskap. Införandet av funktioner såsom senior utredare, placeringssamordnare och Signs of Safety-coacher stärker verksamhetens förmåga att hantera komplexa ärenden och säkerställa en enhetlig rättssäker handläggning.

Konsekvenser för barn, unga och familjer

Förändringarna förväntas skapa en mer sammanhållen process där barn, unga och familjer möter färre handläggningar och får ett tydligare och mer samordnat stöd. Målsättningen är att insatser ska kunna sättas in tidigare, bli mer tillgängliga och anpassas bättre efter individuella behov. Detta ligger i linje med socialnämndens riktlinjer om rätt stöd i rätt tid och att barnets bästa ska vara vägledande i verksamhetens arbete.

Barnrättsperspektiv

Förslaget har ett tydligt barnrättsperspektiv. Socialnämndens riktlinjer anger att barnets bästa alltid ska komma i första hand samt att barn ska ges information, inflytande och delaktighet i frågor som rör dem. Förändringarna syftar till att skapa bättre förutsättningar för tidiga insatser, ökad tillgänglighet, stärkt kvalitet och en mer sammanhållen stödprocess för barn och unga. Detta bedöms bidra till att barnets rättigheter tillgodoses på ett bättre sätt.

Ekonomiska konsekvenser

Förändringarna genomförs inom befintlig ekonomisk ram genom omfördelning av resurser inom verksamhetsområdet. Syftet är inte att minska antalet medarbetare utan att använda befintliga resurser på ett mer effektivt sätt och säkerställa att resurserna riktas mot prioriterade målgrupper och verksamhetsbehov.

Beslutet har fattats med stöd av socialnämndens delegationsordning kapitel 18 punkt 18.16. Omdisponering av budgetmedel inom eget verksamhetsområde som inte påverkar inriktning och mål.

Beslutsunderlag

- Socialnämndens riktlinjer för verksamheter som arbetar med barn, unga och föräldrar (ärendenr 2025/456).

Lahib Yousif
Verksamhetschef

Beslutet skickas till

Socialnämnden

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Lahib Yousif

Datum: 2026-07-07 11:00

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

C671268087072033E1B6F59ADC26B0D02C1B1F5D8CD196899F89675CD60F1394

§ 72

Svar på remiss avseende förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Ärendenr 2026/790-1.3.1.5

Socialnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att anta socialförvaltningens yttrande som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Socialstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Den 1 januari 2026 trädde nya regler i kraft som syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap vid fredstida kriser och höjd beredskap. Med anledning av detta har Socialstyrelsen tagit fram förslag till föreskrifter och allmänna råd om hur reglerna ska tillämpas.

Luleå kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap med tillhörande konsekvensutredning.

Föreskrifterna planeras träda i kraft 1 januari 2027.

Socialförvaltningens yttrande

Kommuner och regioner kommer under fredstida krissituationer och höjd beredskap endast vara skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa. Vid prioritering gäller dock samma etiska principer som tidigare fastställts i 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Kommentar: Socialförvaltningen finner det rimligt och nödvändigt att under fredstida krissituationer och höjd beredskap anta föreskriftens skrivelser rörande stycket om vårdskyldighet under fredstida kris och höjd beredskap.

Om en kommun eller region inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa i och med bristande resurser på omedelbar och längre sikt, kan den berörda kommunen eller regionen anmäla hjälpbehov. Annan kommun eller region är därmed skyldig att lämna hjälp. Samverkan sker därefter mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter på uppdrag av Socialstyrelsen.

Kommentar: Då hjälpfunktionen så långt det är möjligt ska användas som en frivillig resurs och endast som sista utväg vara tvingande kan inskränkning av den kommunala självstyrelsen accepteras.

Kommuner och regioner kan på begäran av Socialstyrelsen bli ålagda att skyndsamt lämna uppgifter om det rådande tillståndet, den förväntade utvecklingen, tillgängliga resurser samt vidtagna och planerade åtgärder. Om uppgiftslämnaren bedömer att uppgifter omfattas av sekretess ska Socialstyrelsen informeras om detta.

Kommentar: Socialförvaltningen anser att öppenhet gällande kommuners och regioners resurser och behov gentemot Socialstyrelsen stärker den gemensamma förmågan för att hjälpa vid frestida krissituationer och under höjd beredskap. Givet är att vissa uppgifter kommer att omfattas av sekretess.

Socialförvaltningen har föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande som sitt eget och avge som Luleå kommuns svar till Socialstyrelsen.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer socialförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Under arbetet har dialog förts med medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och säkerhetssamordnare.

Beslutsunderlag

- Missiv - Remiss avseende förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, SOC Hid: 2026.2310
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, SOC Hid: 2026.2308
- Konsekvensutredning - Remiss avseende förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, SOC Hid: 2026.2309
- Förslag till beslut avseende svar på remiss avseende förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, SOC Hid: 2026.2878

Beslutet skickas till

Socialstyrelsen

Kommunstyrelseförvaltningen, KLF 2026/975

Rättsavdelningen
Hälsa- och sjukvårdsjuridik
Camilla Damell, jurist
Rebecca Wallerstein, jurist

Enligt sändlista

Remiss avseende förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Ni inbjuds att lämna synpunkter på Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap med tillhörande konsekvensutredning.

Synpunkter på förslagen och konsekvensutredning ska ha kommit in till Socialstyrelsen senast den **20 september 2026**.

Vi är tacksamma för yttranden per e-post i wordformat för att underlätta vårt arbete med att sammanställa svaren. Remissvar skickas till **socialstyrelsen@socialstyrelsen.se**.

Vänligen ange diarienumren 4.1-22298/2026 i remissvaret.

Kontaktpersoner

Camilla Damell
Camilla.damell@socialstyrelsen.se

Rebecca Wallerstein
rebecca.wallerstein@socialstyrelsen.se

Med vänlig hälsning

Pär Ödman
Avdelningschef

Bilagor

- Sändlista
- Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2026:xx) om hälso- och sjukvårdens beredskap
- Konsekvensutredning – förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Sändlista

1. Akademikerförbundet SSR
2. Bodens kommun
3. Borlänge kommun
4. Dietisternas riksförbund
5. E-hälsomyndigheten
6. Eslövs kommun
7. Folkhälsomyndigheten
8. Funktionsrätt Sverige
9. Fysioterapeuterna
10. Föreningen Sveriges Socialchefer
11. Försvarsmakten
12. Gävle kommun
13. Göteborgs stad
14. Göteborgs universitet (centrum för katastrofmedicin)
15. Halmstads kommun
16. Hofors kommun
17. Högsbo kommun
18. Inspektionen för vård och omsorg
19. Kalmar kommun
20. Karlskrona kommun
21. Karlstads kommun
22. Karolinska institutet (centrum för hälsokriser)
23. Katrineholms kommun
24. Kommunal
25. Krokoms kommun
26. Linköpings kommun
27. Linköpings universitet (Katastrofmedicinskt centrum och prioriteringscentrum)
28. Luleå kommun
29. Läke medelsverket
30. Länsstyrelsen i Norrbottens län
31. Länsstyrelsen i Skåne län
32. Länsstyrelsen i Stockholms län
33. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
34. Länsstyrelsen i Örebro län
35. Länsstyrelsen i Östergötlands län
36. Malmö stad
37. Myndigheten för civilt försvar
38. Norrtälje kommun
39. Nässjö kommun
40. Region Blekinge
41. Region Dalarna
42. Region Gotland

43. Region Gävleborg
44. Region Halland
45. Region Jämtland Härjedalen
46. Region Jönköpings län
47. Region Kalmar län
48. Region Kronoberg
49. Region Norrbotten
50. Region Skåne
51. Region Stockholm
52. Region Sörmland
53. Region Uppsala
54. Region Värmland
55. Region Västerbotten
56. Region Västernorrland
57. Region Västmanland
58. Region Örebro län
59. Region Östergötland
60. Riksföreningen för Medicinskt ansvariga sjuksköterskor och Medicinskt ansvariga för rehabilitering, MAS-MAR
61. Ronneby kommun
62. Statens medicinsk-etiska råd
63. Stockholms stad
64. Storumans kommun
65. Sundsvalls kommun
66. Svenska Läkaresällskapet
67. Svensk sjuksköterskeförening
68. Sveriges Arbetsterapeuter
69. Sveriges Farmaceuter
70. Sveriges Läkarförbund
71. Sveriges psykologförbund
72. Sveriges Kommuner och Regioner
73. Söderköpings kommun
74. Töreboda kommun
75. Umeå kommun
76. Umeå universitet (kunskapscentrum i katastrofmedicin)
77. Uppsala kommun
78. Uppsala universitet (kunskapscentrum för katastrofpsykiatri)
79. Vårdförbundet
80. Vårdföretagarna
81. Västerås kommun
82. Västra Götalandsregionen
83. Växjö kommun
84. Örebro kommun
85. Östersunds kommun

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer [artikel nr](#)

Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap;

**HSLF-FS
2026:XX**

beslutade den [\[ange datum\]](#).

Utkom från trycket
den [\[Datum\]](#)

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 6 a kap. 19 § och 20 § 1, 3 och 4 hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) och beslutar följande allmänna råd.

1 kap. Inledande bestämmelser

Författningens innehåll

- 1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om
- vårdskyldighet under fredstida kris och höjd beredskap (2 kap.), och
 - ärenden om hjälp vid katastroftillstånd (3 kap.).

Tillämpningsområde

- 2 § Dessa föreskrifter ska tillämpas av kommuner och regioner som huvudmän för den hälso- och sjukvård som de ansvarar för att erbjuda enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Definitioner

- 3 § I dessa föreskrifter och allmänna råd avses med

fredstida krissituation	detsamma som i lagen (2026:XXX) om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap
höjd beredskap	detsamma som i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap
katastroftillstånd	detsamma som i 2 kap. 9 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

vård

detsamma som definitionen av hälso- och sjukvård i 2 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Bestämmelser i andra författningar

Planering inför fredstida krissituationer och höjd beredskap

4 § Bestämmelser om kommuners och regioners planering och förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap finns i lagen (2026:XXX) om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Planering av hälso- och sjukvården

5 § Bestämmelser om regioners och kommuners planering av hälso- och sjukvården finns i 7 kap. 2 § och 11 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Beredskapsplanering i hälso- och sjukvården

6 § Bestämmelser om regioners och kommuners planering av sin hälso- och sjukvård för att upprätthålla beredskap finns i 7 kap. 2 b § respektive 11 kap. 2 a § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 1 och 2 §§ hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80).

2 kap. Vårdskyldighet under fredstida kris och höjd beredskap

1 § Det framgår av 16 a kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap endast ska vara skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Vård som är nödvändig för liv och hälsa

2 § Med vård som är nödvändig för liv och hälsa avses sådan vård som är nödvändig vid skada, sjukdom eller tillstånd som

1. är akut livshotande eller annars kräver ett omedelbart omhändertagande, eller

2. medför eller riskerar att medföra allvarliga konsekvenser för patientens hälsa om han eller hon inte får vård inom den tid som den ur medicinsk synpunkt är nödvändig.

Allmänna råd

Vård som är nödvändig för liv och hälsa kan förutom vård vid akut livshotande tillstånd eller tillstånd som annars kräver ett omedelbart omhändertagande till exempel vara

- vård vid skada eller sjukdom som utan behandling leder eller riskerar att leda till ett allvarligt tillstånd, bestående funktionsnedsättning eller för tidig död om vården uteblir,
- vård vid skada eller sjukdom som om vården uteblir kan leda till behov av avsevärt mer omfattande behandling,
- vård vid allvarliga kroniska tillstånd,
- palliativ vård och vård i livets slutskede, och
- förlossningsvård.

3 § Patienter ska, även när kommuner och regioner endast är skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa, snarast få en medicinsk bedömning av sitt hälsotillstånd om det inte är uppenbart obehövligt, i enlighet med vad som framgår av 2 kap. 2 § patientlagen (2014:821).

4 § Patienters vårdbehov ska under fredstida krissituationer och höjd beredskap kontinuerligt omprövas för att säkerställa att kommunen eller regionen erbjuder den vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Etiska principer för prioriteringar

5 § Det framgår av 3 kap. 1 § andra stycket hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

3 kap. Ärenden om hjälp vid katastroftillstånd

1 § Det framgår av 2 kap. 9 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att det råder katastroftillstånd om en kommun eller en region inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa av den anledningen att resurserna är otillräckliga och det inte är möjligt för den kommunen eller regionen att inom kort tillföra de nödvändiga resurserna.

En kommun eller en region är under de förutsättningar som framgår av 16 a kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) skyldig att lämna hjälp till den kommun eller region där det råder katastroftillstånd.

Anmälan av hjälpbehov

2 § Det framgår av 16 a kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 9 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att en kommun eller region som behöver eller kan antas komma att behöva hjälp av andra kommuner eller regioner skyndsamt ska anmäla behovet till Socialstyrelsen.

3 § En kommun eller region ska göra en anmälan av hjälpbehov så snart den bedömer att det finns en konkret risk för katastroftillstånd. Om en kommun eller region bedömer att det råder katastroftillstånd och en anmälan inte har gjorts, ska kommunen eller regionen göra en anmälan omedelbart.

Allmänna råd

En konkret risk för katastroftillstånd kan föreligga vid till exempel allvarliga störningar i samhället som bedöms kunna påverka hälso- och sjukvården allvarligt, men inte omedelbart.

4 § Det ska framgå av en anmälan av hjälpbehov om kommunen eller regionen bedömer att det finns en konkret risk för katastroftillstånd eller att det råder katastroftillstånd.

Anmälan ska även innehålla en beskrivning av

1. hjälpbehovet,
2. det rådande tillståndet i kommunen eller regionen,
3. hur situationen kan antas utvecklas, och
4. planerade och vidtagna åtgärder.

Samverkan efter anmälan om hjälp

5 § Det framgår av 16 a kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 11 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att kommuner, regioner och statliga myndigheter ska samverka på begäran av Socialstyrelsen i frågor om att lämna hjälp, efter det att en kommun eller region har anmält ett hjälpbehov.

6 § Samverkan i ärenden om hjälp ska syfta till att den kommun eller region som har ett hjälpbehov får den hjälp som behövs för att kommunen eller regionen ska kunna erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Allmänna råd

Samverkan i ärenden om hjälp bör i första hand syfta till att hjälp kan lämnas på frivillig väg utan att ett beslut om hjälp behöver fattas.

7 § Vid samverkan i ärenden om hjälp ska omfattningen av hjälpbehovet utredas. Samverkan ska också klargöra andra kommuners och regioners samt statliga myndigheters möjlighet att lämna hjälp.

Uppgiftsskyldighet i ärende om hjälp

8 § Det framgår av 16 a kap. 6 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 13 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att kommuner och regioner på begäran av Socialstyrelsen ska lämna de uppgifter som behövs i ärenden om hjälp. Uppgifterna ska lämnas skyndsamt.

9 § Uppgiftsskyldigheten ska avse de uppgifter som behövs för att skapa en lägesuppfattning av situationen och hjälpbehovet.

Allmänna råd

Uppgiftsskyldigheten kan till exempel avse uppgifter om det rådande tillståndet, den förväntade utvecklingen, tillgängliga resurser samt vidtagna och planerade åtgärder.

Upplysning om sekretess

10 § När en kommun eller region bedömer att uppgifter som ska lämnas till Socialstyrelsen i ett ärende om hjälp omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska kommunen eller regionen informera Socialstyrelsen om det. Informationen ska avse vilka uppgifter som omfattas av sekretess och vilken sekretessbestämmelse som är tillämplig.

Bestämmelser om hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar finns i säkerhetsskyddsförordningen (2021:955).

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2027. De allmänna råden gäller från och med samma dag.

HSLF-FS
2026:XX

Socialstyrelsen

BJÖRN ERIKSSON

Camilla Damell

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se
Ljungbergs Tryckeri i Klippan AB

Konsekvensutredning – förslag till föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Dnr 4.1-22298/2026

Innehåll

1 Bakgrund.....	5
1.1 Gällande rätt	5
1.2 Förslag till ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap.....	21
1.3 Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på.....	22
1.4 Det aktuella problemet och den förändring som Socialstyrelsen eftersträvar	22
1.5 Alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd	23
2 Socialstyrelsens förslag och bedömningar.....	25
2.1. Genomgång av Socialstyrelsens förslag och bedömningar.....	25
2.2 Dialog med aktörer.....	39
3 Konsekvenser av förslagen.....	40
3.1 Berörda av regleringen.....	40
3.2 Kostnader och intäkter för kommuner och regioner.....	40
3.3 Konsekvenser för kommunala självstyret.....	42
3.4 Kostnader och intäkter för staten	43
3.5 Kostnader och intäkter för företag och andra enskilda.....	43
3.6 Konsekvenser för patienter	44
3.7 Barnkonsekvensanalys	44
3.8 Andra relevanta konsekvenser	44
3.9 Åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader/begränsningar än nödvändigt för att uppnå syftet.....	45
3.10 Bedömning av om förslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU	45
4 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser och informationsinsatser.....	46
4.1 Ikraftträdande	46
4.2 Övergångsbestämmelser	46
4.3 Informationsinsatser.....	46
4.4 Hur och när konsekvenserna av förslagen kan utvärderas	46

1 Bakgrund

Den 1 januari 2026 trädde nya regler om hälso- och sjukvårdens beredskap i kraft. De nya reglerna finns i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF, och syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap i händelse av kris eller krig.

De nya reglerna riktar sig till kommuner och regioner i egenskap av sjukvårdshuvudmän och innebär bl.a. att kommuner och regioner ska

- erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa under fredstida krissituationer och höjd beredskap,
- hjälpa varandra vid katastroftillstånd,
- planera för katastroftillstånd och händelser som medför ett stort antal skadade och sjuka,
- lagrhålla sjukvårdsprodukter¹.

Det har också införts regler för beslut om hjälp och beslut om kvalificerat katastroftillstånd och vad som ska gälla under sådana förhållanden.

Regeringsuppdrag att förbereda myndighetsföreskrifter

Den 24 april 2025 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap.² Enligt uppdraget ska Socialstyrelsen förbereda egna föreskrifter eller annan vägledning i den utsträckning det behövs för tillämpningen av de bestämmelser som föreslås, bl.a. när det gäller skyldigheten att erbjuda vård under fredstida krissituationer och höjd beredskap.

1.1 Gällande rätt

1.1.1 Skyldighet att erbjuda vård

Regioners och kommuners ansvar att erbjuda vård

Kommuners och regioners vårdskyldighet regleras i huvudsak i HSL. Där framgår att regionen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom regionen.³ Regionen ska också under vissa förutsättningar

¹ Bestämmelser om lagrättningsskyldighet träder i kraft den 1 januari 2027.

² Uppdrag till Socialstyrelsen att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap, S2025/00866 (delvis).

³ 8 kap. 1 § HSL. Detsamma gäller i fråga om den som har skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481) och som stadigvarande vistas inom regionen.

erbjuda vård även åt den som inte är bosatt inom regionen.⁴ Regionens ansvar avgränsas så att det inte omfattar sådan hälso- och sjukvård som en kommun inom regionen har ansvar för enligt 12 kap. 1 § eller 14 kap. 1 § HSL.⁵

Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som efter beslut av kommunen bor i en sådan särskild boendeform eller bostad som avses i 8 kap. 4 § första stycket, 8 kap. 11 § eller motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som avses i 26 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2025:400), SoL. Kommunen ska även i samband med dagverksamhet enligt 8 kap. 1 § samma lag erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som vistas i dagverksamheten.⁶ Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet i ordinärt boende och i sådan särskild boendeform som avses i 8 kap. 4 § andra stycket SoL.⁷ Det kommunala hälso- och sjukvårdsansvaret gäller också i förhållande till barn och ungdomar samt vuxna personer som bor, respektive vistas i bostad med särskild service (LSS-boenden) och daglig verksamhet som är reglerade i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.⁸

Olika vårdskyldigheter

I Sverige erbjuds i dag inom ramen för den offentliga vården vård av olika omfattning; fullständig vård, omedelbar vård och vård som inte kan anstå. De redovisade uttrycken är främst avsedda att precisera omfattningen av en viss vårdskyldighet. Fullständig vård, som utgör huvudregel i Sverige, innebär generellt uttryckt tillgång till all vård som tillhandahålls.⁹

Fullständig och omedelbar vård regleras i HSL.¹⁰ Vård som inte kan anstå regleras i lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. och i lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.¹¹ Utöver dessa vårdskyldigheter finns även särskild reglering kring vissa former av vård. Detta beskrivs översiktligt i det följande.

Fullständig vård

Regionen är i normalfall, dvs. när det inte råder fredstida krissituation eller höjd beredskap skyldig att erbjuda en god hälso- och sjukvård till den som är bosatt inom regionen samt den som har skyddad folkbokföring och stadigvarande vistas inom regionen.¹² Detsamma gäller för den som enligt

⁴ Se 8 kap. 2-5 §§ HSL.

⁵ 8 kap. 6 § HSL.

⁶ 12 kap. 1 § HSL.

⁷ 12 kap. 2 § HSL.

⁸ Proposition 1992/93:159 Om stöd och service till vissa funktionshindrade s. 182.

⁹ SOU 2020:23, s. 51.

¹⁰ Se 8 kap. 1 och 4 §§ HSL.

¹¹ 6 § lagen om hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. samt 7 § lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

¹² 8 kap. 1 § HSL.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, har rätt till hälso- och sjukvård i Sverige.¹³ Det är denna vård som avses med uttrycket fullständig vård.

Regionen ska vidare erbjuda vård i samma omfattning som erbjuds den som är bosatt i regionen till asylsökande och personer som vistas i landet utan nödvändiga tillstånd (s.k. papperslösa) som inte fyllt 18 år.¹⁴ De som vistas i Sverige med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd ska också, oavsett ålder, erbjudas vård på samma villkor som den som är bosatt i regionen.¹⁵

För att säkerställa att de patienter som omfattas av regionens ansvar att erbjuda fullständig vård får sådan vård, kan regionen behöva ingå avtal med andra regioner. Det kan vara aktuellt när det gäller sådan vård som regionen inte själv tillhandahåller.¹⁶ Det kan t.ex. vara fråga om slutenvård¹⁷ som bara erbjuds vid universitetssjukhusen. Det finns ingen författningsreglerad skyldighet för de regioner som utför sådan vård att ta emot patienter från andra regioner och åtagandena får därför i stället regleras i avtal mellan de berörda regionerna.

Som en del i det som avses med fullständig vård ingår också sådan vård som benämns nationell högspecialiserad vård, NHV.¹⁸ NHV bedrivs bara på ett eller ett fåtal sjukhus i landet och har hela landet som upptagningsområde.¹⁹ Patienter från regioner som inte bedriver NHV remitteras till en annan region och den remitterande regionen får stå för kostnaden.

Den som omfattas av en regions ansvar för hälso- och sjukvård ska också erbjudas öppen vård i andra regioner. En patient som söker öppen vård i en annan region omfattas inte av den regionens vårdgaranti men ska i övrigt ges vård på samma villkor som de egna invånarna.²⁰ Regionen kan således inte prioritera sina egna invånare framför patienter som är bosatta i andra regioner. Det är patientens medicinska behov som ska styra oavsett vilken region patienten är bosatt i.²¹

¹³ 8 kap. 2 § HSL.

¹⁴ 5 § första stycket lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. och 6 § lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

¹⁵ 5 § andra stycket lagen om hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl.

¹⁶ Av 8 kap. 5 § HSL följer att regionen också i andra fall (än de skyldigheter som följer av 8 kap. HSL) får erbjuda hälso- och sjukvård åt den som omfattas av en annan regions ansvar för hälso- och sjukvård, om

1. regionerna kommer överens om det, eller

2. det är fråga om nationell högspecialiserad vård.

¹⁷ Av 8 kap. 3 § HSL följer att regionen ska erbjuda öppen vård åt den som omfattas av en annan regions ansvar för hälso- och sjukvård.

¹⁸ Nationell högspecialiserad vård definieras i 2 kap. 7 § HSL som offentligt finansierad hälso- och sjukvård som behöver koncentreras till en eller flera enheter men inte till varje samverkansregion för att kvaliteten, patientsäkerheten och kunskapsutvecklingen ska kunna upprätthållas och ett effektivt användande av hälso- och sjukvårdens resurser ska kunna uppnås.

¹⁹ Prop. 2017/18:40, s. 36.

²⁰ 8 kap. 3 § HSL.

²¹ Prop. 2013/14:106, s. 86.

Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård i enlighet med det ansvar som beskrivs ovan under rubriken Regioners och kommuners ansvar att erbjuda vård. Kommunens ansvar omfattar inte hälso- och sjukvård som ges av läkare.²² För hälso- och sjukvård som ges av läkare ansvarar i stället regionen.²³ Regionen ska sluta avtal med kommunerna inom regionen om omfattningen av och formerna för läkarmedverkan. Om regionen inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader för det från regionen.²⁴

Omedelbar vård

Om någon som vistas inom regionen utan att vara bosatt där behöver omedelbar hälso- och sjukvård, ska regionen erbjuda sådan vård.²⁵ Vårdskyldigheten omfattar så väl den som är bosatt i en annan region som den som är på tillfälligt besök, t.ex. en utlänning. Vad som ska anses som omedelbar vård får avgöras från fall till fall utifrån bedömningen om vården kan vänta till dess att patienten kan söka vård i sin hemregion eller där han eller hon annars har att söka vård.²⁶

Vård som inte kan anstå

Vård som inte kan anstå ska erbjudas till utlänningar som omfattas av lagen om hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. och lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd och som inte ska erbjudas fullständig vård enligt vad som beskrivits ovan. Förutom vård som inte kan anstå ska regionen till dessa personer också erbjuda mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning.²⁷

Begreppet vård som inte kan anstå är avsett att vara en utvidgning av den vård som definieras som omedelbar. Vård som inte kan anstå innefattar vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten. Även följdinsatser till sådan vård innefattas.²⁸

Vård enligt viss speciallagstiftning

Viss vård som regionerna ska erbjuda regleras i speciallagstiftning. Det gäller till exempel psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård och smittskydd. Enligt principen om *lex specialis* gäller speciallag före generell lag. Det innebär att det i en situation eller ett förfarande där både en allmän

²² 12 kap. 3 § HSL.

²³ 16 kap. 1 § HSL.

²⁴ 16 kap. 1 § HSL.

²⁵ 8 kap. 4 § HSL.

²⁶ Prop. 2016/17:43, s. 138 och prop. 1981/82:97, s. 120.

²⁷ 6 § lagen om hälso- och sjukvård till asylsökande m.fl. samt 7 § lagen om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

²⁸ Prop. 2007/08:105, s. 29.

bestämmelse och en specifik bestämmelse är tillämplig så ska den specifika bestämmelsen tillämpas framför den allmänna.

Särskilda bestämmelser om vård finns bl.a. i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, LRV och smittskyddslagen (2004:168). De generella bestämmelserna i HSL gäller dock även vid vård enligt LPT eller LRV.²⁹

Även i smittskyddslagen (2004:168) finns särskilda bestämmelser som syftar till att tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar.³⁰ I smittskyddslagen finns även särskilda bestämmelser om nationella vaccinationsprogram. De innebär att regionen ska erbjuda vaccinationer mot de smittsamma sjukdomar som ingår i nationella vaccinationsprogram till den som omfattas av regionens vårdansvar enligt 8 kap. 1 § HSL.³¹

Även kommunerna är skyldiga att erbjuda vaccinationer enligt allmänna vaccinationsprogram till den som omfattas av elevhälsa. Det är huvudmannen för elevens utbildning som ansvarar för detta.³² Kommunen är huvudman för de kommunala skolorna.³³

I lagen (2016:659) om avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården finns bestämmelser om regionens ansvar för viss avgiftsfri screening inom hälso- och sjukvården. En region ska erbjuda dem som omfattas av 8 kap. 1 eller 2 § HSL avgiftsfri screening i enlighet med vad som följer av regeringens föreskrifter.³⁴ Regeringen har meddelat sådana föreskrifter i förordningen (2016:660) om avgiftsfrihet för screening för bröstcancer och förordningen (2019:313) om avgiftsfrihet för screening för livmoderhalscancer. Kompletterande föreskrifter finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2019:14) om villkor för avgiftsfri screening.

I sammanhanget kan noteras att även bestämmelserna om vård som inte kan anstå, och som regionerna är skyldiga att erbjuda till bl.a. asylsökande och papperslösa, också regleras i speciallagstiftning.

Begränsad skyldighet att erbjuda vård i kris och höjd beredskap

I och med de nya reglerna som trädde i kraft den 1 januari 2026 infördes en ny vårdskyldighet. Den innebär att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap endast ska vara skyldiga att erbjuda vård

²⁹ 1 § LPT och 2 § LRV.

³⁰ 1 kap. 1 § smittskyddslagen.

³¹ 2 kap. 3 f § första stycket smittskyddslagen.

³² 2 kap. 3 f § andra stycket smittskyddslagen.

³³ Se 2 kap. 2 § skollagen (2010:800).

³⁴ 2-3 §§ lagen om avgiftsfrihet för viss screening inom hälso- och sjukvården.

som är nödvändig för liv och hälsa.³⁵ Den nya vårdskyldigheten innebär alltså att omfattningen av den vård som ingår i kommuners och regioners vårdansvar enligt bl.a. 8 kap. 1 § och 12 kap. 1 § HSL begränsas under fredstida krissituationer och höjd beredskap.³⁶

Vård som är nödvändig för liv och hälsa

Vård som är nödvändig för liv och hälsa innebär enligt förarbetena en begränsning till viss del av det vårdansvar som kommuner och regioner har enligt bl.a. 8 kap. 1 § och 12 kap. 1 § HSL. Den nya vårdskyldigheten i kris och krig innebär att det sänkta kravet på vilken vård som ska erbjudas under sådana förhållanden kommer att omfatta de särskilt definierade grupper av människor som framgår av bestämmelserna i 8 kap. och 12 kap. HSL.³⁷

Omfattningen av vård som är nödvändig för liv och hälsa är avsedd att motsvara omfattningen av vård som inte kan anstå.³⁸ Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap föreslog att begreppet vård som inte kan anstå skulle användas även för att beskriva den vård som ska erbjudas i kris och krig. I förarbetena konstaterades dock att den innebörd som begreppet getts vid beskrivning av den vård som generellt ska kunna upprätthållas vid kris och krig i viss mån kommer att skilja sig från den beskrivning som används för den vård som ska ges till bl.a. asylsökande. Det ansågs vidare att det är möjligt att uttrycket kommer att utvecklas på ett sätt i ett beredskapssammanhang som skiljer sig från tillämpningen inom ramen för asylsökandes rätt till vård. Samma uttryck riskerar alltså att definieras på olika sätt när det används i skilda sammanhang för olika syften. Mot bl.a. den bakgrunden beslutades att den vård som ska kunna upprätthållas i kris och krig skulle ges en annan benämning.³⁹

Angående omfattningen av vård som inte kan anstå uttalas i förarbetena att den innebär en utvidgning av den vård som definieras som omedelbar, dvs. akut vård. Det är nödvändigt att den vårdförmåga som ska upprätthållas hos hälso- och sjukvården under kris och krig är högre än att endast omfatta akut vård. Mot bl.a. den bakgrunden bedömdes i förarbetena att det vårdkrav som ska ställas på hälso- och sjukvården i kris och krig ska motsvara vård som inte kan anstå.⁴⁰

I förarbetena framgår vidare att vård som är nödvändig för liv och hälsa anger en miniminivå för vilken vård som alltid ska upprätthållas under fredstida krissituation eller höjd beredskap. Mer vård än det som följer av den begränsade skyldigheten får dock utföras, om det finns kapacitet.⁴¹

³⁵ 16 a kap. 1 § HSL.

³⁶ Prop. 2024/25:167 s. 30 och 141.

³⁷ Prop. 2024/25:167, s. 30.

³⁸ Prop. 2024/25:167, s. 32.

³⁹ A. prop., s. 33.

⁴⁰ A. prop., s. 32.

⁴¹ Prop. 2024/25:167, s. 30.

Även om vård som är nödvändig för liv och hälsa utgör en begränsad vårdskyldighet så innebär den inte att skyldigheter enligt bl.a. 5 kap. HSL, som avser hur vården ska ges, får åsidosättas.⁴²

Gällande vilken vård som innefattas i begreppet vård som är nödvändig för liv och hälsa anges i förarbetena en generell utgångspunkt. Det ska vara fråga om vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten. Det är svårt att ange ett generellt mått för vad som ska anses vara en måttlig fördröjning. Viss vägledning finns enligt förarbetena i Socialstyrelsens delredovisning av uppdraget att ta fram underlag för vilka sjukvårdsprodukter som bör omfattas av hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap.⁴³

Vård som är nödvändig för liv och hälsa ska också ges inom den tid som den ur medicinsk synpunkt är nödvändig. Detta uttalas i förarbetena i samband med beskrivningen av bestämmelser om hjälp. Hjälp syftar till att en kommun eller region ska kunna utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa och det är viktigt att beakta att hantering av hjälpbehov har en direkt koppling till den tid inom vilken det ur medicinsk synpunkt är nödvändigt att utföra vården.⁴⁴

Kommuner och regioner ska planera sin hälso- och sjukvård

Regionen ska planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i behovet av vård hos dem som omfattas av regionens ansvar för hälso- och sjukvård. Vid planeringen ska regionen beakta den hälso- och sjukvård som erbjuds av andra vårdgivare.⁴⁵ Kommunen har liknande krav på att planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov av sådan vård som omfattas av kommunens vårdansvar. Även kommunen ska i planeringen beakta den hälso- och sjukvård som erbjuds av andra vårdgivare.⁴⁶

Planeringsbestämmelserna gäller även för den begränsade vård som kommuner och regioner ska erbjuda under fredstida krissituationer och höjd beredskap.⁴⁷

Planering för att upprätthålla beredskap

Vid planeringen av hälso- och sjukvården måste kommuner och regioner ta särskild hänsyn till att det krävs beredskap för att kunna hantera särskilt

⁴² Prop. 2024/25:167, s. 141.

⁴³ A. prop., s. 35.

⁴⁴ A. prop., s. 78.

⁴⁵ 7 kap. 2 § HSL.

⁴⁶ 11 kap. 2 § HSL.

⁴⁷ Av propositionen framgår att den begränsade vårdskyldigheten i 16 a kap. 1 § HSL inte innebär att det görs undantag från andra skyldigheter som följer av hälso- och sjukvårdslagen, prop. 2014/25:167, s. 30.

utmanande situationer, i både fred och krig. Enligt HSL ska kommunen och regionen planera sin hälso- och sjukvård så att beredskap upprätthålls för katastroftillstånd, händelser som medför ett stort antal skadade eller sjuka, och andra händelser som allvarligt kan inverka på regionens och kommunens förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter att erbjuda vård.⁴⁸

Vid ett katastroftillstånd kommer resurserna inte att räcka till för att erbjuda all vård som är nödvändig för liv och hälsa, men hälso- och sjukvård måste ändå kunna bedrivas. De vårdresurser som finns tillgängliga måste då kunna användas på bästa sätt. För att upprätthålla beredskap för katastroftillstånd ska planeringen syfta till att kommuner och regioner ska ha förmåga att hantera och minimera följderna av ett sådant tillstånd.⁴⁹

Händelser som medför många skadade kan t.ex. vara stora olyckor eller antagonistiska handlingar såsom terrorattentat och militära angrepp. Epidemier, pandemier och andra stora sjukdomsutbrott utgör exempel på händelser som medför ett stort antal sjuka.⁵⁰

Vid planering av hälso- och sjukvård måste det också finnas en beredskap för att det kan förekomma andra händelser som allvarligt kan inverka på kommuners och regioners förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter att erbjuda vård eller uppfylla andra föreskrivna krav som gäller för hälso- och sjukvård. Det kan t.ex. handla om klimathändelser, störningar i informations- och kommunikationsteknologi och störningar i el- eller vattenförsörjningen.⁵¹

Kommunen och regionen ska i beredskapsplaneringen särskilt beakta behovet av gemensam planering för att säkerställa en sammanhängande vårdkedja i dessa situationer.⁵² Även om kommuner och regioner inte har samma vårdansvar, är de beroende av varandras resurser för att upprätthålla vård som är nödvändig för liv och hälsa. Patienter inom exempelvis regioners slutenvård som är utskrivningsklara kan behöva fortsatt vård som kommuner ska ansvara för. Patienter som kommuner har ett vårdansvar för kan behöva vård som regioner ansvarar för. Vid krig är det sannolikt att regioner kommer att få omhänderta ett större antal skadade än normalt och dessa kommer senare att behöva fortsatt vård och rehabilitering i en kommun. Det är därför rimligt att kommuner i sin planering beaktar vad det kan innebära för dem med ett ökat antal skadade.⁵³

⁴⁸ 7 kap. 2 b § första stycket och 11 kap. 2 a § första stycket HSL.

⁴⁹ Prop. 2024/25:167, s. 137 och 140.

⁵⁰ A. prop., s. 49.

⁵¹ A. prop., s. 51.

⁵² 7 kap. 2 b § andra stycket och 11 kap. 2 a § andra stycket HSL.

⁵³ Prop. 2024/25:167, s. 51.

I HSF finns ytterligare bestämmelser om planering för hantering av katastroftillstånd och händelser som medför ett stort antal skadade eller sjuka.⁵⁴

Etiska principer för prioriteringar i vården

Det övergripande målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.⁵⁵ Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.⁵⁶ Enligt förarbetena ska dessa etiska principer – människovärdesprincipen och behovs- och solidaritetsprincipen – utgöra grunderna för prioriteringar i vården.⁵⁷ Det finns också en tredje princip – kostnadseffektivitetsprincipen – som innebär att offentligt finansierad hälso- och sjukvårdsverksamhet ska vara organiserad så att den främjar kostnadseffektivitet.⁵⁸ Dessa tre principer är rangordnade i relation till varandra så att kostnadseffektivitetsprincipen är underordnad de två andra principerna.⁵⁹

Människovärdesprincipen

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Människovärdet innebär att alla människor har vissa fundamentala rättigheter som ska respekteras, och att ingen är förmer än någon annan. Det relevanta vid prioriteringar är att människovärdet inte är knutet till människors personliga egenskaper eller funktioner i samhället, utan till själva existensen. Människovärdesprincipen kan betraktas som en grundläggande likabehandlingsprincip som ger övergripande vägledning för vad som inte får ligga till grund för prioriteringar av vård. Det är i stället den enskildes medicinska behov av vård som ska styra prioriteringar inom vården.⁶⁰

Behovs- och solidaritetsprincipen

Att alla har lika rätt och lika värde räcker inte som grund för prioriteringar i vården. När prioriteringar ska göras är det nödvändigt att göra en bedömning av olika patienters behov.⁶¹ Med behov avses såväl hälsorelaterade som livs-kvalitetsrelaterade behov. Det är därför viktigt att vid prioriteringar göra en sammanvägning av dessa behov.⁶²

⁵⁴ 6 a kap. 1 och 2 §§ HSF.

⁵⁵ 3 kap. 1 § första stycket HSL.

⁵⁶ 3 kap. 1 § andra stycket HSL.

⁵⁷ Proposition 2016/17:143 En ny hälso- och sjukvårdslag s. 130 och proposition 1996/97:60 Prioriteringar inom hälso- och sjukvården s. 40 f.

⁵⁸ 4 kap. 1 § HSL.

⁵⁹ Prop. 2016/17:143 s. 130 och 1996/97:60 s. 18. f.

⁶⁰ Prop. 1996/97:60 s. 24.

⁶¹ Aa s. 17.

⁶² Aa s. 18.

En patient har generellt sett större behov ju svårare sjukdomen eller skadan är, eller ju sämre livskvaliteten är till följd av skadan eller sjukdomen. I behovsbegreppet finns dock också den medicinska nyttoaspekten inbyggd. Det innebär att en patient endast anses ha behov av åtgärder som medför medicinskt nytta. Motsatt gäller att en patient inte har behov av åtgärder som inte förbättrar hälsan och livskvaliteten.⁶³ Inom hälso- och sjukvården ska nyttan av de åtgärder som utförs vara etablerad i form av vetenskap, dokumenterade goda resultat i annan form eller beprövad erfarenhet.⁶⁴

Begreppet solidaritet innebär inte bara lika möjligheter till vård utan också en strävan efter att utfallet av vården ska bli så lika som möjligt i befolkningen, det vill säga att alla ska nå bästa möjliga hälsa- och livskvalitet.⁶⁵ Solidaritet innebär också att ta särskild hänsyn till behoven hos de svagaste, de som av olika skäl har svårt att kommunicera med sin omgivning. Människor som inte kan tillvarata sina rättigheter har samma rätt till vård som andra.⁶⁶

Innebörden av behovs- och solidaritetsprincipen är att om prioriteringar måste ske bland effektiva åtgärder, ska mer av vårdens resurser ges till de mest behövande, de med de svåraste sjukdomarna och skadorna och den sämsta livskvaliteten. Detta gäller även om konsekvenserna då kan bli att alla inte får sina behov tillgodosedda.⁶⁷

Kostnadseffektivitetsprincipen

Offentligt finansierad hälso- och sjukvårdsverksamhet ska vara organiserad så att den främjar kostnadseffektivitet.⁶⁸ En kostnadseffektiv verksamhet är något som principiellt är eftersträvansvärt, eftersom det innebär att resurserna används på bästa sätt och att resurserna kan komma flera till del.⁶⁹

Vid prioriteringar innebär kostnadseffektivitetsprincipen att hälso- och sjukvården vid val mellan olika verksamheter eller åtgärder bör eftersträva en rimlig relation mellan kostnader, i form av insatta resurser av olika slag, och effekt, mätt i förbättrad hälsa och förhöjd livskvalitet.⁷⁰ Eftersom behovs- och solidaritetsprincipen är överordnad kostnadseffektivitetsprincipen ska svåra sjukdomar och skador och väsentliga livskvalitetsförsämringar ges högre prioritet än lindrigare, även om vården av svåra tillstånd drar väsentligt större kostnader.⁷¹

⁶³ Aa s. 17.

⁶⁴ Aa s. 18.

⁶⁵ Aa s. 20.

⁶⁶ Aa s. 20.

⁶⁷ Aa s. 20 f.

⁶⁸ 4 kap. 1 § HSL.

⁶⁹ Prop. 1996/97:60 s. 22.

⁷⁰ Aa s. 18 och 21.

⁷¹ Aa s. 54.

Prioriteringar av vård i krig enligt den internationella humanitära rätten

Inom den internationella humanitära rätten (krigets lagar) finns bestämmelser som hälso- och sjukvården måste ta hänsyn till. Kärnan i den humanitära rätten utgörs i dag av de fyra Genèvekonventionerna med tillhörande tilläggsprotokoll.⁷² Sverige är part i konventionerna och är således rättsligt bundet att följa traktaterna. Den internationella humanitära rättens regler är tillämpliga under väpnade konflikter, ockupation och neutralitet.

Enligt Genèvekonventionerna ska sårade och sjuka få den sjukvård och omsorg som deras tillstånd kräver, oavsett om de är stridande eller civila eller vilken part i konflikten de tillhör. Ingen åtskillnad får göras mellan dem av andra skäl än medicinska. Förtur till vård mellan sårade och sjuka får endast grundas på trängande medicinska skäl.⁷³

Enligt Internationella Rödakorskommittén (ICRC) klargör denna bestämmelse att andra faktorer än trängande medicinska skäl inte kan motivera förtur till vård. Av detta följer att militära behov aldrig får åberopas för att motivera sådana åtskillnader.

Vad som närmare utgör trängande medicinska skäl anges inte i den humanitära rätten. Enligt ICRC är det allmänt accepterat att det är reglerna för medicinsk etik och accepterade standarder för den medicinska professionen som styr dessa beslut. Enligt ICRC är dock principerna för medicinsk triage förenliga med syftet i den humanitära rätten, och de är också i enlighet med medicinsk etik.

Principerna för medicinsk triage syftar till att uppnå ett optimalt utnyttjande av tillgängliga resurser för att gagna det största antalet av skadade som har bäst chans att överleva. Mot denna bakgrund måste det tillåtna kriteriet om "trängande medicinska skäl" tolkas så att det omfattar medicinska skäl både

⁷² Genèvekonventionen den 12 augusti 1949 angående förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält [SÖ 1953:14], Genèvekonventionen den 12 augusti 1949 angående förbättrande av behandlingen av sårade, sjuka och skeppsbrutna tillhörande stridskrafterna till sjöss [SÖ 1953:15], Genèvekonventionen den 12 augusti 1949 angående skydd för civilpersoner under krigstid [SÖ 1953:17], Genèvekonventionen den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter [SÖ 1953:14-17]), Tilläggsprotokoll I den 8 juni 1977 till Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter [SÖ 1979:22], Tilläggsprotokoll II den 8 juni 1977 till Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter [SÖ 1979:23] och Tilläggsprotokoll III den 8 december 2005 till Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande antagande av ytterligare ett kännetecken.

⁷³ Artikel 12 i Genèvekonventionen den 12 augusti 1949 angående förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält (GKI), och artikel 10 i Tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949 rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter (TPI). Detta gäller även i icke-internationella väpnade konflikter, se §764–765 i ICRC, *Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*, 2nd edition, 2016, <https://ihl-data-bases.icrc.org/ihl/full/GCI-commentary> samt regel 110 i "Customary International Humanitarian Law", två volymer: Volume I: Rules, Volume II: Practice (två delar), Jean-Marie Henckaerts och Louise Doswald-Beck, Cambridge University Press, 2005

på individ- och gruppnivå – och därmed också användningen av medicinsk triage, förutsatt att det endast utförs av medicinska skäl.⁷⁴

Barn är särskilt sårbara i krig och konflikter. Enligt Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har barn bl.a. rätt till bästa möjliga hälsa⁷⁵, barn som utsätts för eller upplever våld, övergrepp och väpnade konflikter har rätt till skydd, stöd och rehabilitering.⁷⁶

Sammanfattning

De etiska principer som ska ligga till grund för prioriteringar i hälso- och sjukvården gäller såväl vid normala förhållanden i fredstida krissituation, höjd beredskap och ytterst krig. Det innebär bland annat att:

- Prioriteringar får endast ske mot bakgrund av det medicinska behovet av vård, där den som har det största behovet av vård ges företräde.
- Människor med samma vårdbehov ska behandlas lika. Enbart den omständigheten att en skada orsakats av krig får inte medföra att den ges medicinsk prioritet framför andra skador eller sjukdomstillstånd av motsvarande eller högre svårighetsgrad.
- Ingen åtskillnad i prioriteringen får ske mellan patienter utifrån kronologisk ålder, kön, nationalitet, funktion i samhället eller liknande.
- Ingen åtskillnad får göras mellan civila patienter, den militära personalen eller fienden i ett krig av andra skäl än medicinska. Andra faktorer än trängande medicinska skäl får inte motivera förtur till vård. Av detta följer att militära behov aldrig får åberopas för att motivera sådana åtskillnader.

God och säker vård

Den hälso- och sjukvård som ges ska vara av god kvalitet och stå i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.⁷⁷ Det innebär bland annat att det ska finnas den personal, de lokaler, de sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning som behövs för att en god vård ska kunna ges.⁷⁸ En god vård innebär också att en patient snarast ska få en medicinsk bedömning av sitt hälsotillstånd, om det inte är uppenbart obehövligt.⁷⁹ I förarbetena motiveras införandet av detta krav med att det är svårt att tillämpa de etiska principerna vid prioriteringar utan en första bedömning av patientens hälsotillstånd.⁸⁰

⁷⁴ § 1421-1425 ICRC, Commentary on the First Geneva Convention: Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field, 2nd edition, 2016, <https://ihl-data-bases.icrc.org/ihl/full/GCI-commentary>), och, § 451-454 I ICRC:s kommentarer till TPI, 1958.

⁷⁵ Artikel 24 i FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen.

⁷⁶ Artikel 19 och 39 i barnkonventionen.

⁷⁷ 5 kap. 1 § HSL, 3 kap. och 6 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PL, samt 1 kap. 7 § patientlagen (2014:821), PL.

⁷⁸ 5 kap. 2 § HSL.

⁷⁹ 2 kap. 2 § patientlagen (2014:821), PL.

⁸⁰ Proposition 2013/14:106 Patientlag s. 113 och prop. 1996/97:60 s. 40 f. och s. 44.

1.1.2 Skyldighet för kommuner och regioner att hjälpa varandra

Om en kommun eller region inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa av den anledningen att resurserna är otillräckliga, och det inte är möjligt för den kommunen eller regionen att inom kort tillföra de nödvändiga resurserna, råder det katastroftillstånd.⁸¹ Andra kommuner och regioner är då skyldiga att skyndsamt lämna hjälp till den kommun eller region där det råder katastroftillstånd.⁸² En kommun eller region som behöver eller kan antas behöva hjälp av andra kommuner eller regioner ska skyndsamt anmäla detta till Socialstyrelsen.⁸³ När en kommun eller region har anmält ett hjälpbehov ska Socialstyrelsen skyndsamt informera Regeringskansliet⁸⁴ och initiera samverkan med kommuner och regioner och statliga myndigheter. Dessa är skyldiga att på Socialstyrelsens begäran delta i samverkan i frågor om att lämna hjälp.⁸⁵

Närmare om skyldigheten att lämna hjälp

Kommuner och regioner ska skyndsamt lämna hjälp till andra kommuner eller regioner där det råder katastroftillstånd.⁸⁶ Katastroftillstånd definieras i 2 kap. 9 § HSL: ”Om en kommun eller region inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa av den anledningen att resurserna är otillräckliga, och det inte är möjligt för den kommunen eller regionen att inom kort tillföra de nödvändiga resurserna, råder det katastroftillstånd”. Kriterierna för ett katastroftillstånd tar sikte på situationer där hälso- och sjukvårdens resurser är otillräckliga för att kunna erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa, inte på vilka situationer som kan orsaka ett katastroftillstånd som krig eller olika typer av kriser eller att det måste handla om många skadade eller sjuka. Det är också ett kriterium att det inte inom kort går att avhjälpa resursbristen.

Skyldigheten att lämna hjälp gäller som huvudregel endast under förutsättning att en kommun eller region inte själv är eller inom överskådlig tid kan antas bli hjälpbehövande.⁸⁷ Trots att en kommun eller region befinner sig i en sådan situation kan den ändå bli skyldig att lämna hjälp till andra kommuner eller regioner som har avsevärt sämre förutsättningar att utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa.⁸⁸ Bestämmelsen syftar till att

⁸¹ 2 kap. 9 § HSL.

⁸² 16 a kap. 2 § första stycket HSL.

⁸³ 16 a kap. 3 § och 6 a kap. 9 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF.

⁸⁴ 6 a kap. 10 § HSF.

⁸⁵ 16 a kap. 4 § HSL och 6 a kap. 11 § HSF.

⁸⁶ 16 a kap. 2 § HSL.

⁸⁷ 16 a kap. 2 § andra stycket HSL.

⁸⁸ 16 a kap. 2 § tredje stycket HSL.

utjämna avsevärda skillnader som kan uppstå vid ett katastroftillstånd så att en mer jämlik vård kan erbjudas över hela landet.⁸⁹

Vad kan hjälpen bestå av?

Skyldigheten att lämna hjälp omfattar alla sorters resurser som behövs för att utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa. Det kan dock aldrig avse andra resurser än de som en kommun eller region kan förfoga över.⁹⁰ T.ex. kan resurser som privata vårdgivare förfogar över inte omfattas av beslut om hjälp, om det inte finns avtal som ger sjukvårdshuvudmännen möjlighet att förfoga över resurserna.⁹¹

Anmälan om hjälp

En kommun eller region som behöver eller kan antas komma att behöva hjälp av andra kommuner eller regioner ska skyndsamt anmäla detta till Socialstyrelsen.⁹² När en kommun eller region har anmält ett hjälpbehov ska Socialstyrelsen skyndsamt informera Regeringskansliet om hjälpanmälan.⁹³

Samverkan i frågor om hjälp och lägesbilder

Kommuner, regioner och statliga myndigheter ska, efter det att en kommun eller region anmält ett hjälpbehov, på begäran av Socialstyrelsen samverka i frågor om att lämna hjälp.⁹⁴ När en kommun eller en region anmält ett hjälpbehov ska Socialstyrelsen löpande lämna en samlad lägesbild till Regeringskansliet. Den samlade lägesbilden ska omfatta uppgifter om

- kommunens eller regionens hjälpbehov,
- andra kommuners och regioners möjlighet att lämna hjälp,
- statliga myndigheters möjlighet att lämna hjälp,
- hur situationen kan antas utvecklas över tid, och
- andra omständigheter av betydelse för en samlad lägesbild.⁹⁵

Uppgiftsskyldighet i ärende om hjälp

Kommuner och regioner är skyldiga att skyndsamt på begäran av Socialstyrelsen lämna de uppgifter som behövs i ärenden om hjälp.⁹⁶

Beslut om hjälp får fattas av regeringen

För de fall hjälpbehovet inte kan lösas av kommunen eller regionen själv eller genom samverkan får regeringen eller den myndighet som regeringen

⁸⁹ Prop. 2024/25:167, s. 75 f.

⁹⁰ Prop. 2024/25:167, s. 76.

⁹¹ Prop. 2024/25:167, s. 131.

⁹² 16 a kap. 3 § HSL och 6 a kap. 9 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF.

⁹³ 6 a kap. 10 § HSF.

⁹⁴ 16 a kap. 4 § HSL och 6 a kap. 11 § HSF.

⁹⁵ 6 a kap. 12 § HSF.

⁹⁶ 16 a kap. 6 § HSL och 6 a kap. 11 § HSF.

bestämmer besluta att en kommun eller region ska hjälpa en annan kommun eller region där det råder katastroftillstånd och omfattningen av sådan hjälp.⁹⁷ Ett sådant beslut får fattas när det kan antas att en hjälpbehövande kommun eller region uttömt möjligheterna att på egen hand häva ett katastroftillstånd som råder i den kommunens eller regionens hälso- och sjukvård. Den hjälpbehövande kommunen eller regionen ska även ha uttömt möjligheten att avhjälpa katastroftillståndet genom samverkan.⁹⁸

Innan beslut fattas behöver det därför göras en bedömning av om det kan antas att den hjälpbehövande kommunen eller regionen har förutsättningar att vidta egna åtgärder så att resursbristen upphör.⁹⁹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer behöver bedöma vilken kommun eller region som ska hjälpa den drabbade kommunen eller regionen. Utgångspunkten för en sådan bedömning är kommuners och regioners skyldighet att hjälpa andra kommuner och regioner (se rubrik ovan *Närmare om skyldigheten att lämna hjälp*). I bedömningen bör det beaktas vilken kommun eller region som har bäst förutsättningar att lämna sådan hjälp som bidrar till att häva katastroftillståndet i den aktuella situationen.

Till stöd för ett beslut om hjälp är den samverkan som ska genomföras och det beslutsunderlag som ska tas fram i form av t.ex. lägesbilder från kommuner och regioner viktiga.¹⁰⁰

Det är regeringen som ska fatta beslut om hjälp, men Socialstyrelsen ska lämna underlag till regeringens beslut om hjälp. Socialstyrelsen ska därför skyndsamt underrätta Regeringskansliet om det finns skäl för regeringen att besluta om att hjälp ska lämnas. En sådan underrättelse ska innehålla

- en beskrivning av en kommuns eller regions hjälpbehov,
- förslag på hjälpåtgärder,
- när och hur hjälpen ska lämnas,
- omfattningen av hjälpen, och
- vilken kommun eller region som ska lämna hjälpen.¹⁰¹

Efter att regeringen har fattat ett beslut om att hjälp ska lämnas ska Socialstyrelsen följa upp och informera Regeringskansliet om läget för den kommun eller region som är mottagare av hjälpen.¹⁰² Samverkan mellan kommuner, regioner och statliga myndigheter i frågor om hjälp kan därför behöva ske även efter det att ett beslut om hjälp har fattats, för att effekterna

⁹⁷ 16 a kap. 5 § HSL.

⁹⁸ Prop. 2024/25:167, s. 144.

⁹⁹ Prop. 2024/25:167, s. 144.

¹⁰⁰ Prop. 2024/25:167, s. 145.

¹⁰¹ 6 a kap. 15 § HSF.

¹⁰² 6 a kap. 17 § HSF.

av beslutet ska kunna följas upp och bedömningar av behovet av ytterligare åtgärder ska kunna göras.¹⁰³

Regeringens beslut om hjälp gäller omedelbart och får inte överklagas.¹⁰⁴

1.1.3 Beslut om kvalificerat katastroftillstånd

Om det råder katastroftillstånd i hälso- och sjukvården i en kommun eller region och det inte är möjligt att ge den hjälp som krävs för att tillståndet ska upphöra får regeringen besluta om att kvalificerat katastroftillstånd råder i den kommunen eller regionen.¹⁰⁵ En förutsättning för beslut om kvalificerat katastroftillstånd är att det inte är möjligt att ge den hjälp som krävs för att häva ett katastroftillstånd. Såväl andra kommuners och regioners möjlighet att lämna hjälp som statliga resurser eller internationell hjälp ska beaktas.¹⁰⁶ Socialstyrelsen ska underrätta Regeringskansliet om det finns skäl för regeringen att besluta om kvalificerat katastroftillstånd.¹⁰⁷

Om ett beslut om kvalificerat katastroftillstånd har meddelats av regeringen ska den kommun eller region som beslutet avser så långt det är möjligt erbjuda den vård som är nödvändig för liv och hälsa. Vidare ska de, så långt det är möjligt, fullgöra de skyldigheter i hälso- och sjukvårdslagen som avser

- god kvalitet och hygienisk standard, patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet,
- främjande av goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen,
- tillgänglighet, tillgång till personal, lokaler, sjukvårdsprodukter och övrig utrustning som behövs för god vård, och
- systematisk och fortlöpande utveckling och säkring av kvaliteten i verksamheten.¹⁰⁸

När förhållandena inte längre är sådana att de motiverar ett beslut om kvalificerat katastroftillstånd ska regeringen besluta att tillståndet inte längre ska gälla.¹⁰⁹ Socialstyrelsen ska skyndsamt underrätta Regeringskansliet om det finns skäl för regeringen att besluta om att det kvalificerade katastroftillståndet inte längre ska gälla.¹¹⁰

¹⁰³ Prop. 2024/25:167, s 144.

¹⁰⁴ 6 a kap. 14 § HSF och 16 a kap. 5 § andra stycket HSL.

¹⁰⁵ 16 a kap. 9 § första stycket HSL.

¹⁰⁶ Prop. 2024/25:167, s. 147.

¹⁰⁷ 6 a kap. 18 § första stycket HSF.

¹⁰⁸ 6 a kap. 10 § första stycket HSL.

¹⁰⁹ 16 a kap. 9 § andra stycket HSL.

¹¹⁰ 6 a kap. 18 § andra stycket HSF.

1.2 Förslag till ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap

Utredningen om kommuners och regioners beredskap föreslog i betänkandet *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig* (SOU 2024:65) att det ska införas en ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap, LKRB. Enligt förslaget ska den nya lagen träda i kraft den 1 januari 2027 och ersätta den idag gällande lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH. Enligt propositionsförteckningen 2026 planeras en proposition lämnas i juni 2026 och avses bli slutbehandlad efter sommaren men före utgången av 2026.

Syftet med den föreslagna lagen är att säkerställa att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap har en ändamålsenlig och likvärdig förmåga att fullgöra sina författningsenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter. Kommuner och regioner ska därigenom under sådana förhållanden ha en förmåga att värna människors liv och hälsa, upprätthålla grundläggande värden i samhället samt skydda och rädda egendom eller miljö.¹¹¹

Den föreslagna lagen innehåller b.l.a. generella krav på kommuners och regioners planering och förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap samt på risk- och sårbarhetsanalyser.

Om lagförslaget realiserats innebär det att kommuner och regioner ska tillämpa LKRB på all sin verksamhet, även hälso- och sjukvården. Det innebär att de generella bestämmelserna i LKRB tillämpas tillsammans med bestämmelserna om hälso- och sjukvårdens beredskap i HSL, HSF och Socialstyrelsens föreskrifter.

Av förslaget till LKRB följer bl.a. att kommuner och regioner under fredstida krissituation och höjd beredskap ska ha förmåga att fullgöra sina författningsenliga uppgifter. Kommuner och regioner ska vidare enligt förslaget anta en övergripande plan för sin planering och sina förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap samt utarbeta de planer och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att fullgöra sina författningsenliga uppgifter.¹¹²

För kommuner och regioner innebär detta t.ex. krav på att de ska utarbeta planer och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att kunna erbjuda

¹¹¹ 1 kap. 1 § förslaget till LKRB.

¹¹² 2 kap. 1 § samt 8-9 §§ förslaget till LKRB.

vård som är nödvändig för liv och hälsa i enlighet med 16 a kap. 1 § HSL. Samtidigt måste kommuner och regioner också tillämpa de bestämmelser om planering av hälso- och sjukvården som finns i HSL och HSF.

1.3 Bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

6 a kap. 19 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Socialstyrelsen får meddela föreskrifter om kommuners och regioners skyldighet att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa enligt 16 a kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

6 a kap. 20 § 1 hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om anmälan om hjälpbehov enligt 16 a kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

6 a kap. 20 § 3 hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om samverkan i frågor om att lämna hjälp enligt 16 a kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen.

6 a kap. 20 § 4 hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Socialstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter om kommuners och regioners uppgiftsskyldighet i ärenden om hjälp enligt 16 a kap. 6 § hälso- och sjukvårdslagen.

1.4 Det aktuella problemet och den förändring som Socialstyrelsen eftersträvar

Regeringen har uppdragit åt Socialstyrelsen att förbereda egna föreskrifter eller annan vägledning i den utsträckning det behövs för tillämpningen av vissa av de nya bestämmelserna i HSL, bl.a. när det gäller skyldigheten att erbjuda vård under fredstida krissituationer och höjd beredskap.¹¹³

Regeringen uttalade i förarbetena till de nya lagbestämmelserna om hälso- och sjukvårdens beredskap att det är viktigt att uppnå en nationellt samordnad beredskap på hälso- och sjukvårdsområdet inför och under

¹¹³ Uppdrag till Socialstyrelsen att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap, S2025/00866 (delvis).

fredstida krissituationer och höjd beredskap. För att skapa så goda förutsättningar som möjligt ansåg regeringen att såväl regeringen som den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna, i erforderlig utsträckning, meddela föreskrifter om hälso- och sjukvården i fredstida krissituationer, t.ex. vid pandemier, och höjd beredskap, t.ex. i krigssituationer.¹¹⁴

Socialstyrelsen bedömer att ytterligare föreskrifter är nödvändiga för att så långt som möjligt skapa en nationellt samordnad beredskap på hälso- och sjukvårdsområdet. Genom att meddela föreskrifter som förtydligar innehållet i och omfattningen av vård som är nödvändig för liv och hälsa vill Socialstyrelsen skapa förutsättningar för en likvärdig planering och en jämlik vård över landet. De föreslagna föreskrifterna avses också bidra till en ökad förståelse för hur de särskilda reglerna som gäller under kris och krig förhåller sig till övriga bestämmelser som gäller för hälso- och sjukvården. På så vis förväntas de underlätta för den som har att tillämpa de aktuella författningarna.

I förarbetena till bestämmelserna om hjälp anförde regeringen att det behövs en tydlig process för att frågor om hjälp ska hanteras på ett snabbt och effektivt sätt.¹¹⁵ Socialstyrelsen delar den bedömningen och anser att en förutsättning för en snabb och effektiv hantering är att syftet och förutsättningarna i hjälpärenden är tydliga för de som berörs. Med de föreslagna föreskrifterna vill Socialstyrelsen tydliggöra när och under vilka förutsättningar en anmälan om hjälp ska göras och vad som förväntas av kommuner och regioner i hanteringen av hjälpärenden. Genom att tydliggöra detta avser Socialstyrelsen att öka förutsättningarna för en snabb och effektiv hantering. Ett hjälpbehov som uppstår kan vara av akut karaktär och det är därför viktigt med en tydlig och ändamålsenlig hantering.

1.5 Alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd

Alternativa lösningar om ingen reglering kommer till stånd är att ta fram t.ex. informationsmaterial eller särskilda processer för hjälpärenden. Enligt Socialstyrelsens bedömning är en sådan lösning inte tillräcklig för att uppnå målet med en nationellt samordnad beredskap inom hälso- och sjukvården.

Enligt Socialstyrelsen riskerar regelverket om hälso- och sjukvårdens beredskap att bli svåröverskådligt och så generellt att det kan vara svårt för de berörda aktörerna att tillämpa. Det ökar också risken för att t.ex. den begränsade vårdskyldigheten i 16 a kap. 1 § HSL tillämpas olika i olika delar av landet.

¹¹⁴ Prop. 2024/25:167, s. 64.

¹¹⁵ A. prop., s. 77.

Socialstyrelsen arbetar för närvarande med att ta fram ett kunskapsstöd avseende vård som är nödvändig för liv och hälsa. Ett alternativ hade kunnat vara att bara ta fram ett sådant kunskapsstöd och inga föreskrifter. Risken som Socialstyrelsen ser det är dock att utgångspunkterna för kunskapsstödet hade varit för diffusa utan kompletterande föreskrifter och att kunskapsstödet inte ensamt hade kunnat ge en tillräckligt tydlig vägledning. Det skulle i sin tur öka risken för oklarheter kring och olika tillämpning av den begränsade vårdskyldigheten.

Vad gäller bestämmelserna om hjälp hade Socialstyrelsen t.ex. bara kunnat skapa en särskild process med tillhörande stödmaterial. Enligt Socialstyrelsens bedömning hade en sådan lösning riskerat att leda till en mindre effektiv hantering. För att uppnå en effektiv och snabb hantering av hjälpärenden är det av betydelse att förutsättningarna är överskådliga och tydliga för de som är berörda. Denna tydlighet uppnås enligt Socialstyrelsen bäst genom föreskrifter.

2 Socialstyrelsens förslag och bedömningar

2.1. Genomgång av Socialstyrelsens förslag och bedömningar

I det följande ges en redogörelse för de förslag till föreskrifter och allmänna råd som Socialstyrelsen lämnar och de bedömningar som har gjorts.

1 kap. Inledande bestämmelser

Författningens innehåll

1 kap. 1 §

Förslag: I den inledande bestämmelsen ska det ges en beskrivning av föreskrifternas innehåll.

Bedömning: Den inledande beskrivning av författningens innehåll är avsedd att underlätta för läsaren, så att han eller hon redan från början kan bilda sig en uppfattning om vad det är som regleras.

Tillämpningsområde

1 kap. 2 §

Förslag: Föreskrifterna ska tillämpas av kommuner och regioner som huvudmän för den hälso- och sjukvård som de ansvarar för att erbjuda enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Bedömning: Föreskrifterna ska ha samma tillämpningsområde som 16 a kap. HSL. Av 16 a kap. 1 § HSL följer att skyldigheten att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa gäller för kommuner och regioner. Även skyldigheterna att anmäla behov av hjälp och att lämna hjälp enligt 16 a kap. 2–3 §§ HSL ska tillämpas av kommuner och regioner. I förarbetena till bestämmelsen i 16 a kap 1 § HSL framgår att kravet omfattar kommuner och regioner i deras egenskap av sjukvårdshuvudmän.¹¹⁶

¹¹⁶ Prop. 2024/25:167, s. 31.

Definitioner

1 kap. 3 §

Förslag: Det ska framgå vad som avses med vissa centrala begrepp som används i föreskrifterna.

Bedömning: En del av de begrepp som används i föreskriften definieras redan i annan lagstiftning. Det ska därför tydligt framgå att begreppen, när de används i föreskrifterna, har samma betydelse som legaldefinitionen. Enligt propositionen 2024/25:165 avses med fredstida krissituationer detsamma som i 6 § förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.¹¹⁷ Likalydande definition av begreppet fredstida krissituation föreslås i SOU 2024:65 tas in i den nya LKRB.¹¹⁸ Socialstyrelsen anser att det i föreskrifterna bör hänvisas till definitionen i LKRB. Detta under förutsättning att riksdagen beslutar om en sådan lag och att den i sak motsvarar utredningens förslag i denna del.

Bestämmelser i andra författningar

1 kap. 4 – 6 §§

Förslag: Det ska införas hänvisningar till tillämpliga planeringsbestämmelser i andra författningar.

Bedömning: HSL innehåller ingen särskild bestämmelse om planering för att kommuner och regioner ska kunna upprätthålla och erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa under fredstida krissituation eller höjd beredskap. Av förarbeten till 16 a kap. 1 § HSL framgår dock att beredskapsplaneringen, resurstillskott och andra åtgärder ska syfta till att säkerställa kapacitet för att utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa inför och under såväl fredstida krissituationer som höjd beredskap och ytterst krig.¹¹⁹ Enligt Socialstyrelsens mening är det därför viktigt att uppmärksamma huvudmännen för hälso- och sjukvården på de tillämpliga planeringsbestämmelser som redan finns i författning. Genom sådana hänvisningar blir det lättare för läsaren att förstå i vilket sammanhang föreskriften ska tillämpas.

I SOU 2024:65 föreslås att LKRB bl.a. ska innehålla bestämmelser om planering och förberedande åtgärder inför fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Bestämmelserna i den föreslagna LKRB gäller för all verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner. Socialstyrelsen anser att det i föreskrifterna bör finnas en hänvisning till LKRB. Detta under förutsättning

¹¹⁷ Prop. 2024/25:167, s. 141.

¹¹⁸ SOU 2024:65, s. 492.

¹¹⁹ Prop. 2024/25:167, s. 34.

att riksdagen beslutar om en sådan lag och att den i sak motsvarar utredningens förslag i denna del.

I HSL finns planeringsbestämmelser som gäller generellt för hälso- och sjukvården i normala fall, när det inte råder fredstida krissituation eller höjd beredskap. Eftersom de bestämmelserna är tillämpliga även under fredstida krissituation eller höjd beredskap bör det finnas en hänvisning till dem.

I HSL finns vidare bestämmelser om planering för särskilda situationer. Kommuner och regioner ska planera och ha beredskap för katastroftillstånd, händelser som medför ett stort antal sjuka eller skadade och andra situationer som allvarligt kan inverka på förutsättningarna att bedriva hälso- och sjukvård.¹²⁰ Kommunen och regionen ska i beredskapsplaneringen särskilt beakta behovet av gemensam planering för att säkerställa en sammanhängande vårdkedja i dessa situationer.¹²¹ I HSF finns ytterligare bestämmelser om planering för hantering av katastroftillstånd och händelser som medför ett stort antal skadade eller sjuka.¹²²

2 kap. Vårdskyldighet under fredstida kris och höjd beredskap

2 kap. 1 §

Förslag: Det framgår av 16 a kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap endast ska vara skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Bedömning: Den sänkta vårdskyldighet som gäller för kommuner och regioner under fredstida krissituation eller höjd beredskap kommer till uttryck i 16 a kap. 1 § HSL. Det andra kapitlet i Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd innehåller kompletterande bestämmelser till 16 a kap. 1 § HSL. Det är därför enligt Socialstyrelsens bedömning nödvändigt att det finns en hänvisning till den bestämmelsen.

Vård som är nödvändig för liv och hälsa

2 kap. 2 §

Förslag: Med vård som är nödvändig för liv och hälsa avses sådan vård som är nödvändig vid skada, sjukdom eller tillstånd som

¹²⁰ Se 7 kap. 2 b § och 11 kap. 2 a § HSL.

¹²¹ 7 kap. 2 b § andra stycket och 11 kap. 2 a § andra stycket HSL.

¹²² Se 6 a kap. 1 och 2 §§ HSF.

1. är akut livshotande eller annars kräver ett omedelbart omhändertagande, eller
2. medför eller riskerar att medföra allvarliga konsekvenser för patientens hälsa om han eller hon inte får vård inom den tid som den ur medicinsk synpunkt är nödvändig.

Allmänna råd

Vård som är nödvändig för liv och hälsa kan förutom vård vid akut livshotande tillstånd eller tillstånd som annars kräver ett omedelbart omhändertagande till exempel vara

- vård vid skada eller sjukdom som utan behandling leder eller riskerar att leda till ett allvarligt tillstånd, bestående funktionsnedsättning eller för tidig död om vården uteblir,
- vård vid skada eller sjukdom som om vården uteblir kan leda till behov av avsevärt mer omfattande behandling,
- vård vid allvarliga kroniska tillstånd,
- palliativ vård och vård i livets slutskede, samt
- förlossningsvård.

Bedömning: För att begreppet vård som är nödvändig för liv och hälsa ska vara möjligt att tillämpa i praktiken behöver det konkretiseras. Vad som innefattas i begreppet framgår inte av HSL eller HSF. Men en närmare beskrivning av vad som är avsett att rymmas inom begreppet ges i förarbetena.

Övergripande avses vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten. Begreppet omfattar vård för livshotande akuta tillstånd men även vård av sjukdomar som utan behandling leder till ett varaktigt invalidiserande tillstånd. Sådana tillstånd kan enligt förarbetena vara av olika svårighetsgrad, men vård för att förhindra att ett tillstånd medför allvarliga permanenta funktionsnedsättningar bedöms utgöra sådan vård som är nödvändig för liv och hälsa. Vidare bedöms vård av tillstånd som normalt leder till förtida död, vård av svåra kroniska sjukdomar samt vård i livets slutskede utgöra sådan vård som är nödvändig för liv och hälsa. Därutöver bör även bl.a. förlossningsvård utgöra sådan vård som är nödvändig för liv och hälsa. Det som här anförs om vård som omfattas av begreppet vård som är nödvändig för liv och hälsa avser såväl somatiska som psykiska tillstånd. Det måste därför även finnas beredskap för att vårda personer med allvarliga psykiska störningar eller allvarlig psykisk sjukdom. Detta gäller även sådan psykiatrisk vård som måste ges med tvång. I beredskapsplaneringen behöver

det beaktas att behovet av psykiatrisk vård under och efter krig typiskt sett ökar.¹²³

Socialstyrelsens förslag syftar till att på ett övergripande sätt spegla det innehåll som begreppet vård som är nödvändig för liv och hälsa är avsett att ha enligt förarbetena.

I syfte att ytterligare tydliggöra vad som kan omfattas av begreppet vård som är nödvändig för liv och hälsa föreslår Socialstyrelsen också ett allmänt råd kopplat till bestämmelsen. Det allmänna rådet tar sikte på andra tillstånd än sådana som är livshotande eller annars kräver ett omedelbart omhändertagande. Den lista på tillstånd som anges i förslaget till allmänt råd utgår från de tillstånd som beskrivits i förarbetena till bestämmelsen i 16 a kap. 1 § HSL. Listan utgör endast exempel och är inte uttömmande men förväntas ändå underlätta tillämpningen genom att skapa en mer konkret bild av vad som avses med vård som är nödvändig för liv och hälsa. I sammanhanget kan också noteras att de tillstånd som anges i de allmänna råden såklart också kan vara akut livshotande. T.ex. kan en förlossning vara förenad med ett akut livshotande tillstånd eller annars kräva ett omedelbart omhändertagande som ska hanteras enligt den första punkten i den föreslagna bestämmelsen. Men även vård vid förlossningar som inte är av sådan akut karaktär kan behöva ges enligt den föreslagna punkten 2 i bestämmelsen.

Socialstyrelsen har under arbetet med föreskrifterna fått synpunkter på att listan över tillstånd i det föreslagna allmänna rådet bara benämner somatiska tillstånd. Socialstyrelsen gör dock bedömningen att såväl vård vid skada eller sjukdom som utan behandling leder till invalidiserande tillstånd eller för tidig död om vården uteblir som kontinuerlig vård vid allvarliga kroniska tillstånd innefattar även psykiatriska tillstånd. Det kan t.ex. röra sig om vård vid psykos eller vård av patienter som är suicidala. Det kan också gälla vård vid kroniska tillstånd som vid utebliven behandling riskerar att leda till att patienten får en psykos. Det finns därför enligt Socialstyrelsens bedömning inget skäl att specifikt nämna psykiatrisk vård i den föreslagna uppräkningslistan.

2 kap. 3 §

Förslag: Patienter ska, även när kommuner och regioner endast är skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa, snarast få en medicinsk bedömning av sitt hälsotillstånd om det inte är uppenbart obehövligt, i enlighet med vad som framgår av 2 kap. 2 § patientlagen (2014:821), PL.

Bedömning: Det ska införas ett förtydligande och en hänvisning till bestämmelsen i PL om att en patient snarast ska få en medicinsk bedömning

¹²³ Prop. 2024/25:167, s. 34.

i syfte att upplysa om att bestämmelsen gäller även när den sänkta vårdskyldigheten i 16 a kap. 1 § tillämpas.

Socialstyrelsen bedömer att det är viktigt att det tydligt framgår att patienten snarast ska få en medicinsk bedömning av sitt hälsotillstånd om det inte är uppenbart obehövt även i händelse av kris eller krig. Enligt Socialstyrelsen är den medicinska bedömningen av sådan grundläggande betydelse för tillämpningen av vård som är nödvändig att den särskilt bör lyftas fram.

Att den som söker vård får en snar medicinsk bedömning är en förutsättning för att hälso- och sjukvården ska kunna ta ställning till om patienten har ett behov som omfattas av vård som är nödvändig för liv och hälsa eller inte. Det är därför särskilt viktigt att hälso- och sjukvårdshuvudmännen upprätthåller kontaktvägar och möjligheter att erbjuda medicinska bedömningar även under kris och krig.

2 kap. 4 §

Förslag: Patienters vårdbehov ska under fredstida krissituation eller höjd beredskap kontinuerligt omprövas för att säkerställa att kommunen eller regionen erbjuder den vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Bedömning: Socialstyrelsen föreslår att det införs en bestämmelse om att patienternas vårdbehov kontinuerligt ska omprövas. Prioritering och omprövning av vårdbehov görs i hälso- och sjukvården även under normala förhållanden och är därför inget nytt i sig. Men i ett läge där 16 a kap. 1 § HSL tillämpas kommer utbudet av den vård som erbjuds att minska och det innebär delvis nya krav på omprövning av vårdbehov. Förslaget syftar till att tydliggöra att de patienter som vid en första bedömning inte anses ha ett sådant behov som omfattas av vård som är nödvändig för liv och hälsa vid en senare tidpunkt kan utveckla ett sådant behov. Om kris eller krig råder under en längre tid är det oundvikligt att viss vård som skjutits upp med tiden kommer att omfattas av vård som är nödvändig för liv och hälsa och därmed kommer att behöva ges. För att kommunen eller regionen ska kunna säkerställa att den erbjuder vård som är nödvändig för liv och hälsa måste hälso- och sjukvården således ompröva patienternas behov.

Etiska principer för prioriteringar

2 kap. 5 §

Förslag: Det framgår av 3 kap. 1 § andra stycket hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Bedömning: Förslaget innebär att det införs en hänvisning till de etiska principer för prioritering i hälso- och sjukvården som framgår av HSL.

Som beskrivits ovan under avsnittet *Etiska principer för prioriteringar i vården* gäller de principer för prioritering som följer av HSL även under kris och krig. I en situation där den sänkta vårdskyldigheten enligt 16 a kap. 1 § HSL behöver tillämpas kommer prioriteringarna att vara hårdare och kanske därmed svårare än i ett normalläge. Samtidigt har det vid dialoger inom ramen för föreskriftsarbetet dykt upp frågor om huruvida skadade i krig eller skadade soldater ska prioriteras före andra sjuka eller skadade.

Socialstyrelsen bedömer mot den bakgrunden att det är viktigt att det genom hänvisning till principerna för prioritering i hälso- och sjukvården tydliggörs att de gäller även under fredstida krissituation eller höjd beredskap. Om hänvisningen inte införs finns en risk för att hälso- och sjukvården inte beaktar prioriteringsprinciperna i sin planering av hälso- och sjukvården inför kris och krig.

3 kap. Ärenden om hjälp vid katastroftillstånd

3 kap. 1 §

Förslag: Det framgår av 2 kap. 9 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) att det råder katastroftillstånd om en kommun eller en region inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa av den anledningen att resurserna är otillräckliga och det inte är möjligt för den kommunen eller regionen att inom kort tillföra de nödvändiga resurserna. En kommun eller en region är under de förutsättningar som framgår av 16 a kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) skyldiga att lämna hjälp till den kommun eller region där det råder katastroftillstånd.

Bedömning: Det tredje kapitlet i Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd innehåller kompletterande bestämmelser till HSL och HSF om anmälan om hjälp, samverkan samt uppgiftsskyldighet i ärenden om hjälp. Socialstyrelsen bedömer att det i inledning till kapitlet bör tas i en hänvisning till de grundläggande bestämmelser i HSL om skyldighet att lämna hjälp.

Anmälan av hjälpbehov

3 kap. 2 – 4 §§

Förslag 3 kap 2 §: Det framgår av 16 a kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 9 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att en kommun eller region som behöver eller kan antas komma att behöva hjälp av andra kommuner eller regioner skyndsamt ska anmäla behovet till Socialstyrelsen.

Bedömning: Kommuner och regioners skyldighet att anmäla behov av hjälp framgår av HSL och HSF. Socialstyrelsen bedömer att som upplysning ska tas in en hänvisning till dessa bestämmelser.

Förslag 3 kap. 3 §: En kommun eller region ska göra en anmälan av hjälpbehov så snart den bedömer att det finns en konkret risk för katastroftillstånd. Om en kommun eller region bedömer att det råder katastroftillstånd och en anmälan inte har gjorts, ska kommunen eller regionen göra en anmälan omedelbart.

Allmänna råd

En konkret risk för katastroftillstånd kan föreligga vid t.ex. allvarliga störningar i samhället som bedöms kunna påverka hälso- och sjukvården allvarligt, men inte omedelbart.

Bedömning: Av 16 a kap. 3 § HSL framgår att en kommun eller region som behöver eller kan antas komma att behöva hjälp av andra kommuner eller regioner ska anmäla hjälpbehovet. Socialstyrelsen bedömer att det behövs närmare föreskrifter om *när* en sådan anmälan ska göras. Hjälp syftar till att en kommun eller region ska kunna utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa. Om en kommun eller region inte kan erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa av den anledningen att resurserna är otillräckliga, och det inte är möjligt för den kommunen eller regionen att inom kort tillföra de nödvändiga resurserna, råder det katastroftillstånd.¹²⁴ Andra kommuner och regioner är då skyldiga att skyndsamt lämna hjälp till den kommun eller region där det råder katastroftillstånd.¹²⁵ Hjälpkyldigheten inträder således när det råder katastroftillstånd i en kommun eller region. Om bestämmelserna om hjälp ska fungera som det är tänkt bedömer Socialstyrelsen att även skyldigheten att anmäla ett hjälpbehov bör kopplas till begreppet katastroftillstånd. Anmälningsskyldigheten bör inträda i en situation där det i kommunen eller regionen finns en konkret risk för att katastroftillstånd kan uppstå eller att det råder katastroftillstånd. D.v.s. när vård som är nödvändig för liv och hälsa inte kan upprätthållas eller när det finns en risk för det. En sådan tolkning ligger också i linje med vad som framgår av förarbetena.¹²⁶ Kommuner och regioner kan begära hjälp av varandra och även kontakta Socialstyrelsen för hjälp med samordning utan att situationen är så allvarlig att det är fråga om ett katastroftillstånd, detta frivilliga förfarande bör tydligt skiljas från situationer då flera skyldigheter inträder och då regeringen ytterst kan besluta om hjälp.

Socialstyrelsen föreslår därför att det i föreskrifterna ska framgå att en anmäla av hjälpbehov ska göras så snart en kommun eller region bedömer att det finns en konkret risk för katastroftillstånd. Om en kommun eller

¹²⁴ 2 kap. 9 § HSL.

¹²⁵ 16 a kap. 2 § första stycket HSL.

¹²⁶ Prop. 2024/25:167, s. 77.

region bedömer att det råder katastroftillstånd och en anmälan inte har gjorts ska anmälan göras omedelbart. För vägledning kring när en konkret risk kan anses föreligga föreslår Socialstyrelsen att det ska införas ett allmänt råd med exempel på sådana situationer.

Förslag 3 kap 4 §: Det ska framgå av en anmälan om kommunen eller regionen bedömer att det finns en konkret risk för katastroftillstånd eller att det råder katastroftillstånd.

Anmälan ska även innehålla en beskrivning av

1. hjälpbehovet,
2. det rådande tillståndet i kommunen eller regionen,
3. hur situationen kan antas utvecklas, och
4. planerade och vidtagna åtgärder.

Bedömning: En anmälan om hjälp ska innehålla vissa grundläggande uppgifter för att det ska vara möjligt att göra en initial bedömning av situationen i den hjälpbehövande kommunen eller regionen och vilka hjälpbehov som finns. Beroende på situationen kan frågor om hjälp behöva hanteras med stor skyndsamhet. I situationer då ett hjälpbehov ännu inte har uppkommit finns det sannolikt mer tid att samverka kring lösningar, men när ett hjälpbehov väl existerar kommer det att krävas skyndsamma ställningstaganden och beslut i fråga om vilka åtgärder som ska vidtas. Socialstyrelsen bedömer därför att det av anmälan bör framgå om det råder katastroftillstånd eller om det föreligger en konkret risk för att ett sådant tillstånd kan uppstå. Därutöver behöver en anmälan innehålla en beskrivning av vilket behov av hjälp som kommunen eller regioner har. Den hjälp som kan behövas för att utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa kan vara av olika karaktär. En beskrivning av det rådande tillståndet och hur situationen kan antas utvecklas är också viktiga uppgifter för den initiala hanteringen av hjälpbehovet. En anmälan om hjälp behöver även innehålla en beskrivning av vilka åtgärder som den hjälpbehövande kommunen eller regionen redan har vidtagit för att upphäva katastroftillståndet och vilka åtgärder som kommunen eller regionen planerar att vidta.

Samverkan efter anmälan om hjälp

3 kap. 5 - 7 §§

Förslag 3 kap. 5 §: Det framgår av 16 a kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 11 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att kommuner, regioner och statliga myndigheter, efter det att en kommun eller region anmält ett hjälpbehov, på begäran av Socialstyrelsen ska samverka i frågor om att lämna hjälp.

Bedömning: Samverkansskyldigheten för kommuner, regioner och statliga myndigheter framgår av HSL och HSF. Socialstyrelsen bedömer att det i föreskriften bör föras in en hänvisning till dessa bestämmelser.

Vilka aktörer kan bli aktuella?

Socialstyrelsen har övervägt om det i föreskriften behöver specificeras vilka statliga myndigheter som kan behöva delta i samverkan. Som framgår av förarbetena måste sammansättningen av aktörer anpassas efter situationen och kan behöva ändras över tid beroende på hur situationen utvecklas. Socialstyrelsen bedömer att det behöver finnas en stor flexibilitet för att i varje situation kunna bedöma vilka statliga myndigheter som skulle kunna bidra till att katastroftillståndet i den drabbade kommunen eller regionen kan hävas. Av denna anledning anser Socialstyrelsen att det i föreskrifterna inte bör specificeras eller avgränsas vilka statliga myndigheter som kan behöva delta i samverkan. Viss vägledning om vilka myndigheter som kan vara aktuella finns i förarbetena. Det kan t.ex. handla om statliga myndigheter med ansvar för frisläppande av lagerhållna produkter, myndigheter med ansvar för prioriteringar eller ransoneringar av resurser mellan olika samhällssektorer, myndigheter som kan begära internationellt stöd eller myndigheter som kan meddela föreskrifter eller beslut om undantag från bestämmelser i gällande rätt som har betydelse för hanteringen av ett katastroftillstånd. Det kan också vara länsstyrelser som har kunskap om regionala förhållanden som kan påverka möjligheterna att ge hjälp.

Förslag 3 kap. 6 §: Samverkan i ärenden om hjälp ska syfta till att den kommunen eller regionen som har ett hjälpbehov får den hjälp som behövs för att kommunen eller regionen ska kunna erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Allmänna råd

Samverkan i ärenden om hjälp bör i första hand syfta till att hjälp kan lämnas på frivillig väg utan att ett beslut om hjälp behöver fattas.

Bedömning: Samverkan mellan olika aktörer kan ha olika syften beroende på vad som ska uppnås. Syftet med bestämmelserna om hjälp är ytterst att skydda människors liv och hälsa genom att säkerställa att det i hela landet även vid katastroftillstånd går att utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa. Effektiva hjälpinsatser kräver samordning av statliga, regionala och kommunala insatser. Det är viktigt att det är tydligt för alla berörda aktörer som ska delta i samverkan i ärenden om hjälp vad samverkan i dessa fall syftar till. Därigenom ska det inte heller råda någon tveksamhet kring vad som ska åstadkommas vid samverkan. Det bör därför i föreskriften tydliggöras att samverkan ska syfta till att den drabbade kommunen eller regionen får den hjälp som behövs för att den ska kunna erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa.

Av förarbetena framgår att det inledande skedet av samverkan ska syfta till att underlätta kommuners och regioners arbete med att lösa uppkomna problem utan att ett beslut om hjälp behöver fattas. Först i de fall det inte finns en möjlighet att genom samverkan komma överens om att hjälp ska lämnas mellan kommuner och regioner får regeringen besluta om hjälp.¹²⁷ För att förtydliga detta syfte bedömer Socialstyrelsen att det ska införas ett allmänt råd som anger att samverkan om hjälp i första hand bör syfta till att hjälp kan lämnas på frivillig väg utan att ett beslut om hjälp behöver fattas.

Förslag 3 kap. 7 §: Vid samverkan i ärenden om hjälp ska omfattningen av hjälpbehovet utredas. Samverkan ska också klargöra andra kommuners och regioners samt statliga myndigheters möjlighet att lämna hjälp.

Bedömning: Det är inte möjligt att i detalj ange vad som behöver göras vid samverkan i ärenden om hjälp. Det finns dock vissa grundläggande frågor som alltid behöver utredas och klargägas. Under samverkan behöver det tydliggöras för alla inblandade vilka hjälpbehov som faktiskt finns hos den kommun eller region där det råder katastroftillstånd. Det behöver också klargägas vilken kommun eller region som har bäst förutsättningar att lämna sådan hjälp som bidrar till att häva katastroftillståndet i den aktuella situationen. Det behöver också klargöras i vilken utsträckning som statliga myndigheter kan lämna hjälp. Socialstyrelsen bedömer att detta bör framgå av föreskriften.

Uppgiftsskyldighet i ärende om hjälp

3 kap. 8 – 10 §§

Förslag 3 kap 8 §: Det framgår av 16 a kap. 6 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 6 a kap. 13 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) att kommuner och regioner på begäran av Socialstyrelsen ska lämna de uppgifter som behövs i ärenden om hjälp. Uppgifterna ska lämnas skyndsamt.

Bedömning: Uppgiftsskyldigheten för kommuner och regioner framgår av HSL och HSF. Socialstyrelsen bedömer att det som upplysning bör tas in en hänvisning till dessa bestämmelser.

Förslag 3 kap. 9 §: Uppgiftsskyldigheten ska avse de uppgifter som behövs för att skapa en lägesuppfattning av situationen och hjälpbehovet.

Allmänna råd

Uppgiftsskyldigheten kan till exempel avse uppgifter om det rådande tillståndet, den förväntade utvecklingen, tillgängliga resurser samt vidtagna och planerade åtgärder.

¹²⁷ Prop. 2024/25:167 s. 144.

Bedömning: Av HSL och HSF framgår att uppgiftsskyldigheten avser uppgifter som behövs i ärenden om hjälp. Av förarbetena framgår att syftet med uppgiftsskyldigheten är att skapa en lägesuppfattning av situationen och hjälpbehovet.¹²⁸ Socialstyrelsen bedömer att det i föreskrifterna finns behov av att tydliggöra att uppgiftsskyldigheten ska avse de uppgifter som behövs för att skapa en lägesuppfattning av situationen och hjälpbehovet. Vidare bedömer Socialstyrelsen att det bör införas ett allmänt råd med exempel på vilka uppgifter kan omfattas av uppgiftsskyldigheten. Det kan t.ex. avse uppgifter om det rådande tillståndet, den förväntade utvecklingen, tillgängliga resurser samt vidtagna och planerade åtgärder. Uppgifterna motsvarar i princip de som idag ska rapporteras vid extraordinära händelser i fredstid enligt LEH. I SOU 2024:65 föreslås att LKRB ska innehålla motsvarande uppgiftsskyldighet som idag finns i LEH, med tillägget att det uppgiftsskyldigheten även ska gälla vid höjd beredskap. Även om uppgifterna är generellt beskrivna så bedömer Socialstyrelsen att de uppgifter som ska rapporteras enligt LEH och enligt den föreslagna LKRB i stor utsträckning även fyller de behov av uppgifter som behövs för att skapa en lägesuppfattning av situationen och hjälpbehovet i ärenden om hjälp.

Av förarbetena framgår att det är lämpligt att skyldigheten att lämna uppgifter enligt HSL och LEH samordnas så att kommuner och regioner får en sammanhållen och väl avvägd uppgifts- och rapporteringsskyldighet.¹²⁹ I SOU 2024:65 föreslås att

Myndigheten för civilt försvar ska få rätt att meddela föreskrifter om vad informationen närmare ska avse och på vilket sätt den ska lämnas.¹³⁰

Mot denna bakgrund bedömer Socialstyrelsen att det i dagsläget inte bör införas föreskriftskrav på vilket sätt uppgifterna ska lämnas. Om det finns behov av sådana föreskrifter framöver behöver det i så fall samordnas med eventuella föreskrifter från Myndigheten för civilt försvar.

Upplysning om sekretess

3 kap. 10 §

Förslag: När en kommun eller en region bedömer att uppgifter som ska lämnas till Socialstyrelsen i ett ärende om hjälp omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska kommunen eller regionen informera Socialstyrelsen om det. Informationen ska avse vilka uppgifter som omfattas av sekretess och vilken sekretessbestämmelse som är tillämplig.

¹²⁸ Prop. 2024/25:167, s 83 och 145.

¹²⁹ Prop. 2024/25:167, s. 129 f.

¹³⁰ Betänkandet Kommuner och regioners grundläggande beredskap, SOU 2024:65, s. 299 ff.

Bestämmelser om hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar finns i säkerhetsskyddsförordningen (2021:955).

Bedömning: Flera av de uppgifter som kommuner och regioner kan behöva lämna till Socialstyrelsen i ärenden om hjälp kan vara skyddsvärda av flera anledningar och kan därför omfattas av sekretess enligt bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

För myndigheter gäller att om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning utgör sekretess inget hinder för att en uppgift lämnas till en annan myndighet.¹³¹ I detta sammanhang jämföras beslutande kommunala församlingar med myndigheter.¹³² Det innebär alltså att kommuner och regioner kan lämna de uppgifter som följer av uppgiftsskyldigheten i HSL och HSF till Socialstyrelsen även om de omfattas av sekretess.

I förarbetena till HSL diskuteras att uppgifter som kommuner och regioner ska lämna till Socialstyrelsen kan omfattas av försvarssekretess eller sekretess för vissa risk- och sårbarhetsanalyser samt vikten av att sådana uppgifter fortsatt skyddas av sekretess. Regeringen uttalade i sammanhanget att de uppgifter som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § och 18 kap. 13 § OSL hos kommuner och regioner, och som kan lämnas Socialstyrelsen eller andra myndigheter, även bör omfattas av sekretess enligt samma bestämmelser hos de mottagande myndigheterna. Med hänsyn härtill bedömde regeringen att de uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten kommer ha samma sekretesskydd hos den mottagande myndigheten och det därför inte fanns skäl för att införa ytterligare sekretessbestämmelser.¹³³

Enligt 7 kap. 2 § OSL gäller sekretess hos en myndighet som får en sekretessreglerad uppgift från en annan myndighet hos den mottagande myndigheten endast om sekretess följer av en primär sekretessbestämmelse som är tillämplig hos den mottagande myndigheten eller av en bestämmelse om överföring av sekretess.

Med primär sekretessbestämmelse avses en bestämmelse om sekretess som en myndighet ska tillämpa på grund av att bestämmelsen riktar sig direkt till myndigheten eller omfattar en viss verksamhetstyp eller en viss ärendetyp som hanteras hos myndigheten eller omfattar vissa uppgifter som finns hos myndigheten.¹³⁴

Uppgifter om t.ex. förmåga som kommuner och regioner lämnar i lägesbilder skulle kunna omfattas av sekretess enligt 18 kap. 13 § OSL. Enligt den bestämmelsen gäller sekretess för uppgifter som hänför sig till en myndighets verksamhet som består i risk- och sårbarhetsanalyser avseende framtida krissituationer, planering och förberedelser inför sådana situationer

¹³¹ 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

¹³² 2 kap. 2 § OSL.

¹³³ Prop. 2024/25:167, s. 62.

¹³⁴ 3 kap. 1 § OSL.

eller hantering av sådana situationer, om det kan antas att det allmännas möjligheter att förebygga och hantera fredstida kriser motverkas om uppgiften röjs.

Uppgifter i lägesbilder om kapaciteten i sjukvården kan också omfattas av sekretess till skydd för Sveriges säkerhet. Enligt 15 kap. 2 § OSL gäller sekretess för uppgift som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs. Totalförsvaret består av både militärt försvar och civilt försvar. I förarbetena till bestämmelsen anges att det civila försvaret omfattar alla de beredskapsförberedelser som bl.a. statliga civila myndigheter vidtar i fredstid och all den civila verksamhet som behövs under krigsförhållanden för att stödja Försvarsmakten, skydda och rädda liv och egendom, trygga en livsnödvändig försörjning och upprätthålla viktiga samhällsfunktioner.¹³⁵

För att de uppgifter som en kommun eller region har bedömt omfattas av sekretess ska ha ett fortsatt tillfredsställande sekretesskydd behöver Socialstyrelsen informeras om vilka uppgifter som omfattas av sekretess och vilken sekretessbestämmelse som är tillämplig. Socialstyrelsen föreslår därför att det i föreskriften tas in ett krav på att den kommun eller region som lämnar uppgifterna ska informera Socialstyrelsen om detta.

Uppgifterna som ska lämnas kan även omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585). Regler om hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar finns i säkerhetsskyddsförordningen (2021:955). Enligt 3 kap. 7 § ska en säkerhetsskyddsklassificerad handling föras med en anteckning om vilken säkerhetsskyddsklass uppgifterna i handlingen har.

För att säkerställa rätt hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska mottagaren enligt 3 kap. 2 § Säkerhetspolisens föreskrifter (PMFS 2022:1) om säkerhetsskydd uppmärksammas på att uppgifterna är säkerhetsskyddsklassificerade och vilken säkerhetsskyddsklass de har. Av Säkerhetspolisens Vägledning i säkerhetsskydd - informationssäkerhet framgår att en anteckning om säkerhetsskyddsklass som syns för mottagaren vid mottagandet är tillräcklig för att avsändaren ska anses ha uppmärksammat mottagaren.¹³⁶

Som upplysning föreslår Socialstyrelsen att det i föreskrifterna tas in en hänvisning till de bestämmelser om hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar som finns i säkerhetsskyddsförordningen.

¹³⁵ Prop. 1994/95:7 s. 49–52.

¹³⁶ Säkerhetspolisens Vägledning i säkerhetsskydd – Informationssäkerhet, version okt 2023, s. 15.

2.2 Dialog med aktörer

För att få en så bra förståelse som möjligt kring behovet av ytterligare reglering har Socialstyrelsen haft dialogmöten med ett stort antal aktörer, sakkunniga och experter.

Myndigheten har bland annat träffat representanter från:

- Kommuner och regioner
- Statliga myndigheter; Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten, E-hälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Myndigheten för civilt försvar och Försvarsmakten.

3 Konsekvenser av förslagen

3.1 Berörda av regleringen

Föreskrifterna riktar sig till kommuner och regioner i egenskap av sjukvårdshuvudmän, dessa berörs således direkt av förslagen. Statliga myndigheter berörs av bestämmelserna om samverkan i ärenden om hjälp. Andra som berörs av förslagen är t.ex. verksamhetschefer och hälso- och sjukvårdspersonal. Även patienter berörs indirekt av föreskrifterna. Enskilda vårdgivare kan också komma att beröras indirekt av regleringen.

3.2 Kostnader och intäkter för kommuner och regioner

Bestämmelser om vård som är nödvändig för liv och hälsa

Att kommuner och regioner under fredstida krissituationer eller höjd beredskap endast ska vara skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa regleras i lag. De kompletterande föreskrifter som Socialstyrelsen föreslår i den nu aktuella författningens kapitel 2 innebär inga ytterligare krav på kommuner och regioner. De föreslagna bestämmelserna syftar i huvudsak till att förtydliga innehållet i vård som är nödvändig för liv och hälsa och att uppmärksamma på vissa, i sammanhanget särskilt viktiga, krav som redan följer av lagstiftningen.

Regeringen gjorde bedömningen att skyldigheten för kommuner och regioner att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa under fredstida krissituationer och höjd beredskap inte innebär något nytt krav för kommuner och regioner. Förslaget innebär, enligt regeringen, i stället en begränsning av hälso- och sjukvårdens vårdansvar i förhållande till det ansvar som följer av hälso- och sjukvårdslagen.¹³⁷ Några övriga konsekvenser, så som kostnader, beskrivs inte i förarbetena.

Socialstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att de förslag som myndigheten lämnar inte innebär några ytterligare kostnader eller intäkter för kommuner och regioner.

¹³⁷ Prop. 2024/25:167, s. 126.

Bestämmelserna om hjälp

Bestämmelser om kommuners och regioners skyldighet att lämna hjälp följer av HSL och HSF. De bestämmelser som Socialstyrelsen föreslår i den nu aktuella författningens kapitel 3 utgör kompletterande föreskrifter. De avser i huvudsak att förtydliga bestämmelserna om anmälan om hjälp, samverkan och uppgiftsskyldighet i HSL och HSF och innehåller inga ytterligare krav på kommuner och regioner.

Regeringen konstaterade att en kommun eller region som behöver hjälp inte bör tillföras ytterligare statliga medel för sådan samverkan som är nödvändig för att erhålla hjälp. Det bör betraktas som en kostnad som kommuner och regioner har för att säkerställa att de kan erbjuda hälso- och sjukvård på det sätt som gällande rätt kräver och bedöms därmed inte behöva ersättas.¹³⁸

Angående skyldigheten för kommuner och regioner att lämna de uppgifter som behövs i ärenden om hjälp uttalade regeringen bl.a. att sådana föreskrifter som Socialstyrelsen får meddela om uppgiftsskyldigheten kan medföra kostnader för kommuner och regioner. Frågan om finansiering av sådana kostnader får hanteras i samband med beslutet om föreskrifter.¹³⁹

Regeringen anförde vidare att kraven på uppgiftslämnande bör utformas på ett så ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt som möjligt och konstaterade att det redan i nuläget finns krav på kommuner och regioner att lämna olika typer av uppgifter enligt bl.a. LEH. De uppgifter som behövs i hjälpärenden bedömdes av regeringen i stor utsträckning även kunna fylla de behov av rapportering som följer av LEH. Genom att samordna de två uppgiftsskyldigheterna ansågs onödiga kostnader kunna undvikas.¹⁴⁰

Socialstyrelsen föreslår att det i föreskrifterna tas in en bestämmelse som förtydligar att uppgiftsskyldigheten ska avse de uppgifter som behövs för att skapa en lägesuppfattning av situationen och hjälpbehovet. I ett allmänt råd anges exempel på vilka uppgifter som kan omfattas av uppgiftsskyldigheten. Dessa uppgifter motsvarar i princip de som idag ska rapporteras vid extraordinära händelser i fredstid enligt LEH och enligt den föreslagna LKRB.

Socialstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att de förslag som myndigheten lämnar endast ger upphov till marginella kostnadsökningar för regioner och kommuner.

¹³⁸ Prop. 2024/25:167, s. 129.

¹³⁹ Prop. 2024/25:167, s. 129.

¹⁴⁰ Prop. 2024/25:167, s. 129 f.

3.3 Konsekvenser för kommunala självstyret

I 16 a kap. 1 § HSL har det införts en bestämmelse som innebär att kommuner och regioner under fredstida krissituationer och höjd beredskap endast ska vara skyldiga att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa. Regeringen har i propositionen 2024/25:167 bedömt att detta inte innebär något nytt krav för kommuner och regioner. Det är i stället en begränsning av hälso- och sjukvårdens vårdansvar i förhållande till det ansvar för följer av hälso- och sjukvårdslagen.¹⁴¹ Socialstyrelsen föreslår att det ska införas bestämmelser som förtydligar tillämpningen av den begränsade vårdskyldigheten. Förslaget syftar till att förtydliga den skyldighet som regleras i hälso- och sjukvårdslagen. Socialstyrelsen bedömer därför att föreskriftsförslagen därmed inte påverkar den kommunala självstyrelsen.

I 16 a kap. 2 § HSL har införts bestämmelser om kommuners och regioners skyldighet att lämna hjälp till andra kommuner och regioner. Regeringen har i propositionen 2024/25:167 bedömt att införandet av de nya bestämmelserna om hjälpskyldighet får konsekvenser för den kommunala självstyrelsen. Regeringen anför vidare att syftet med de föreslagna bestämmelserna om hjälp är ytterst att skydda människors liv och hälsa genom att säkerställa att det i hela landet även vid fredstida krissituationer, krig och katastroftillstånd går att utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa. Bestämmelserna om hjälp ska endast tillämpas när en kommun och region inte längre förmår att erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa och först efter att kommunen eller regionen själv anmäler hjälpbehovet till regeringen. Regeringen anser dock att hjälpbestämmelserna ska utgöra en sista utväg när kommuner och regioner inte kan lösa hjälpbehoven på egen hand. Hjälpbestämmelserna syftar till att förstärka hälso- och sjukvårdens beredskap så att människors liv och hälsa skyddas. Regeringen anser att det inte finns andra mindre ingripande alternativ som i tillräckligt hög grad skulle säkerställer detta ändamål. De föreslagna bestämmelserna är därför motiverade. Förslagen medför inte heller en inskränkning i den kommunala självstyrelsen som går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranleder inskränkningen. Regeringen anser därför att förslagets påverkan på den kommunala självstyrelsen är proportionerlig.¹⁴²

Socialstyrelsen föreslår att det ska införas bestämmelser om när en anmälan om hjälp ska göras och vad en anmälan ska innehålla för uppgifter. Det föreslås också att det ska införas bestämmelser som förtydligar syftet med samverkan vid ärenden om hjälp samt vilka uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten. Socialstyrelsen ser inte att föreskriftsförslagen i 3

¹⁴¹ Prop. 2024/25:167, s. 126.

¹⁴² Prop. 2024/25:167, s. 126 f.

kapitlet innebär någon ytterligare inskränkning av det kommunala självstyret än det som redan framgår av HSL och HSF.

3.4 Kostnader och intäkter för staten

Regeringen har i förarbetena till bestämmelserna i 16 a kap. HSL beskrivit vilka konsekvenser de nya bestämmelserna om vård som är nödvändig för liv och hälsa och om hjälpärenden får för Socialstyrelsen och ett antal andra statliga myndigheter.¹⁴³

Socialstyrelsen har i det nu aktuella författningsförslaget endast en föreskrift som berör statliga myndigheter. Den rör samverkan i ärenden om hjälp. Av 16 a kap. 4 § HSL och 6 a kap. 11 § HSF följer redan att statliga myndigheter på begäran av Socialstyrelsen ska samverka i frågor om att lämna hjälp. Socialstyrelsens förslag innebär därför i den delen inga ytterligare kostnader eller intäkter för staten.

Författningsförslagen innebär inte heller några konsekvenser för Socialstyrelsens hantering av hjälpärenden utöver de som redan följer av HSL och HSF och därmed inte några ytterligare kostnader.

3.5 Kostnader och intäkter för företag och andra enskilda

Bestämmelsen om vilken vård som ska erbjudas under kris och krig riktas inte direkt till privata vårdgivare utan träffar kommuner och regioner i egenskap av sjukvårdshuvudmän.¹⁴⁴ Skälen till det är att det inte ansågs rimligt att kräva att alla vårdgivare ska upprätthålla vård av en viss omfattning i kris och krig. Däremot ansåg regeringen att det finns behov av att det etableras en långsiktig samverkan mellan offentliga och privata aktörer på den centrala, regionala och lokala nivån inom totalförsvaret.¹⁴⁵

Av förarbetena framgår också att resurser som privata vårdgivare förfogar över inte kan omfattas av beslut om hjälp, om det inte finns avtal som ger sjukvårdshuvudmännen möjlighet att förfoga över resurserna.¹⁴⁶

Det kan mot den bakgrunden inte uteslutas att enskilda vårdgivare påverkas indirekt av de nya bestämmelserna. Socialstyrelsens föreslagna föreskrifter tillför dock inget som påverkar enskilda företag utöver detta och förslagen bedöms således inte medföra några direkta kostnader för företag eller andra enskild. Med hänsyn till vad som nu anförs bedömer Socialstyrelsen att

¹⁴³ Se avsnitt 10.4 i prop. 2024/25:167.

¹⁴⁴ Prop. 2024/25:167, s. 131.

¹⁴⁵ A. prop., s. 31.

¹⁴⁶ Prop. 2024/25:167, s. 131.

förslaget inte får sådana effekter av betydelse för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

3.6 Konsekvenser för patienter

De nya bestämmelserna i HSL och HSF syftar till att skapa förutsättningar för att de patienter som har störst behov ska kunna få vård vid resursbrist, bl.a. genom att ge tydligare vägledning för hur vården ska prioriteras vid kris och krig. Tydligare vägledning för prioriteringar bedömdes i förarbetena också bidra till ökad förutsebarhet och en mer jämlik vård. De prioriteringar som görs med stöd av de föreslagna bestämmelserna kan dock medföra negativa konsekvenser för patienter som har behov av vård som inte bedöms utgöra vård som är nödvändig för liv och hälsa.¹⁴⁷

De föreskrifter som Socialstyrelsen föreslår är avsedda att komplettera vissa av de nya bestämmelserna i HSL och HSF i syfte att bl.a. göra dem lättare att tillämpa. De tillför enligt Socialstyrelsens bedömning inget som ytterligare påverkar patienter på gruppnivå.

3.7 Barnkonsekvensanalys

Regeringen bedömde i förarbetena att de nya reglerna om hälso- och sjukvård i kris och krig inte får några särskilda konsekvenser för barn. Däremot, konstaterade regeringen, är barn i många fall särskilt utsatta i händelse av kris och krig, och en förstärkning av hälso- och sjukvårdens beredskap är bl.a. viktigt för att säkerställa barns rätt till bästa möjliga hälsa.¹⁴⁸

Socialstyrelsen bedömer att förslaget till föreskrifter inte innebär några andra konsekvenser för barn eftersom de inte innebär några nya krav på kommuner och regioner än de som följer av lag och förordning.

3.8 Andra relevanta konsekvenser

Konsekvenser för totalförsvaret och hälso- och sjukvårdens beredskap

Konsekvenser för totalförsvaret och hälso- och sjukvårdens beredskap av lagförslagen i propositionen som helhet har varit föremål för analys i lagstiftningsarbetet och beskrivs i prop. 2024/25:167 s. 123.

¹⁴⁷ Prop. 2024/25:167, s. 123.

¹⁴⁸ Prop. 2024/25:167, s. 132.

3.9 Åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader/begränsningar än nödvändigt för att uppnå syftet

Socialstyrelsen bedömer, som framgår ovan, att förslagen till föreskrifter inte innebär några nya krav på kommuner och regioner i förhållande till lag och förordning.

3.10 Bedömning av om förslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Förslagen bedöms inte ha någon betydelse för de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen.

4 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser och informationsinsatser

4.1 Ikraftträdande

Avsikten är att föreskriftsförslagen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

4.2 Övergångsbestämmelser

Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser till föreskrifterna.

4.3 Informationsinsatser

Socialstyrelsen bedömer att det finns behov av informationsinsatser. Myndigheten kommer att göra samlade och riktade informationsinsatser om föreskrifterna och ett planerat kunskapsstöd om vård som är nödvändigt för liv och hälsa.

4.4 Hur och när konsekvenserna av förslagen kan utvärderas

Socialstyrelsen har en process för uppföljning av författningar. Syftet med processen är att säkerställa att Socialstyrelsens författningar (föreskrifter och allmänna råd) följs upp på ett systematiskt sätt. Målet med processen är att identifiera och analysera eventuella behov av ändringar i Socialstyrelsens författningar i syfte att säkerställa att författningarna uppfyller krav på att vara aktuella och ändamålsenliga. Förslagen kommer att följas upp i enlighet med denna process.

§ 73

Revidering av socialnämndens dokumenthanteringsplan

Ärendenr 2026/800-2.1.3.2

Socialnämndens arbetsutskotts förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att anta reviderad version av socialnämndens dokumenthanteringsplan.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen föreslår ett tillägg i dokumenthanteringsplanen avseende hanteringen av systemloggar.

Förslaget har tagits fram i samband med arbetet med digitala läkemedelsskåp. I arbetet har det blivit tydligt att systemloggar behöver läggas till som en egen handlingstyp i dokumenthanteringsplanen.

Systemloggar är automatiska loggar som skapas i ett system. De visar vem som har använt en behörighet, när det skedde och vad behörigheten gav åtkomst till. Det kan handla om händelser, åtkomst till information eller funktioner i ett system, men också om fysisk åtkomst, till exempel att öppna en dörr, ett läkemedelsskåp eller använda en digital nyckel.

Genomförda loggkontroller finns redan i dokumenthanteringsplanen under processen 3.9.0.2 Styra socialtjänst och HSL. De avser dokumentation av att en kontroll har gjorts och vad kontrollen visade. Systemloggar är däremot själva underlaget från systemet innan någon kontroll har gjorts. Därför föreslås systemloggar placeras under processen Styra informationsförvaltning process 2.1.0.2.

Förslaget är att systemloggar gallras vid inaktualitet och att vad som anses vara inaktualitet måste beslutas vid införande av respektive system eftersom behovet kan skilja sig mellan olika system. Hänsyn måste dock tas till vad som är rimligt för normal uppföljning och för att kunna utreda misstänkt eller felaktig åtkomst. Eftersom systemloggar kan innehålla många detaljer bör de inte sparas längre än nödvändigt.

Ändringar och tillägg föreslås i följande processer:

Process	Handlingstyp	Gallring	Förvaringsplats	Till arkivet	Ansvar gallring/bevarande	Ansvar handling	Anmärkning
2.1.0.2	Systemloggar, inkl. bl.a. händelseloggar, åtkomstloggar	Vid inaktualitet	Respektive system	Nej	Systemförvaltare	Systemförvaltare	Inaktualitet beslutas vid införande av respektive system

Socialförvaltningen har föreslagit socialnämnden besluta att anta reviderad version av socialnämndens dokumenthanteringsplan.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer socialförvaltningens förslag under proposition och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Dialog

Intern dialog har förts med personuppgiftssamordnare, IT-samordnare, enhetschefer inom hemtjänst och trygghetslarm samt sjuksköterskor, undersköterska, sjuksköterska och verksamhetsutvecklare.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut avseende revidering av socialnämndens dokumenthanteringsplan, SOC Hid: 2026.2879

Beslutet skickas till

Socialförvaltningens ledningsgrupp
Arkivansvarig socialförvaltningen
Arkivarie socialförvaltningen
Stadsarkivet

Information om Kronan särskilt boende för äldre

Ärendenr 2026/981-3.9.0.1

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden delges information om Kronan särskilt boende för äldre.

Information om brottsförebyggande arbete

Ärendenr 2026/757-2.1.0.1

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden delges information om det brottsförebyggande arbetet.

§ 160

Information om brottsförebyggande arbete

Ärendenr 2026/757-2.1.0.1

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

Sammanträdet

Ordföranden (S) föreslår att bordlägga ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer eget förslag under proposition och finner att nämnden bifaller förslaget.

§ 144

Information enligt ordförandeuppdrag gällande inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser 2026

Ärendenr 2026/758-2.1.0.1

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att bordlägga ärendet.

Sammanträdet

Ordföranden (S) föreslår att bordlägga ärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer eget förslag under proposition och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Information enligt ordförandeuppdrag gällande inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser 2026

Ärendenr 2026/758-2.1.0.1

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen gällande inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser för perioden maj-juni till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen redovisar en analys av avvikelser och synpunkter och klagomål inom socialtjänstens verksamheter i enlighet med ordförandeuppdrag.

Beskrivning av ärendet

Syftet med ordförandeuppdraget är att säkerställa att nämnden får en tätare och mer systematisk uppföljning om avvikelser och synpunkter och klagomål per verksamhetsområde. Detta för att i ett tidigt skede få en aktuell lägesbild som möjliggör beslut och åtgärder för att främja kvalitet, säkerhet, trygghet och utvecklingsbehov inom socialförvaltningens samtliga verksamheter.

Varje verksamhetsområde ansvarar för att ta fram underlag som motsvarar det som socialnämnden efterfrågar. Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) och socialt ansvarig samordnare (SAS) ansvarar för redovisningen till socialnämnden som sker i mars, maj, augusti, oktober och december.

MAS, MAR och SAS sammanställer statistik och analys på verksamhetsövergripande nivå. Sammanställningen baseras på deras daglig kontroll av upprättade/utredda avvikelser och synpunkter och klagomål samt verksamhetsområdenas egen rapportering och analys.

Dialog

Dialog har förts med socialförvaltningens ledningsgrupps kvalitetsråd.

Lena Johansson
Socialt ansvarig samordnare
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Socialförvaltningens kansli